www.svaboda.com
E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by

НАША СВАБОДА

№53 (280) 14 чэрвеня 2002 пятніца кошт свабодны

Хакей на Няве

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Па заканчэнні двухдзённага візіту Аляксандра Лукашэнкі на радзіму Уладзіміра Пуціна – у Санкт-Пецярбург – ён змог пахваліцца ажно 10-гадзіннымі перамовамі з расійскім калегам у вузкім коле «аднадумцаў» ды чарговай хакейнай перамогай. Іншых відочных поспехаў не дасягнута.

Пакуль Аляксандр Лукашэнка гуляў у хакей, тры еўрапейскія дзяржавы канчаткова пахавалі газавы транзіт у Еўропу праз Беларусь.

Фальстарт?

Кіраўнік дзяржавы прыляцеў у «паўночную сталіцу Расіі» ўдзень 10 чэрвеня. Ужо ў аэрапорце ён заявіў, што марыць пра тое, каб гандляваць выключна з Масквой і Санкт-Пецярбургам, бо, мауляў, Мінск аб'яднаны з імі «агульнай крывёй, гісторыяй і лёсам падчас Вялікай Айчыннай вайны». «Калі б атрымалася, як у савецкія часы, супрацоўнічаць у гандлёва-эканамічным плане толькі з імі – гэта была б мая самая вялікая мара», – цытуюць Аляксандра Лукашэнку расійскія сродкі масавай інфармацыі.

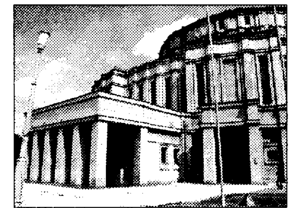
Стоячы ля трапу самалёта, ён даводзіў прысутным сваё бачанне новага Саюзу: «Мы павінны зыходзіць з прынцыпу раўнапраўнага саюзу паміж Беларуссю і Расіяй. Іншы проста не патрэбны, бо іншага не будзе, а калі б нават і быў, то ніхто ў гэты саюз больш бы не ўступаў».

Уладзімір Пуцін у гэты дзень займаўся больш важнымі справамі – дамаўляўся з лідэрамі Германіі і Украіны аб супрацоўніцтве ў газавай галіне, каб забяспечыць бесперапынныя пастаўкі «блакітнага паліва» ў краіны Еўропы. Таму ягонаму заходняму саюзніку давялося скіравацца ў гатэль «Асторыя», а адтуль – на свой улюбёны хакей.

Выступаючы ў якасці «ветэрана беларускага хакею» пад нумарам «1», кіраўнік дзяржавы патрапіў закінуць у вароты зборнай ветэранаў хакею Пецярбургу адну шайбу і зрабіць тры выніковыя перадачы. Урэшце, паводле *РИА «Новости»*, беларусы перамаглі з лікам 9:4.

Заканчэнне на стар.3

Турэцкі вопыт

Да канца гэтага году на сцэне Вялікага тэатру оперы плануецца ўсталяваць экран, на якім падчас выканання оперных партыяў замежных кампазітараў можна будзе бачыць рускі (а чаму не беларускі?) варыянт тэксту. Пра гэта 12 чэрвеня на прэс-канферэнцыі ў Мінску паведаміў мастацкі кіраўнік беларускай оперы Сяргей Картэс. Ён зазначыў, што экран коштам больш за 6 тысяч даляраў дапаможа задаволіць «прэтэнзіі гледачоў, якія хочуць ведаць, пра што спяваецца ў оперы». Такое асучасненне оперы «павінна прыцягнуць большую цікавасць да гэтага віду мастацтва». Напачатку плануецца падрыхтаваць пераклад сямі найпапулярнейшых сярод гледачоў опер.

ГОСЦЬ

Ельцын прыедзе праз тыдзень

Першы прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын пацвердзіў намер наведаць Беларусь у трэцяй дэкадзе чэрвеня. 21 чэрвеня ён накіруецца ў Мінск, а 22-га – у Брэст, каб ускласці вянок да помніка абаронцам Брэсцкай крэпасці.

Запрашэнне наведаць Беларусь першы прэзідэнт Расіі атрымаў 13 траўня ад прэзідэнта Беларусі.

ПОМНІК

Сертыфікат для Мірскага замку

9 ліпеня замкавы комплекс, які знаходзіцца ў пасёлку Мір Карэліцкага раёну Гродзенскай вобласці, атрымае пасведчанне *UNESCO* аб уключэнні гэтага помніка архітэктуры XVI – пачатку XX стагоддзя ў Спіс сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны. Апрача Мірскага замку, Беларусь у гэтым спісе прадстаўленая толькі Белавежскай пушчай.

Апісалі маёмасць Саюзу пісьменнікаў

12 чэрвеня судовы выканаўца суду Партызанскага раёну Мінску апісала маёмасць Саюзу беларускіх пісьменнікаў (СБП).

Гэта стала вынікам рашэння суду Партызанскага раёну Мінску, які задаволіў іск былога бухгалтара СБП аб спагнанні зарплаты з творчага аб'яднання. Кіраўніцтва Саюзу звярнулася да старшыні Мінскага гарадскога суду з просьбай адмяніць гэтае рашэнне, бо адказчыкам па дадзеным іску павінна выступаць Міністэрства фінансаў. З 17 ліпеня мінулага году ўсе штатныя супрацоўнікі СБП пазбаўленыя заробку, бо Міністэрства фінансаў не выдзяляе запланаваныя на 2001 год бюджэтныя асігнаванні на зарплату. На гэты год творчаму аб'яднанню наогул не запланаваныя сродкі з бюджэту. Але вынікам судовага рашэння стаў арышт рахунку СБП. Не так даўно, пасля рашэння суду, старшыня Саюзу пісьменнікаў Вольга Іпатава заявіла, што мае намер падаць іск па спагнанні з Міністэрства фінансаў належнай ёй сумы заработнай платы за мінулы год, стварыўшы тым самым прэцэдэнт.

Каментар НАШАЙ СВАБОДЫ

Тое, што сённяшняя дзяржава не бачыць розніцы паміж Саюзам пісьменнікаў і грамадскім аб'яднаннем рыбаловаў, вядома ўсім: адны пішуць, другія ловяць – справа прыватная. Таму было дзіўна, чаму СБП чакае фінансавай дапамогі ад цяперашняй улады. Але не менш дзіўна, чаму пісьменнікі ў такой надзвычайнай сітуацыі, абцяжаранай да таго ж канфліктам унутраным – паміж Літфондам і СБП, – не праводзяць з'езду. Спасылка на адсутнасць грошай не вытрымлівае крытыкі – болей за тры чвэрці чальцоў СБП жывуць у Мінску, і ім не трэба аплачваць праезд. Урэшце, калі кіраўніцтва Саюзу не мае грошай на аплату арэнды, то трэба было пашукаць сярод ахвярадаўцаў, якія знайшлі 300 даляраў, каб аплаціць залю. У найгоршым выпадку з'езд можна правесці пад адкрытым небам – для бедных пісьменнікаў нічога страшнага тут няма. Можа, народ хоць звярнуў бы ўвагу на становішча літаратараў і літаратуры. Але зразумелай прычыны пісьменніцкай пасіўнасці і нежадання Рады СБП праводзіць з'езд ніхто не называе, і таму чакаць ад грамадства іншай рэакцыі, чым абыякавасць, было б з боку Саюзу пісьменнікаў рамантычнай наіўнасцю.

Шыць абы шыць

Анатоль ЛІПСКІ

3 панядзелка не працуюць рабочыя вытворчых цэхаў і некаторых службаў Гомельскага швейнага акцыянернага таварыства «Камінтэрн». Іх адправілі ў вымушаны тыднёвы адпачынак.

Наогул «Камінтэрн» апошнім часам адрэзаны ад знешняга свету. За няўплату адключана большасць тэлефонаў, у тым ліку і ў генеральнага дырэктара Вячаслава Лягчыліна.

Галоўны інжынер Валянціна Заранік адмаўляецца каментаваць сітуацыю на «Камінтэрне» і заяўляе, што прыпыненне працы вытворчых цэхаў і службаў звязана з надыходам летняй пары адпачынкаў.

Рабочыя па-іншаму глядзяць на сітуацыю.

– Заробак даюць несвоечасова, праца нестабільная, – сказала, у прыватнасці, адна з рабочых «Камінтэрну», папрасіўшы не называць яе імя. – У адпачынак, я думаю, пайшлі таму, што працы няма. У асноўным мы выконваем заказы для фірмаў з іхняй жа тканіны, а саваёй працы ў нас няшмат.

Як удалося высветліць, за пяць месяцаў гэтага году «Камінтэрн» пашыў толькі 58 працэнтаў мужчынскіх гарнітураў у параўнанні з адпаведным леташнім перыядам.

Ад паслуг гомельскіх швейнікаў адмовілася англійская фірма «*BMB*». Яе заказы некалькі гадоў запар фармавалі прыкладна палову вытворчай праграмы прадпрыемства. У ліку прычын адмовы некаторыя спецыялісты называюць павышэнне заробку да эквіваленту 100 даляраў, на чым настойвалі напярэдадні леташняй прэзідэнцкай кампаніі ўладныя структуры. Разам з дарагімі расійскімі энерганосьбітамі гэта падвышала кошт швейных вырабаў і адштурхоўвала замежных партнёраў.

Беларускі гандаль хоць і бярэ гарнітуры «Камінтэрну», але своечасова не разлічваецца. Асабліва гэта датычыць спажывецкай кааперацыі краіны.

Заканчэнне на стар.3

Нерэнтабельныя выцвярэзнікі

Цяпер многія жыхары Магілёўшчыны могуць ужываць алкагольныя напоі, не баючыся патрапіць нападпітку ў выцвярэзнік. Рэч у тым, што ў вобласці сёлета колькасць цверазілавак скарацілася аж утрая – з 12 да 4. Асцярожнымі трэба быць аматарам гарэлкі ў Магілёве, Бабруйску, Асіповічах і Касцюковічах. Менавіта ў гэтых гарадах яшчэ працуюць установы, куды забіраюць дужа п'яных грамадзян.

Жывёла гіне на дарозе

Лось, які неспадзявана выбег на аўтатрасу Мінск–Масква на 434 кіламетры ля вёскі Вераскі Барысаўскага раёну, быў забіты 11 чэрвеня легкавым аўтамабілем «Аўдзі». Вадзіцель, грамадзянін Расіі, атрымаў шматлікія траўмы і шпіталізаваны. У той жа дзень пад лакаматыў пасажырскага цягніка «Калінінград–Масква» патрапілі 8 кароў, якія выбеглі на чыгуначнае палатно паміж пераездамі Насілава і Асанава Маладзечанскага раёну.

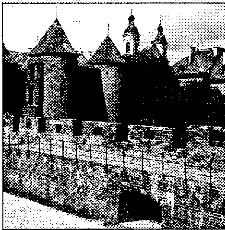
КУРС НАЯЎНАГА ДАЛЯРА НА «ЧОРНЫМ РЫНКУ»
1810

КАТАСТРОФА

Экалагічная драма ў Брэсце

На грані сацыяльнага выбуху апынуўся 11 чэрвеня памежны горад Беларусі. З-за аварыі ўвечары папярэдняга дня на каналізацыйна-помпавай станцыі (КПС-5) была спынена падача вады і адключана прымусовая каналізацыя ў 400-х жылых дамах з насельніцтвам больш як 100 тысячаў чалавек.

Гарачыня на вуліцы і ўзмацненне паўзучага смуроду на паверхах жылля прымушалі людзей у паніцы шукаць выратавальную вільгаць. Але на берагах Мухаўца ўжо шыхтаваліся міліцыянты для аховы русла, у якое адпампоўвалі брудныя каналізацыйныя сцёкі з аварыйнага аб'екта. Шумная таўкатня ўтварылася ля водаразборных калонак, чэргі запрудзілі крамы. Брэст імгненна раскупіў 7 тысячаў 5-літровых бутляў пітной вады «Санта». Нават калі на вуліцах з'явіліся аўтамабілі-вадавозы, усё роўна вада здабывалася цяжка. Натоўп гучна спрачаўся і пераходзіў на крыкі. Праклiналі прэзідэнта, ягоную ўладу, уласнае гаротнае жыццё...

Аварыя можа адбіцца і на водазабеспячэнні Варшавы

Экстранная мабілізацыя выратавальных сілаў і сродкаў у рэжыме надзвычайнай сітуацыі дазволіла перакрыць усе магчымыя ачагі для ўспышкі бактэрыяльных атручэнняў. Спробы вадалазаў выявіць і адрамантаваць пашкоджанні перапоўненага рэзервуару КПС на 10-метровай глыбіні поспеху не мелі. Давялося перакрыць засланкі на ўваходзе і адпампаваць тысячы кубаметраў каналізацыйных адкідаў у раку Мухавец. Калі ж адкрылася дно, то стала бачна, што праваўся напорны трубапровад і ў ім утварылася дзірка дыяметрам паўметра. Перад аварыяй тут дэмантавалі адну з пяці электрапомпаў 1984 году выпуску, чым, магчыма, справакавалі лакальнае разбурэнне зношаных трубаў.

Для расследавання брэсцкай аварыі створана адмысловая камісія. Ёй трэба будзе адказаць не толькі на пытанні аб прычынах унутранай экалагічнай драмы, але і кваліфікаваць пагрозу суседнім акваторыям. Урэшце, у Брэсце адбылася пазаштатная сітуацыя, страх ад якой адчувае найперш суседка Польшча. Варшава спажывае ваду з адкрытай Віслы, якая сілкуецца таксама цячэннем Буга. А ў ім зараз раствараюцца бактэрыяльныя камякі з забруджанага Мухаўца...

Вячаслаў КУЛІКОЎСКІ

«Дыверсійны» склад

Вялікі арсенал сучаснай зброі выкрыты ў закінутым збудаванні па вуліцы Чыжэўскіх у Мінску. У адмысловым тайніку былі прыхаваныя гранатамёт РПГ-22; вінтоўка «Вінчэстэр», калібр 7,62 мм; абрэз паляўнічай стрэльбы 12 калібру; гранаты РГД-5 і РГ-42; 6 імітацыйных гранат ІМ-120М; 8 шашак «Жырафа». Каму належыць склад, цяпер высвятляюць КДБ і МУС.

Алкагольны крымінал

Дэпартамент фінансавых расследаванняў па Віцебскай вобласці ўзбудзіў крымінальную справу ў дачыненні да галоўнай бухгалтаркі рэспубліканскага унітарнага прадпрыемства «Віцебскі лікёра-гарэлачны завод». У выніку неналежнага выканання затрыманай сваіх службовых абавязкаў у бюджэт рэспублікі не паступіла каля 40 мільёнаў рублёў. Супраць галоўнай бухгалтаркі ўзбуджана крымінальная справа.

МАХЛЯРСТВА

600 000 рублёў міласціны ад праваслаўных

знойдзены пры вобшуку ў прайдзісветак у расах

Элементарная цікаўнасць участковага міліцыянта да наяўнасці дакументаў у аднаго нібыта царкоўнай паслушніцы, якая стаяла з працягнутай рукой на цэнтральнай вуліцы Гомеля, паклала канец даволі працяглай афёры залётных жабрачак у горадзе над Сожам. Пераправерка пасля гэтага выпадку іншых інакіняў выкрыла на тэрыторыі вобласці яшчэ адну групу махлярак.

– Нашы супрацоўнікі затрымалі 48-гадовую грамадзянку Малдовы, – паведаміў супрацоўнік аддзялення інфармацыі УУС Гомельскага аблвыканкаму Ігар Грышкевіч. – Непрацуючая жанчына зняла ў горадзе кватэру і атабарылася з шасцю дзяўчатамі, тры з якіх былі непаўналетнімі. Гэтыя няпрошаныя госці мелі на мэце зарабіць у Беларусі на міласціне. І яны амаль не прагадалі.

Матэрыялы міліцэйскага следства да драбніцаў уваскрашаюць вулічную службу "паслушніцаў" і памеры атрыманых імі грашовых ахвяраванняў на неіснуючыя цэрквы ў міфічных прыходах. Праслаўныя беларусы аказаліся шчадрэйшыя за ўкраінцаў і румынаў, з чыёй міласэрнасцю «ліпавыя» манашкі таксама эксперыментавалі. Пры вобшуку на кватэры былі

Выпадкі махлярства пад выглядам збору царкоўных ахвяраванняў, якія адзначаюцца час ад часу, выклікаюць заклапочанасць Беларускай праваслаўнай царквы. Як паведамілі ў прэс-службе Беларускага экзархату, збор ахвяраванняў на патрэбы праваслаўных прыходаў ці манастыроў можа ажыццяўляцца толькі з асабістага дабраслаўлення правячага архірэя той епархіі, на тэрыторыі якой збор праводзіцца. Кожны чалавек, які збірае ахвяраванні, павінен мець дакумент з подпісам і пячаткаю той асобы, прыхода ці манастыра, якія ўпаўнаважылі яго на гэтую дзейнасць.

канфіскаваныя 600 тысячаў беларускіх рублёў, што пацвярджае прызнанні вулічных жабрачак у расах пра штодзённыя зборы 30–40 і нават 50 тысячаў рублёў.

Здабытыя міліцэйскім следствам матэрыялы дазваляюць ставіць пытанне ў пракуратуры аб узбуджэнні крымінальнай справы па фактах уцягнення непаўналетніх у антыграмадскія паводзіны. Прайдзісветцы ў расе пагражае арышт на 6 месяцаў альбо пазбаўленне волі да 3-х гадоў. Усіх астатніх затрыманых дэпартуюць за межы Беларусі.

Галіна БАРАВАЯ

Дапамаглі адшукаць дзяцей

Пра аўтарытэт Брэсцкага абласнога аддзялення грамадскага аб'яднання «Праваабаронцы цэнтр «Вясна» сведчаць станоўчыя вынікі прававой дапамогі былой арыштантцы Гомельскай спецустановы УЖ-15/4.

Марыя да 1991 году жыла з бацькамі ў Мінску. Там згубіла пашпарт і была асуджаная за крадзеж на 3,5 гады. Пасля адбыцця пакарання бацькі адмовілі ёй у прапісцы, і Марыя прыехала ў Брэст да бабулі. Жыла без прапіскі, а таму не магла атрымаць пашпарт. У 1998 годзе Марыя нарадзіла сына. Без пашпарту зарэгістраваць яго не змагла. Такая ж гісторыя паўтарылася пры нараджэнні дачкі ў 1999 годзе. У 2001 годзе Марыя апынулася на вуліцы. Неўзабаве Марыю арыштавалі за крадзеж і асудзілі на 7 месяцаў пазбаўлення волі. Звесткі пра сваіх дзяцей яна ўтаіла. Яны былі афармленыя як падкідкі і знаходзіліся ў розных дзіцячых прытулках.

Пасля таго, як Марыя звярнулася ў ПЦ «Вясна», ёй дапамаглі атрымаць пасведчанне аб нараджэнні, зрабіць па ім пашпарт, аформіць прапіску, працаўладкавацца. Маці вярнулі дзяцей, у яе наладжваюцца адносіны са сваякамі.

Уладзімір ВЯЛІЧКІН

ТАЯМНІЦЫ

Нашэсце «сіпуноў»

Сведкамі незвычайнай прыроднай з'явы сталі жыхары пасёлішча Касцюкоўка на Гомельшчыне – тут завяліся совы. Жыхарка дома № 8 па вул. Першамайскай на адным дрэве налічыла каля 18 гэтых рэдкіх птушак. Вельмі шмат іх у тутэйшым старым парку.

Асаблівасць гэтых птушак – рэзкія пранізлівыя гукі, якія нагадваюць рыпенне зламанага дрэва, таму людзі іх называюць «сіпунамі». Дарэчы, са з'яўленнем соваў рэзка зменшылася колькасць іншых птушак, бо совы – вядомыя драпежнікі. Памерам гэтая рэдкая птушка як кот, мае круглыя жоўтыя вочы, расплюшчаныя і ўдзень і ўначы. Калі ўдзень яны амаль нічога не бачаць, то ў начной цемры ім няма роўных.

Мясцовыя жыхары лічаць, што совы мігруюць з чарнобыльскай зоны, якая пачынаецца за некалькі кіламетраў ад Касцюкоўкі.

Ядвіга МАЦКЕВІЧ

РЭГІЁНЫ

Новыя графіці

Па ўсім Віцебску на месцы ўжо амаль паўсюдна замазаных зуброўскіх запытанняў пра лёс зніклых палітычных дзеячаў з'явіліся новыя графіці. Цяпер іхныя невядомыя аўтары падкрэслена ў чырвоным і зялёным колерах пытаюцца пра самае надзённае для большасці віцябльян – пра заробак. А на шматлюдным Маскоўскім праспекце недалёка ад цэнтру тое самае пытанне з'явілася ў больш катэгарычнай форме: «Дзе заробак, гады?».

Дах для ўцекачоў

Першы ў краіне прытулак для ўцекачоў з «гарачых кропак» адчыніўся ў Віцебску. На стварэнне «Пункту часовага размяшчэння ўцекачоў» – так назвалі новую ўстанову – даў 100 мільёнаў рублёў Вярхоўны камісар ААН па справах уцекачоў, ён жа будзе плаціць заробкі персаналу. Прытулак разлічаны на 30 чалавек. За мінулы год па статус уцекача ў міграцыйныя ўстановы Віцебска звярнулася каля 200 чалавек.

Конкурс для беларусазнаўцаў

Імёны 13 лепшых руплівцаў пра беларускую мову назваў конкурс, праведзены на Віцебшчыне. У мінулым траўні ён быў абвешчаны абласным упраўленнем адукацыі разам з газетай "Народнае слова" і мясцовым тэлебачаннем і радыё сярод школьных настаўнікаў. На адмысловай канферэнцыі ў Віцебску пераможцаў узнагародзілі стосікамі кніжак, у ліку якіх чамусьці быў трохтамовы расійска-беларускі слоўнік, і відэакасетамі з зафільмаваным вопытам іхнай працы. Кіраўнік ТБМ у Віцебскай вобласці Іосіф Навумчык адзначае, што ў лік пераможцаў конкурсу трапіла даволі шмат актывістаў таварыства. Удзельнікі канферэнцыі, дырэктары школ і настаўнікі, казалі ў прамовах пра адсутнасць у рэгіёне вышэйшай адукацыі па-беларуску. Гэта адмоўна ўплывае на перспектывы вывучэння беларускай мовы ў сярэдняй школе.

Міхаіл ЧАРВІНСКІ

Прыватная медыцына атрымала «пад дых»

Медустановы Гомелю перагледзелі ранейшыя дамовы з урачамі, якія займаліся прыватнай практыкай і арандавалі пры гэтым памяшканні ў паліклініках ці бальніцах. Рабілася гэта паводле травеньскай пастановы Савету Міністраў за нумарам 600, прынятай, дарэчы, на падставе патрабавання кіраўніка дзяржавы падчас справаздачы ўраду.

Як вынік, Гомельскае гарадское ўпраўленне аховы здароўя скасавала дамову на арэнду памяшкання ў паліклініцы № 12 з псіхатэрапеўтам Іванам Сквірам.

У паліклініцы № 1 пазбавіўся пакою пластычны хірург Чэслаў Кушалевіч.

Яшчэ аднаму хірургу забаронены прыватны амбулаторны прыём у 3-й гарадской клінічнай бальніцы.

Разарвана дамова на арэнду памяшкання ў Светлагорску з псіхатэрапеўтам Інэсай Касьянавай.

Намеснік начальніка абласнога ўпраўлення аховы здароўя Ігар Машукоў заявіў, што зроблена гэта дзеля таго, каб прыватнікі не карысталіся дзяржаўным медыцынскім абсталяваннем – напрыклад, тыя ж аперацыйнымі – і наогул не перашкаджалі існуючым дзяржаўным установам самім зарабляць грошы, аказваючы паслугі насельніцтву. Іншымі словамі, урач-прыватнік бачыцца тут непажаданым канкурэнтам, нават калі плаціць ён, як, напрыклад, Іван Сквіра, больш мільёна рублёў гадавой арэнды. Адначасова медыцынскае ўпраўленне звярнулася праз Міністэрства аховы здароўя ва ўрад краіны, каб той дазволіў працягваць арэнду з прадпрымальнікамі, якія абслугоўваюць бальнічнае абсталяванне і не займаюцца лекаваннем альбо арандуюць падвальныя памяшканні, у прыватнасці, для фотамайстэрні.

Падобнай просьбе ёсць тлумачэнне. Здача памяшканняў у арэнду прыносіла гомельскай медыцыне, якая зараз фінансуецца з бюджэту не болей як на 70 адсоткаў, неблагі прыбытак. Прынамсі, за першы квартал гэтага году ад арэнды памяшканняў прыватнікамі абласному ўпраўленню паступіла 8,7 мільёна рублёў.

– У нас, – кажа начальніца планава-эканамічнага аддзелу абласнога ўпраўлення аховы здароўя Тамара Паўлюк, – атрымліваецца так: адзін пункт пастановы патрабуе павялічваць даходы ад пазабюджэтнай дзейнасці, а другі, наадварот, забараняе. Здача ў арэнду вольных памяшканняў – гэта наша пазабюджэтная дзейнасць.

Так што згаданая вышэй пастанова Саўміну, дауўшы, што называецца, пад дых урачам-прыватнікам, адначасова перапыніла і адну з крыніцаў самафінансавання медыцыны.

Анатоль ІВАНОЎСКІ

Хакей на Няве

Заканчэнне, пачатак на стар.1

Марафон на выжыванне

Наступны дзень аказаўся больш спрыяльны для беларуска-расійскіх стасункаў на найвышэйшым узроўні. Па словах А. Лукашэнкі, яму ўдалося ажно 10 гадзінаў перамаўляцца з У. Пуціным, спачатку на борце цеплахода «Расія», а потым падчас пешых шпацыраў па ваколіцах «паўночнай сталіцы» Асноўнымі тэмамі перамоваў былі аспекты палітычнай інтэграцыі двух дзяржаваў і таго, што ёй перашкаджае, – эканомікі.

У якасці аперытыву расійскі прэзідэнт паінфармаваў беларускага пра вынікі расійска-амерыканскага саміту, сустрэчы «дваццаткі» *NATO* ў Рыме, саміту «Расія–Еўрасаюз». Відавочны «прабел у адукацыі» партнёра па кааліцыі ў гэтых пытаннях, здаецца, пачынае нерваваць У. Пуціна.

Падчас сустрэчы Аляксандру Лукашэнку давялося змяніць свой погляд на дзейнасць яшчэ не абранага саюзнага парламенту. Пад ціскам расійскага боку было вырашана, што спачатку неабходна перапісаць Саюзную дамову, потым абраць парламент Саюзнай дзяржавы, а пасля ўжо праводзіць рэферэндум па Канстытуцыі. Але тэрмінаў, у якія будуць праводзіцца гэтыя «мерапрыемствы», журналістам не паведамілі.

Спіс эканамічных праблемаў значна даўжэйшы. Перад ад'ездам на радзіму А.Лукашэнка перадаў У. Пуціну ліст з іхнім пералікам. Беларускі кіраўнік выказаў спадзяванне, што асабістае ўмяшанне прэзідэнта Расіі дапаможа вырашыць спрэчныя пытанні. Так руплівая хатняя гаспадыня пасылае ў выходны дзень свайго мужа на кірмаш – рыхтуе спіс усяго, чаго душа пажадае.

У двухбаковых стасунках дагэтуль не вырашаная праблема ўзяцця падатку на дабаўленую вартасць у гандлі паміж дзвюма краінамі, якія ўжо «эканамічна пераўтвараюцца ў адзіную» (А. Лукашэнка).

Беларускі кіраўнік папрасіў, каб прыродны газ у Беларусь пастаўляўся выключна дзяржаўным «Газпрамам», а не прыватнай «ІТЭРАЙ», якая, дарэчы, з учорашняга дня напалову скараціла нам пастаўкі з прычыны неразліку. Каб усё ж разлічыцца за спажыты газ, А. Лукашэнка папрасіў калегу націснуць і выдзеліць дастаткова грошай на набыццё беларускай сельскагаспадарчай і іншай тэхнікі. Такім чынам грошы, спагнаныя з Расіі за навюткі металам «*made in Belarus*», мяркуецца ёй жа і вярнуць.

Пралёт міма «калідору»

У нядзелю і панядзелак, што папярэднічалі сустрэчы А. Лукашэнкі з У. Пуціным, расійскі прэзідэнт разам з Герхардам Шродэрам і Леанідам Кучмам падпісалі сапраўды вельмі істотную дамову. Яна, здаецца, назаўсёды пахавала ідэю «абходнага калідору» для расійскага газавага транзіту праз Беларусь і Польшчу.

Спачатку Расія і Украіна абвесцілі пра стварэнне кансорцыуму па кіраванні ўкраінскай газатранспартнай сістэмай. Потым у якасці патэнцыйнага інвестара да дамовы далучылася Германія. Кіраўнікі трох дзяржаваў падпісалі сумесную заяву аб супрацоўніцтве пры выкарыстанні магістральных газаправодаў, што праходзяць па тэрыторыі Украіны, для бесперапыннага транзіту газу ў Еўропу.

Германія, дарэчы, адзін з асноўных спажыўцоў расійскага газу. І Герхард Шродэр у Санкт-Пецярбургу паабяцаў пачаць інвестыцыі ва ўкраінскую газавую гаспадарку з мэтай яе мадэрнізацыі. Бо ўсе газаправоды, што ідуць па тэрыторыі краіны, апошнія дзесяць гадоў сур'ёзна не рамантаваліся.

Як адзначаюць расійскія СМІ, усе бакі перамоваў падкрэслілі, што асноўны партнёр Расіі ў газавым экспарце – Украіна, а праект пабудовы «трубы» ў абход Украіны – праз Беларусь і Польшчу – прызнаны ў Маскве бесперспектыўным. Віцэ-прэм'ер ураду Расіі Віктар Хрысценка, які курыруе газавую галіну, заявіў, што пытанне пра гэты праект знятае з парадку дня, і заклікаў нават выключыць з лексікону само паняцце «абходная лінія». Гэта значыць, што беларусы не змогуць «стрыгчы купоны» за сваё надзвычай выгаднае геаграфічнае становішча.

Ці засталіся пытанні?

Па заканчэнні першага этапу перамоваў А. Лукашэнка бадзёра адрапартаваў: «Нявырашаных пытанняў няма». Але спіс праблемаў на вырашэнне У. Пуціну пакінуў і з'ехаў з Санкт-Пецярбургу зусім не героем-інтэгратарам на белым коні. Канкрэтных вынікаў візіту амаль не відаць. Яшчэ крыху – і проза эканомікі назаўсёды загубіць паэтычную рамантыку інтэграцыйнай палітыкі.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

НЯМІГА

Ахвярам – статус ахвяраў

11 чэрвеня ў Маскоўскім райсудзе Мінску аднавіўся разгляд чатырох грамадзянскіх іскаў бацькоў загінулых і пацярпелых у трагедыі на Нямізе.

Ніна Інькова, Наталля Навакоўская і Вольга Янцова, якія 30 траўня 1999 году страцілі сваіх дзяцей, а таксама пацярпелы Вячаслаў Чабанян падалі ў райсуд іскі аб матэрыяльнай кампенсацыі маральнай шкоды. Жыццё кожнага з дзяцей і здароўе, страчанае ў трагедыі на Нямізе, былі ацэненыя ў чатыры мільёны беларускіх рублёў – каля 10 тысячаў даляраў ЗША. Цяпер памер іскаў будзе істотна павышаны – да 40–60 тысячаў даляраў ЗША, сцвярджае юрыдычны прадстаўнік істцоў, старшыня арганізацыі «Прававая дапамога насельніцтву» Алег Волчак.

Першае судовае паседжанне па грамадзянскіхісках прайшло яшчэ 5 жніўня 1999 году, аднак тым жа днём суддзя Вольга Гусакова, нягледзячы на пратэст істцоў, прыпыніла вытворчасць па справах да заканчэння следства па крымінальнай справе аб масавай гібелі людзей, узбуджанай пракуратурай Беларусі назаўтра пасля трагедыі – 31 траўня 1999 году. Толькі праз два гады, 18 і 20 чэрвеня 2001 году, былі прад'яўленыя абвінавачанні ў службовай халатнасці двум міліцэйскім чыноўнікам: былому начальніку аддзелу масавых мерапрыемстваў ГУУС Мінгарвыканкаму Міхаілу Кандрацціну, які цяпер працуе ў сакратарыяце акадэміі МУС, і былому начальніку міліцыі грамадскай бяспекі Віктару Русаку. Паводле абвінавачання, прад'яўленага згодна з Крымінальным кодэксам у рэдакцыі 1960 году, абодвум пагражала пазбаўленне волі тэрмінам да 3 гадоў, або папраўчыя работы тэрмінам да 2 гадоў, ці звальненне з пасады. 20 снежня 2001 году следства перадало 22 тамы крымінальнае справы наглядаючаму пракурору, а затым – у Цэнтральны суд Мінску. 25 сакавіка суддзя Цэнтральнага раёну Мінску П.Кіркоўскі, перакваліфікаваўшы абвінавачанне, спыніў крымінальную справу за сканчэннем тэрміну даўнасці. Суддзя з незразумелых матываў палічыў, што дзеянні В. Русака і М.Кандрацціна падпадаюць пад артыкул 428 «Службовая халатнасць», частку першую (Крымінальны кодэкс 1999 году), не звязаную з гібеллю людзей, максімальнае пакаранне паводле якой – да 2 гадоў пазбаўлення волі. Між тым 30 траўня 1999 году ў Мінску загінулі

53 чалавекі пераважна маладога веку.

«Я лічу, нават пасля гэтага рашэння суду – мы зрабілі правільна. Маю пазіцыю на момант заканчэння следства падтрымаў наглядаючы пракурор і намеснік генеральнага пракурора Сцяпан Касуха. Я з павагай стаўлюся да любога суддзі, у тым ліку і да Кіркоўскага. Ягоных аргументаў – чаму ён так паступіў – я не ведаю», – падкрэсліў начальнік следчага аддзелу па асабліва важных справах пракуратуры Беларусі Валерый Кудзін, які сканчаў следства па трагедыі на Нямізе.

Цяпер у «ахвяраў Нямігі» засталася толькі адна надзея – на аднаўленне чатырох грамадзянскіх іскаў, спыненых Маскоўскім райсудом сталіцы ў сувязі з расследаваннем крымінальнае справы. Алег Волчак, юрыдычны прадстаўнік аднаго з істцоў, упэўнены, што крымінальная справа «мусіла пачынацца і ісці па артыкуле 168» – тады, на яго думку, «прысуд быў бы абвінаваўчы». Цяпер жа, са спыненнем крымінальнай справы па сканчэнні тэрміну даўнасці, юрыстам цяжэй будзе даводзіць правату пацярпелых у грамадзянскіх працэсах.

Канчатковая мэта распачатых судовых працэсаў – імкненне дабіцца ад дзяржавы надання адмысловага статусу пацярпелых такім людзям, як бацькі загінулых тры гады таму на Нямізе. Рэч у тым, што да Нямігі на Беларусі адбылося каля дзесяці падобных трагедый, але дзяржава не надае іхнім ахвярам афіцыйнага статусу. Яны як бы ёсць – але іх няма. Па сутнасці атрымліваецца, што чалавечае жыццё для дзяржавы нічога не вартае, яно не мае цаны. Праваабаронцы ж хочуць даказаць, што дзяржава мусіць несці адказнасць за кожнае загубленае жыццё.

Наступнае паседжанне Маскоўскага суду прызначанае на 19 чэрвеня.

Рыгор БУЯН

Шыць абы шыць

Заканчэнне, пачатак на стар.1

І швейнікі, і гандляры адзначаюць рэзкае падзенне пакупніцкай здольнасці грамадзянаў краіны. Купіць гарнітур за 70–90 тысяч рублёў – вялікая раскоша для беларускіх мужчынаў.

Не выручае і расійскі рынак. Там гомельскія гарнітуры становяцца неканкурэнтаздольнымі з прычыны высокага кошту. Да таго ж прабіцца на тамтэйшы рынак зусім не проста.

– У Расіі ўсё прыватызавана, – кажа выканаўца абавязкаў начальніка аддзелу маркетынгу і збыту «Камінтэрну» Аляксандр Барадулін. – Усе прадпрыемствы гандлю прыватызаваны. У іх доўгатэрміновыя дамовы з пастаўшчыкамі. Каб улезці ў гэтую сістэму, патрэбны велізарныя высілкі. Свайго ж фірменнага гандлю ў Расіі мы не маем. Для нас вельмі дорага ўтрымліваць у Расіі фірменныя магазіны.

Нягледзячы на зніжэнне рэалізацыі гарнітураў, адсутнасць сродкаў на тканіну, іншыя матэрыялы, беларускія ўлады патрабуюць ад прадпрыемства нарошчваць аб'ёмы прадукцыі, каб мець добрую статыстыку. На апошнім паседжанні Гомельскага аблвыканкаму з удзелам віцэ-прэм'ера Сяргея Сідорскага генеральны дырэктар «Камінтэрну» Лягчылін быў папярэджаны, што пазбавіцца пасады, калі за 6 месяцаў не дасягне летняга ўзроўню выпуску гарнітураў. Яму наогул раілі зняць пінжак, надзець рабочую робу і ехаць у Расію прадаваць гарнітуры, што шые «Камінтэрн».

Амерыка просіць Расію

Дзяржсакратар ЗША Колін Пауэл звярнуўся да Расіі з просьбай выкарыстаць свой уплыў для таго, каб вырашыць праблемы, якія ўзніклі паміж Беларуссю і Арганізацыяй па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе. Аб гэтым ён паведаміў 12 чэрвеня на прэс-канферэнцыі ў Уістлеры (Канада), якая адбылася пасля сустрэчы з міністрам замежных спраў Расіі Ігарам Івановым, паведамляюць расійскія сродкі масавай інфармацыі са спасылкай на агенцтва «Рэйтэр». «Іваноў сказаў, што Расія заўжды падкрэслівала, што Беларусь мае патрэбу ў супрацоўніцтве з міжнароднай супольнасцю, і ён пракантралюе, што робіцца ў гэтым накірунку», – адзначыў афіцыйны прадстаўнік, які пажадаў застацца невядомым.

Алег САКАЛОЎ

Дзверы зачыненыя

Пакуль канфлікт вакол Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЕ ў Мінску не будзе станоўча вырашаны, дзверы ў Еўропу для Беларусі застануцца зачыненымі. «У інтарэсах Беларусі будзе паляпшэнне адносінаў з Саветам Еўропы і еўрапейскімі структурамі», аднак без станоўчага вырашэння канфлікту з КНГ АБСЕ пацяплення стасункаў з СЕ чакаць нельга. Пра гэта па выніках візіту ў Мінск 10–12 чэрвеня заявіў кіраўнік дэлегацыі Парламенцкай асамблеі Савету Еўропы Вольфганг Берандт.

«Я думаю, што ў інтарэсах Беларусі палепшыць свае стасункі з АБСЕ і Еўрасаюзам», – заявіў Вольфганг Берандт. Кіраўнік дэлегацыі ПАСЕ сказаў: «Я падзяляю пазіцыю ўраду маёй краіны, які лічыць, што ў змене мандату няма патрэбы». В. Берандт абяцаў, што «беларускае пытанне» абавязкова будзе ўзнятае 23–27 верасня на сесіі ПАСЕ.

Рыгор БУЯН

Дружба народаў на гродзенскіх вуліцах

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Чацвёртым разам у Гродне ў мінулыя выхадныя адбыўся Усебеларускі фестываль нацыянальных культур. Ён праводзіцца кожныя два гады.

Гараджане любяць святы. Не выключэнне і гэтае. Яго чакаюць. У выходныя не едуць на лецішчы, каб пахадзіць па старых вуліцах, патаўчыся на «нацыянальных падворках». Калі напачатку шэсцем праходзяць суполкі – удзельніцы фэсту, іх вітаюць, бадай, аднолькава сардэчна. Гараджане становяцца ўздоўж пешаходнай вуліцы Савецкай, чакаючы шэсця, калі яно позніцца. Хтосьці п'е піва за столікамі вулічных бараў і таксама з задавальненнем аглядае публіку ў нацыянальных строях.. Горад святочна аздоблены, фасады пафарбаваны. Карацей, свята як свята.

Што прыемна, арганізатары па-ранейшаму выкарыстоўваюць на транспарантах, рэкламных плакатах і г. д. беларускую мову. Праўда, даволі казённую. Напрыклад, на рускі лад пішуцца скарочаныя формы: падворак – цыган, грузін, армян, малдаван, татар і башкір. Гэта ўсё ж такі не па-беларуску. Чыноўнікі на прэс-канферэнцыі старанна вымаўлялі на савецкі лад – «гарвыканком», «аблвыканком».

Начальства традыцыйна абыходзіла падворкі, размаўляла з гаспадарамі, частавалася. Праўда, калі раней гэта быў У. Дубко – былы старшыня аблвыканкаму, дык цяпер – новы старшыня У. Саўчанка. Па фэсце разнеслася вестка, што на азербайджанскім падворку ён уратаваў баранчыка. За гэта яму павінны быць удзячны ўсе прыхільнікі жывёлаў. Начальства танчыла вальс і польку. А як танцавала суровая намесніца старшыні аблвыканкаму М. Бірукова! Праўда, ідэалагічная пільнасць была на вышыні і падчас фестывалю. У Новым каралеўскім замку адкрылася выстава-галерэя гродзенскіх губернатараў (царскіх) і старшыняў аблвыканкаму. Дык вось, у апошні момант адбыўся акт цэнзуры. Супраць волі аўтара начальства схавала партрэт старшыні аблвыканкаму С. Домаша. Маўляў, прэзідэнта не любіць, значыцца – не наш, значыцца – не заслужыў партрэта. Начальства ў нас нават за шашлыкамі з віном ды каньяком і за танцамі пра пільнасць не забываецца!

Раней былі размовы, каб зрабіць гродзенскі фэст міжнародным. Начальству, ва ўсякім разе, хацелася. Цяпер было заяўлена адназначна: гэта ўнутрырэспубліканскае свята нацыянальнай самадзейнасці. Запрашаць замежныя калектывы няма грошай. Хоць сёй-той прыязджае сваім коштам. Праўда, «гучнасць» у рэкламе цяперашняга свята прысутнічала. Яго рэкламавалі ні многа ні мала як «адзінае ў Еўропе свята народаў, якія стагоддзямі ў згодзе жывуць у Беларусі». Ясна ж, што нікому ў Еўропе не прыйдзе да галавы адзначаць свята народаў, якія жывуць у Беларусі – бо гэта справа саміх беларусаў. Між іншым, татары выказалі сваю крыўду – яны сапраўды жывуць у нас стагоддзямі, у адрозненне ад башкіраў, з якімі татараў начальства аб'яднала ў адзін падворак. Маўляў, на Волзе жывуць побач, хай і тут гэтак будзе.

Дарэчы, раней тэндэнцыя фестывалю была даволі адназначнай – стварэнне падворкаў прадстаўнікоў 15 «сёстраў-рэспублік». Але апошнім часам яна парушылася. Па-першае, няма сярод удзельнікаў, напрыклад, латышоў і эстонцаў. А па-другое, у фэсце ўдзельнічалі афганскія ўцекачы – пад патранатам прадстаўніцтва Вярхоўнага камісара ААН па справах уцекачоў. Некаторыя з прадстаўнікоў нацыянальных суполак не-не, дый пачыналі старую песню – а як жа добра было раней, калі мы жылі «адной сям'ёй». Хоць сёння так відавочна, што СССР быў рэзервацыяй для народаў, якія ў яго патрапілі. Цяпер свет адкрыты. Хіба мог кожны з нас марыць пра гэта? Хіба маглі свабодна паехаць у Грэцыю тыя ж самыя беларускія грэкі? Пытанне рытарычнае. Так што кракадзілавыя слёзы па былых часах выглядалі недарэчна. І апошняе. Прэтэнзія на выключнасць адначасна з прызнаннем лакальнасці, абмежаванасці робіць гродзенскі фэст нейкім правінцыйным. Навошта ўзгадваць пра ўсю Еўропу, калі напярэдадні святы розных народаў прайшлі ў Берліне і Варшаве – і мелі зусім не меншы размах? Там святы рабіць умеюць. І грошы маюць на гэта, у адрозненне ад нашых уладаў.

ДЗЯРЖАЎНЫЯ АТРЫБУТЫ

Новы стары гімн

Кірыла ПАЗЬНЯК

На гэтым тыдні Дзяржаўная камісія па правядзенні конкурсу на стварэнне новага гімну Беларусі сабралася на сваё чарговае паседжанне, якое стала, па ўсім відаць, апошнім. На ім большасцю галасоў было рэкамендавана ўзяць у якасці дзяржаўнага гімну нашай краіны вершы Міхаіла Клімковіча і Уладзіміра Карызны, пакладзеныя на музыку Нестара Сакалоўскага. Цяпер справа толькі за адмысловым прэзідэнцкім указам.

Нагадаем, што ў фінал конкурсу пасля некалькіх тураў з амаль паўтысячы варыянтаў былі дапушчаныя 4 кампазіцыі: «Красуй, Беларусь!» на словы Леаніда Пранчака і музыку Васіля Раінчыка, «Радзіма мая дарагая!» на словы Алеся Бачылы і музыку Уладзіміра Алоўнікава, а таксама два варыянты, якія ўяўлялі сабой па сутнасці рэстаўрацыю былога гімну БССР – паэты Уладзімір Карызна і Зміцрок Марозаў напісалі тэксты да мелодыі Нестара Сакалоўскага. Дзяржкамісія не ўзяла на сябе смеласці выбраць з іх песню, вартую звацца гімнам Беларусі. Як заўсёды, быў знойдзены нібыта дэмакратычны захад: даць выбраць гімн народу. Былі з'явіліся нават чуткі, што пытанне пра гімн вынесуць на магчымы рэферэндум, дзе сярод іншага галоўным будзе пытанне пра павелічэнне прэзідэнцкага тэрміну.

З 6 па 9 чэрвеня на Беларускім радыё і тэлебачанні было наладжанае публічнае праслухоўванне гімнавых фаварытаў і інтэрактыўнае апытанне жыхароў нашай краіны. Праўда, гімнавых варыянтаў стала раптам ужо не чатыры, а пяць, бо нейкім чынам у абход конкурсных правілаў на права ператварыцца ў гімн стаў прэтэндаваць верш начальніка Галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі прэзідэнта – паэта Івана Карэнды. Зноў жа на музыку Сакалоўскага.

Цэлы мінулы уік-энд тры разы на дзень мы мелі магчымасць паслухаць магчымыя гімны. Усе песні – дзеля роўных умоваў – круціліся пад адну і тую ж «карцінку», так што ўжо ў сярэдзіне роліку ад паўтарэння відэашэрагу пачынала круціцца ў галаве. Варыянты з тэкстамі на музыку Сакалоўскага, якія паміж сабой не надта адрозніваліся, ішлі трэцім, чацвёртым і пятым, і вытрымаць, захаваўшы густ, гучанне трох запар трохі падпраўленых бээсэсэраўскіх гімнаў было даволі складана.

Самым бээсэсэраўскім з іх быў варыянт Карызны-Клімковіча-Сакалоўскага. Пра гэта сведчыць адзін толькі пералік аўтараў: Сакалоўскі – аўтар музыкі былога гімну БССР, Клімковіч – словаў, а Карызна выступае тут па сутнасці як унёсчык касметычных зменаў. Ад старога тэксту Клімковіча ў новым тэксце Клімковіча-Карызны засталося шмат некрантых моўных канструкцыяў. Але менавіта гэты варыянт Дзяржаўная гімнавая камісія, спасылаючыся на выніку інтэрактыўнага апытання, у якім узяло ўдзел усяго трохі болей за 100 тысяч чалавек, і прапанавала зрабіць гімнам Беларусі.

Такім чынам, практычна адзін у адзін, як і прагназавалася, была паўтораная гісторыя з прыняццем гімну Расіі, калі мелодыя Глінкі была замененая на гімн Савецкага Саюзу з трохі рэстаўраваным тэкстам. У Расіі тэкст падправіў сам аўтар, бо яшчэ быў жывы, у нас гэтую ролю ўзяў на сябе паэт-песеннік Уладзімір Карызна. Цяпер, відаць, ганарар за гімн яму давядзецца дзяліць са сваякамі Клімковіча.

Усё было зроблена для таго, каб гімн Беларусі пераймаў ў спадчыну ад БССР. Зрэшты, калі гэта адбываецца ва ўсіх сферах, то чаму гімн павінен быў заставацца выключэннем? Касметычна падрамантаваны сцяг БССР вярнулі, герб вярнулі, беларускую мову ў статусе апусцілі, цяпер вось з гімнам разабраліся.

Кожны год – амністыя

12 чэрвеня Палата прадстаўнікоў адразу ў двух чытаннях прыняла закон «Аб амністыі некаторых асобаў, што ўчынілі злачынствы». З прыняццем гэтага закону Беларусь выпала з першай дзесяткі краінаў свету па колькасці зняволеных на тысячу жыхароў.

Згодна з законам, на волю выйдуць каля 1 900 асуджаных. Яшчэ да 5 тысяч зняволеных выйдуць на волю, калі тэрмін іхняга зняволення складае менш за год. Апроч таго, прыкладна 20 тысячам злачынцаў тэрмін зняволення будзе скарочаны.

Прадстаўляючы закон у Палаце прадстаўнікоў, міністр унутраных справаў Уладзімір Навумаў сказаў, што на гэты момант у 35 папраўчых установах знаходзяцца 53 214 чалавекі. Сярод гэтага кантынгенту мноства людзей, якія ўчынілі нязначныя злачынствы, што не маюць вялікай грамадскай небяспекі, альбо проста па неасцярожнасці.. Гэта – удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, воіны-«афганцы», цяжарныя жанчыны, хворыя – менавіта іх перш за ўсё і будуць вызваляць. Апрача таго, пад амністыю падпадаюць асобы, асуджаныя да пазбаўлення волі тэрмінам да 5 гадоў, і тыя, хто накіраваны ў дысцыплінарную вайсковую частку.

Не сакрэт, што адной з галоўных прычынаў амністыі з'яўляецца разрадка «досыць напружанай» абстаноўкі, якая склалася ў месцах зняволення. У. Навумаў падкрэсліў, што перанаселенасць турмаў складае блізу 13 тысячаў чалавек. Не апошняй сярод прычынаў называецца і эканомія дзяржаўных сродкаў: амністыя, па статыстыцы старшыні камісіі па нацыянальнай бяспецы Барыса Бікініна, дазволіць дзяржаве зэканоміць прыкладна 1,6 мільярда рублёў.

Амністыя не распаўсюджваецца на злачынцаў, асуджаных і за дзяржаўныя злачынствы, злачынствы супраць жыцця, здароўя, свабоды і годнасці, парадку кіравання, злачынствы супраць грамадскай бяспекі, грамадскага парадку і здароўя насельніцтва ды вайсковыя злачынствы, звязаныя з насіллем альбо якія пацягнулі цяжкія наступствы. Зразумела, што амністыі не відаць і тым, хто раней вызваляўся па амністыі ці быў памілаваны, але зноў патрапіў за краты.

Варта сказаць, што гэта – ужо трэцяя па ліку амністыя за апошнія тры гады.

Рыгор БУЯН

Славяне ідуць кружнымі шляхамі

З-за новых сувязяў Захаду і Расіі становішча Беларусі і Украіны выглядае надта змрочна

У той час, як прэзідэнты Расіі і ЗША заяўляюць пра ўмацаванне сяброўства паміж сваімі дзяржавамі, Беларусь і Украіна, здаецца, вырачаны на загніванне ў галечы і хаосе посткамуністычнага застою. Ці можа гэтая сітуацыя змяніцца, калі ўзяць пад увагу, што прэзідэнт Расіі схільны рашуча весці сваю краіну ў новым напрамку? Падобна, што не, пакуль Беларусь і Украіну ўзначальваюць такія прэзідэнты, як цяпер.

З гэтых дзвюх краінаў Беларусь з насельніцтвам 10 мільёнаў мае менш шанцаў атрымаць у бліжэйшы час новага кіраўніка. Аляксандр Лукашэнка быў нядаўна пераабраны, і існуе інфармацыя, што ён плануе правесці рэферэндум, каб змяніць канстытуцыю і атрымаць магчымасць правіць краінай да 2015 году. На Украіне, чыё насельніцтва складае каля 50 мільёнаў, пазіцыі прэзідэнта Кучмы выглядаюць болей хісткa, аднак нішто не паказвае, што ён можа ў бліжэйшы час адысці ад улады.

Прэзідэнту Лукашэнку прасцей. Беларускія апазіцыйныя лідэры ўяўляюць сабой групку, якая выпрошвае грошы ў сваіх заходніх спонсараў і намагаецца прыцягнуць іхную ўвагу. Яны не надта высільваюцца, каб абудзіць пасіўнае насельніцтва краіны. Калі прэзідэнт правядзе гэтым летам рэферэндум, то, як можна меркаваць, яго выйграе. У Леаніда Кучмы сітуацыя складаецца адваротная. Яго партыя атрымала ўсяго 12 працэнтаў галасоў на нядаўніх выбарах, і ён быў вымушаны фармаваць парламенцкі блок з разрозненых групаў і паасобных дэпутатаў. Пасада прэзідэнта дае Л. Кучму вялікі арсенал магчымасцяў. Хоць прынятыя на Украіне брудныя палітычныя прыёмы бляknуць у параўнанні з тымі, што выкарыстоўваюцца ў Беларусі, дзе некалькі апанентаў Лукашэнкі проста зніклі, але і праціўнікі Кучмы сутыкаюцца з разнастайным бюракратычным і юрыдычным ціскам.

Расія дагэтуль схільная назіраць за кіраўнікамі сваіх славянскіх суседзяў, нічога не робячы, як бы непрываблівa ні выглядалі іхныя дзеянні. Аднак ці мог У. Пуцін, улічваючы яго сённяшняе прыяцельства з прэзідэнтам Джорджам Бушам, скарыстаць уплыў Расіі, каб скіраваць гэтую пару кволых славянскіх краінаў у больш заходнім кірунку?

Як бы там ні было, цёплыя стасункі Пуціна з Захадам мяняюць усю карціну. Леанід Кучма і ягоныя паплечнікі цяпер называюць стратэгічнымі прыярытэтамі Украіны ўсталяванне шчыльнейшых сувязяў з *NATO* (з якой Украіна ўжо мае асобнае пагадненне), умацаванне адносінаў з Еўрапейскім Саюзам і ўступ у Сусветную гандлёвую арганізацыю, якая фармулюе правілы міжнароднага гандлю.

Прэзідэнты Пуцін і Лукашэнка ладзяць кепска. Расія хоча, каб Беларусь здзейсніла лібералізацыю сваёй эканомікі, галоўным чынам дзеля таго, каб расійскія фірмы змаглі набыць яе асноўныя прамысловыя аб'екты. Пуцін таксама хоча, каб Беларусь у поўным аб'ёме аплачвала атрыманую з Расіі танную энергію, і болей не жадае даваць ёй крэдыты на льготных умовах.

Пры ўсім тым, Расія ні разу не спрабавала пазбавіць Лукашэнку ўлады ці падтрымаць адпаведныя спробы Захаду. Таму Расія лічыць Беларусь лаяльным славянскім саюзнікам і буферам паміж сабой і Захадам. Аднак калі Расія ўступіць у Сусветную гандлёвую арганізацыю, – што можа адбыцца ў бліжэйшыя два гады, калі яна здолее правесці неабходныя рэформы, – то Беларусь сутыкнецца, па словах аднаго мінскага чыноўніка, з «вельмі непрыемнымі наступствамі».

Сённяшняя бядотная сітуацыя ў краінах пры ўсходніх межах Еўропы рыхтуе для Захаду змрочныя перспектывы. І Украіна, і Беларусь прадаюць зброю самым ненадзейным пакупнікам і здзяйсняюць транзіт практычна ўсяго, што Захад не хоча ўпускаць на свае тэрыторыі. Самыя высокапастаўленыя госці прыязджалі сёлета ў Беларусь з Лівіі, Ірану, Іраку і Сірыі. Раней сёлета Амерыка ўжо заяўляла, што Беларусь прадае сістэмы супрацьпаветранай абароны Іраку. Але дзесяткі грузавых самалётаў працягвалі лятаць без ніякага дагляду з Мінску ў Багдад. Беларусь пасля 11 верасня, на погляд Злучаных Штатаў, анічым ім не дапамагла. Калі пастаўленая Беларуссю зброя саб'е амерыканскі самалёт над Іракам, раздражненне можа перайсці ў гнеў.

Пакуль амерыканцы цешацца сваім новым сяброўствам з Расіяй, палітыка Захаду ў дачыненні да Украіны і Беларусі за мінулыя дзесяць гадоў дамагася значна меншых поспехаў, хоць Украіна і змагла прынамсі захаваць сваю незалежнасць ад Расіі. Аднак Беларусь і Украіна застаюцца трывожнымі рэгіёнамі непарадку каля ўсходніх межаў Еўропы. Было б іроніяй лёсу, калі б у патрэбным напрамку іх пачала падштурхоўваць Расія, іх даўнейшы імперскі гаспадар.

***The Economist*,**
Вялікабрытанія

Асаблівасці расійскай карупцыі

Каэфіцыент карыснага дзеяння хабару – 98%

Паводле дакладу прэзідэнта фонду «ИНДЕМ» Георгія Сатарава пра маштабы карупцыі ў Расіі, на хабар прадпрымальнікі аддаюць у сярэднім 33,5 мільярды даляраў. Гэта толькі крыху меней за даходную частку бюджэту Расіі ў 2001 годзе. «Падарункі» медыкам і выкладчыкам штогод абыходзяцца грамадзянам у 2,8 мільярда даляраў. У судах кожны год атрымліваюць «лішніх» 274,5 мільёна даляраў.

– Спадар Георгій, а як можна было гэтак дакладна падлічыць: хто, колькі і на што даў хабар?

– Асноўны інструмент – анкета. Мы задавалі пытанні простым грамадзянам і бізнесоўцам. З прадпрымальнікамі было цяжка: яны не любяць адказваць на такія «інтымныя» пытанні. Гэта было для іх нібыта прызнанне ва ўчыненні злачынства. Натуральна. Мы выкарыстоўвалі тонкія сацыялагічныя тэхналогіі, якія дапамагалі нам атрымаць вынік. Напрыклад, у анкеце было «схавана» некалькі аднатыпных, але па-рознаму сфармуляваных пытанняў. Цікава, што ў адным выпадку людзі катэгарычна адмаўляюць саму магчымасць давання хабару, а праз дзесяць пунктаў адказваюць: у месяц на хабар чыноўнікам у мяне сыходзіць гэтулькі адсоткаў ад абароту.

– Колькі людзей вы апыталі?

– Болей за 2 тысячы звычайных грамадзян і каля 700 бізнесоўцаў. Мы бралі людзей рознага веку і сацыяльных групаў, што жывуць па ўсёй Расіі, то бок ахапілі ўсе 7 федэральных акругаў. Анкеты былі ананімныя, але ўзрост і род заняткаў у іх пазначаліся.

– Ці можна на падставе інфармацыі пра такое невялікае, як для Расіі, кола людзей рабіць высновы адносна ўсёй краіны?

– Без сумневу. Ёсць стандартныя статыстычныя працэдуры падліку. Скажу болей: і па метадзе збору звестак, і па метадах разліку гэтыя лічбы заведама мінімальныя (думаю, яны заніжаныя ўтрая). Мы гэта зрабілі абсалютна свядома, бо хочам называць лічбы, за якія можам адказваць. Мы разглядалі не ўсе віды карупцыі. Так, у апытанне не трапілі алігархі – са сваімі спецыфічнымі стасункамі з уладай і асаблівымі памерамі хабару. Не адлюстраваныя ў прадстаўленых намі лічбах карупцыя ў арміі і тыя грашовыя адносіны, якія склаліся паміж праваахоўнымі органамі і злачыннымі групоўкамі.

– А чаму вы вырашылі заняцца такім даследаваннем? Гэта быў заказ ураду? Вы перадалі атрыманыя вынікі ў афіцыйныя інстанцыі?

– Мы перадалі даклад у адміністрацыю прэзідэнта. Але лічбы, якія так узрушылі грамадства, – толькі малая частка гэтага дакладу. Сам дакумент значна шырэйшы, ён называецца «Дыягностыка расійскай карупцыі. Сацыялагічны аналіз». Там багата іншага матэрыялу, звязанага з сацыяльнай праблемай хабарніцтва наогул.

– Ці ёсць у расійскай карупцыі нацыянальныя асаблівасці?

– Тры характэрныя рэчы я ўсё ж такі вылучыў бы. Першае. Наша карупцыя трывала ўплеценая ў тканкі іншых сацыяльных адносінаў. На Захадзе гэта так востра не прадстаўлена. Другое. Вельмі моцная нізавая карупцыя, так званая бытавая. Нарэшце, трэцяе. Гэта такая спецыфічная для Расіі і некаторых іншых дзяржаваў (Казахстану, Інданезіі) разнавіднасць карупцыі, як хабарніцтва ў вялікім бізнесе. Гэта калі чыноўнікі ўсталёўваюць кантроль над бізнесам. Гэта значыць, спаганяюць адміністрацыйную рэнту не праз хабар, а наўпрост з фірмаў.

– У 1998 годзе мы, прааналізаваўшы некалькі дзесяткаў крымінальных справаў чыноўнікаў розных узроўняў, прыйшлі да высновы: існуе агульнарасійскі тарыф хабару. Ён не змяняецца ў залежнасці ад геаграфіі – ён адзіны для ўсёй Расіі. А з якімі нечаканасцямі сутыкнуліся вы?

– Вашая выснова надзвычай цікавая, і яна абсалютна слушная. Для нас жа, напрыклад, было шокавым адкрыццём, што для людзей, якія даюць хабар пры паступленні сына ў ВНУ, галоўнае – не патрапіць у інстытут, а пазбегнуць службы ў арміі. Яшчэ адно адкрыццё: мы вывучалі, якія эмацыйныя рэакцыі ў людзей узнікаюць пасля давання хабару. На першае месца выйшлі вясковыя бабулі. Яны, як ні дзіўна, даўшы хабар, атрымліваюць задавальненне значна часцей, чымсьці багатыя маладыя людзі з буйных гарадоў. Дзякуючы вось такім адкрыццям мы пакрысе пачынаем разумець псіхалогію нашых расіян, чаму яны будуць даваць хабар нават тады, калі ў гэтым няма ніякай неабходнасці. Дзіўная рэч: карупцыйная здзелка сканчаецца няўдачай усяго ў двух працэнтах выпадкаў! То бок гэта самая эфектыўная сфера паслуг у Расіі – 98% каэфіцыенту карыснага дзеяння.

Алена СКВАРЦОВА,
«Собеседник Online»

КОШТ ЖЫЦЦЯ

Каўбаса «таўсцее» коштам

У Беларусі зноў скараціўся пералік сацыяльна значных тавараў

Фота В.Шляпака

Здымаецца кантроль за цэнаўтварэннем на шэраг прадуктаў: на ялавічыну, свініну, а таксама каўбасныя вырабы, у тым ліку сасіскі, сардэлькі першага і другога гатунку і безгатунковыя; мясныя хлябы, сальцісоны, крывяныя і ліверныя каўбасы, паштэты. З падачы Міністэрства эканомікі адпаведная пастанова Саўміну прынятая 27 траўня і ўступіць у дзеянне пасля ўзгаднення ў ведамствах і апублікавання ў друку.

Бессмяротная показка ўсіх пакаленняў калгасных аграномаў, што два дождджыкі ў траўні перасільваюць усю іхную навуку, сёлета мала спраўджваецца. Хоць месяц таму хмары над палямі не высыхалі, аднак у чэрвені нанава даводзіцца перасяваць збожжавыя культуры ў Віцебскай, Брэсцкай, на паўночным захадзе Магілёўскай вобласці, у рэгіёне паўночнага ўсходу і ў раёне Слуцку Мінскай вобласці, па ўсходзе, поўдні і захадзе Гомельскай вобласці, на крайнім захадзе Гродзенскай вобласці.

Калі верыць звесткам з аператыўных зводак Віцебскага аблсельгасхарчу, то ўжо сёння страты будучага ўраджаю ад гарачага надвор'я складаюць звыш 30%. Больш за астатнія ад недахопу вільгаці церпяць Браслаўскі і Шаркаўшчынскі раёны, а таксама Полацкі. Як вядома, апошні вызначаны для правядзення паказушнага свята «Дажынкі-2002». Ці не сорамна будзе піць і танчыць у зоне выгаралага ўраджаю? У заходняй частцы Віцебшчыны засуха пашкодзіла прыкладна 40 тысяч гектараў. Пасевы на 10 тысячах гектараў тут знішчаныя поўнасцю.

Прыроду не падманеш, а таму прычыны слабога выжывання раслінаў ва ўмовах высокай сонечнай актыўнасці адмыслоўцы раяць шукаць у красавіцкіх праліках на сяўбе. На Брэстчыне, прыкладам, 11.04.2002 калегія Камітэту дзяржкантролю адзначала, што «на мінеральныя ўгнаенні выдаткавана ўсяго 70% сродкаў; на рамонт энерганасычаных трактароў – 50%; на вапнаванне кіслай глебы – 42% ад запланаваных сродкаў». Зразумела, што зараз тут карэктуюць прагнозныя паказчыкі, і палымяныя заклікі да хлебаробаў забяспечыць валавы збор збожжа ў адзін мільён тонаў больш не гучаць. Брэсцкія начальнікі параіліся і на ўсялякі выпадак адправілі ў адстаўку старшыню Камітэту па сельскай гаспадарцы і харчаванні Якава Бухавецкага. Ён нібыта ўхіляўся ад таго, каб асабіста афішаваць перад прэзідэнтам Лукашэнкам рэкордныя абавязацельствы вобласці, а таму недабор ураджаю лягчэй будзе спісаць на персанальную адказнасць гэтага галоўнага сейбіта ў рэгіёне.

Больш складана, чым брэсцкаму губернатару Далгалёву, шукаць шляхі для адступлення яго калегу на Міншчыне сп. Дамашкевічу. Колькі ён абяцаў свайму «патрону» засыпаць у засекі 2,5 мільёнаў тонаў збожжа, а сёлета ізноў не ўдасца пазбегнуць правалу. Так што хоць і спагадаюць Лукашэнку і яго паплечнікам праваслаўныя іерархі, але нябесная канцылярыя паставіла крыж на іхным прагнозе. Ужо паводле цяперашніх стратаў відавочна, што краіна не атрымае 6,4 мільёна тонаў збожжа, прадугледжаных урадавым заданнем. Савет Міністраў таму робіць захады, каб насельніцтва ашчадней спажывала прадукты харчавання.

У верасні 2001 году адпусцілі на волю кошты на алей, яйкі, рыбу і шэраг малочных вырабаў. Цяпер, ад 27 траўня, вытворцы і гандаль атрымалі дазвол рабіць большыя накруткі на мясныя вырабы: замест 11% – да 30%. Прыкладам, кілаграм добрых сасісак падаражэе амаль на тысячу рублёў. Падвышаныя кошты дадуць некаторую палёгку мясакамбінатам і крамам, але цяжарам лягуць на пакупнікоў. Як сведчыць статыстыка, летась спажыванне мясапрадуктаў на чалавека склала 58 кілаграмаў за ўвесь год, альбо 158 грамаў у дзень. За чатыры месяцы сёлетняга году гэты паказчык скараціўся яшчэ на 4%. Вышэйшыя кошты, што чакаюцца ў бліжэйшы час, адмоўна паўплываюць на спажывецкую здольнасць насельніцтва. На паліцах будзе багата, а ў страўніках пуста.

Галіна БАРАВАЯ

«Мерседэс» у «падарунак»

Хто раскрадае маёмасць калгасаў?

Вячаслаў КУЛІКОЎСКІ

Крымінальныя звесткі з розных рэгіёнаў Беларусі сведчаць пра рост тэндэнцыі раскрадання калгаснай маёмасці не толькі збяднелымі вяскоўцамі, але і начальствам. Толькі ў першым квартале гэтага году праваахоўнымі органамі краіны ў сферы АПК выяўлены 792 злачынствы, па якіх узбуджаны крымінальныя справы. Да матэрыяльнай адказнасці прыцягнута 1 319 службовых асоб, да дысцыплінарнай – 480. Супраць выкрытых у крадзяжах гаспадарнікаў заяўлены судовыя іскі больш як на 750 мільёнаў рублёў.

Доля аднаго – 72 мільёны

Пра гэтыя крымінальныя гісторыі трэба ведаць, каб не думаць, быццам у краіне зараз на ўліку кожны народны рубель. 174 «Мерседэсы», набытыя для старшыняў гар- і райвыканкамаў за амаль 4 мільёны даляраў з таямнічага грашовага фонду прэзідэнта, адлюстроўваюць разбэшчанасць улады і выклікаюць на месцах справядлівае абурэнне. Людзі ў вёсках даведзеныя да галечы, з імі своечасова не разлічваюцца за зробленае, затое ўсе яны сведкі, што на шыкоўныя лімузіны для начальства дзяржава грошай не шкадуе.

Пацягацца з вертыкальшчыкамі за прэстыжнасць службовага аўто спрабуюць і кіраўнікі ніжэйшага рангу. Прыкладам, спакусіўся на старасці атрымаць персанальны «Мерседэс» 65-гадовы старшыня калектыўнадолевай гаспадаркі «Семежава» Капыльскага раёну Іван Малюжыц. Да дня яго юбілею канторшчыкі-бухгалтары тармазнулі на бягучым рахунку буйную суму грошай за мяса і малако, потым пералічылі іх на пакупку дарагой іншамаркі і праз рашэнне агульнага сходу аформілі «Мерседэс» як бясплатны падарунак для старшыні. Той прыняў паднашэнне як належнае. Аднак вопытны наменклатуршчык страціў у гэтым выпадку ўсялякую асцярожнасць. Абласныя чыноўнікі, якія ні слова не маглі сказаць супраць царскіх падарункаў у раёны, з непрыхаванай злосцю адрэагавалі на тое, што нехта жадае мець лепшы за іхныя «членавоз». Адразу і ўшчэнт забыліся і дасягненні нядрэннай калектыўнай гаспадаркі, і 30-гадовая дзейнасць яе старшыні. Іван Малюжыц страціў пасаду і гонар, а па факце бясплатнага атрымання ім у падарунак іншамаркі, за якую заплацілі 72 мільёны рублёў калгасных грошай, узбуджаная крымінальная справа.

Старшыня – у судзе, старшыніха – пад следствам

«Царская сям'я» Алега і Ларысы Машэй з вёскі Сякерычы Клецкага раёну, заможнасці якой зайздросцілі жыхары ва ўсім наваколлі, ніяк зараз не выкараскаецца з няласкі лёсу. Крымінальную справу былога старшыні калектыўнага прадпрыемства «Агракамбінат «Клецкі» Алега Машэя разглядае ў чэрвені суд Нясвіжскага раёну Мінскай вобласці. У гэты час следчыя Клецкага РАУС узбудзілі яшчэ адну крымінальную справу па факце махлярства ягонай жонкі.

Невялікую садаводчую гаспадарку паблізу райцэнтру Алег Машэй узначаліў пасля вылучэння ў кіраўніцтва мясцовай улады дырэктара Анатоля Рубаніка. (Цяпер А. Рубанік – намеснік міністра сельскай гаспадаркі. – *Заўв. аўт.*). Пераемнік быў перад тым шараговым брыгадзірам, што спарадзіла шмат чутак, у тым ліку небеспадстаўных, пра ўплывовыя сувязі Машэевай радні. Зрэшты, той, хто яго прызначаў, не вельмі палохаўся абгавораў пра магчымыя правалы маладога і недасведчанага кіраўніка. «Шэф» па-ранейшаму заставаўся жыць у саўгасным асабняку на ўездзе ў Сякерычы і штодня наведваў гаспадарку. Акрамя таго, як старшыня райвыканкаму, А. Рубанік быў зацікаўлены завяршыць будаўнічыя праекты ў саўгасе «Клецкім» пад тэхналогію перапрацоўкі садавіны. Яблыкі з ураджайных навакольных садоў не знаходзілі на тэрыторыі раёну поўнага збыту. Былы вінны цэх Клецкага кансервавага заводу, зачынены ў гарбачоўскую антыалкагольную кампанію, не паддаваўся аднаўленню, бо яго паспелі разрабаваць да голых сценаў. Жыць жа без уласнага бровару сельскагаспадарчаму раёну цяжка: п'юць людзі шмат, а акцызны падатак сплывае зусім у іншыя рукі. Урэшце эканамічная ідэя раённага начальства набыла прабіўную сілу, і ў 1995 годзе ў саўгасе «Клецкім» з'явіўся прадукцыйны вінзавод. А каб ліцэнзаваць спецыфічную дзейнасць, закуп сыравіны і продаж спіртовых напояў, саўгас быў зліквідаваны, выведзены з ліку дзяржаўных, і вінавытворчасць набыла статус калектыўнага прадпрыемства «Агракамбінат «Клецкі». Адзінаўладдзе Алега Машэя ў ім было падмацавана дэпутацтвам старшыні ў сельскім і раённым Саветах. Адмыслова для старшыні ў Нямеччыне быў куплены джып за 30 тысяч даляраў.

Гісторыя гэтай іншамаркі таксама цікавая.

Каб выключыць у гаспадарцы нават мізэрны супраціў, Алег Машэй дамовіўся, што грошы на рахунак ЗАТ «Белаўтагаз», якое ўзначальваў у той час цяперашні міністр транспарту і камунікацый Міхаіл Баравы, пералічыць мінскі партнёр агракамбінату – СП «Сен» (былы дырэктар СП «Сен» Рыгор Пяткевіч зараз намеснік прэзідэнта канцэрну «Белдзяржхарчпрам». – *Заўв. аўт.*). За гэтую паслугу «Сен» атрымаў з «Клецкага» бартэр – буйную партыю алкагольнай прадукцыі. А. Машэй у выніку стаў раз'язджаць на бліскучым джыпе.

Аднак судзяць старшыню ўсё ж не за стратную для гаспадаркі іншамарку. Следства выкрыла шматлікія парушэнні на вінзаводзе, складанне заведама несапраўдных дакументаў, хабар, атрыманы ў валюце. Старшыніха Ларыса Машэй абвінавачваецца ў буйным махлярстве. За турпуцёўку для сваіх дзяцей у элітны крымскі санаторый «Беларусь», які падпарадкоўваецца Кіраўніцтву справамі прэзідэнта, яна заплаціла па мінімуме і толькі таму, што наўмысна зменшыла ўзрост маладых Машэяў. На дармаўшчыну сям'я калгаснага кіраўніка спакушалася ва ўсім.

Стандарт па ахове здароўя

Аксана ЯНОЎСКАЯ

Айчынная медыцына хворая на нястачу грошай – гэты дыягназ вядомы ўсім. Патрабаванне аб абавязковым аказанні платных медыцынскіх паслуг успрынята неадназначна як самімі медыкамі, так і насельніцтвам. Сёння самае галоўнае пытанне: за што мы павінны плаціць, а за што – не, у прыватнасці, у паліклініках і бальніцах. Пра гэта – гутарка карэспандэнткі НАШАЙ СВАБОДЫ з начальнікам упраўлення лячэбна-прафілактычнай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Аляксандрам Цыбіным.

– Згодна з Канстытуцыяй, у нашай краіне абвешчана права на бясплатную медыцынскую дапамогу. У Законе «Аб ахове здароўя» таксама гаворыцца аб прыярытэце дзяржаўнай, значыць, бясплатнай медыцыны. На практыцы атрымоўваецца зусім іншае: пацыенту абавязкова прапануюць за што-небудзь заплаціць. Скажыце, ці вызначаны ўжо гарантаваны мінімум бясплатных медыцынскіх паслуг?

– Такі мінімум вызначаны. У ім прадугледжаны нарматывы бюджэтнага фінансавання на аднаго жыхара; паслугі па аказанні стацыянарнай, амбулаторна-паліклінічнай і хуткай медыцынскай дапамогі, якая аказваецца ў дзяржаўных установах аховы здароўя; медыкаментознага, кадравага забеспячэння ў тых жа ўстановах; нормы харчавання, абмундзіравання і інвентару; нормы і нарматывы льготнага забеспячэння лекавымі сродкамі, вырабамі медыцынскага прызначэння, сродкамі рэабілітацыі і зубапратэзавання. Медыцынская дапамога дзецям да 18 гадоў аказваецца бясплатна. Прадугледжаныя заканадаўствам льготы ў сферы аховы здароўя для грамадзян, якія маюць сацыяльныя льготы, уключаны ў гарантаваны мінімум у поўным аб'ёме.

– Аляксандр Кірылавіч, ці можаце вы агучыць лічбы: колькі грошай закладзена ў бюджэце на ахову здароўя аднаго жыхара нашай краіны?

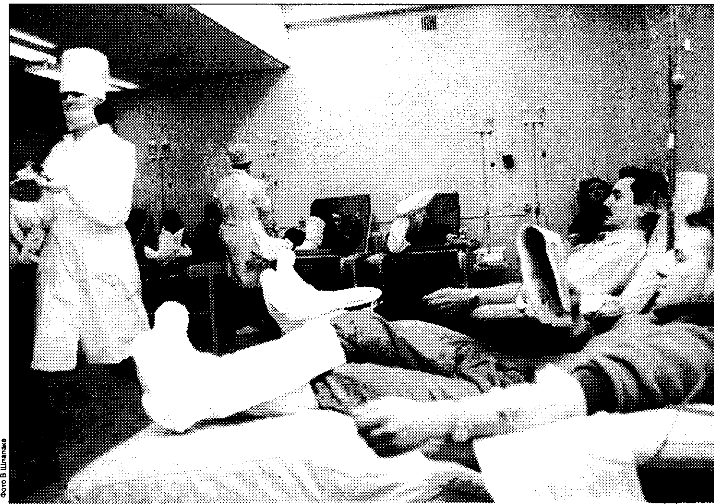
– У Законе «Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 2002 год» вызначаны мінімальны нарматыў бюджэтнай забяспечанасці выдаткаў на ахову здароўя на аднаго жыхара па краіне у памеры 110 220 рублёў і па бюджэтах абласцей і Мінска ў суме 84 620 рублёў, у тым ліку: па Брэсцкай вобласці – 83 540 рублёў, Віцебскай – 85 660, Гомельскай – 84 470, Гродзенскай – 83 490, Мінскай – 72 630, Магілёўскай – 81 330, гораду Мінску – 98 810 рублёў у год. На аснове мінімальных дзяржаўных сацыяльных стандартаў у сферы аховы здароўя ў абласцях, гарадах і раёнах распрацоўваюцца і зацвярджаюцца тэрытарыяльныя праграмы. Яны могуць прадугледжваць дадатковыя аб'ёмы і віды медыцынскай дапамогі ў параўнанні з гарантаваным мінімумам за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў і іншых крыніц фінансавання, якія не пярэчаць заканадаўству.

– І на што гэтых грошай павінна хапіць?

– На хуткую і неадкладную дапамогу пры хваробах, якія пагражаюць жыццю і здароўю грамадзяніна ці яго асяродку, выкліканых раптоўным захворваннем, абвастрэннем хранічнай хваробы, няшчаснымі выпадкамі, траўмамі і атручэннямі, ускладненнем цяжарнасці, пры родах. Амбулаторна-паліклінічная дапамога ўключае ў сябе правядзенне мерапрыемстваў па прафілактыцы, дыягностыцы і лячэнні захворванняў. На працягу году жыхар нашай краіны фактычна мае права на 12 бясплатных візітаў у паліклініку і адзін выклік доктара дадому. А далей – у залежнасці ад стану здароўя. Цяжка хворы чалавек у любым выпадку не застанецца без медыцынскай дапамогі. Стацыянарная дапамога будзе аказвацца пры вострых захворваннях і абвастрэннях хранічных хвароб, траўмах, пры планавай шпіталізацыі з мэтай правядзення лячэння, якое патрабуе кругласутачнага медыцынскага назірання, медыцынскай рэабілітацыі і ізаляцыі па медыцынскіх паказаннях. Гэта ж тычыцца медыцынскай дапамогі пры паталогіі цяжарнасці, родах і перапыненні цяжарнасці па медыцынскіх і сацыяльных паказаннях. Пры хуткай і стацыянарнай медыцынскай дапамозе прадугледжана забеспячэнне пацыента бясплатнымі лекамі. Тэрмін знаходжання хворага на бальнічным ложку вызначаны арыенціровачна ў 13 дзён. Але пры складаных хваробах ён можа быць перагледжаны. Вялікая ўвага будзе аддавацца медыцынскай дапамозе, якая аказваецца ў дзённых стацыянарах.

– Ці праўда, што ў стацыянарах скараціліся выдаткі на харчаванне і гаспадарчыя патрэбы?

– Выдаткі на харчаванне вызначаюцца з разліку сярэднясутачнага набору прадуктаў на аднаго чалавека, зацверджанага Міністэрствам аховы здароўя. Гэта ж тычыцца і гаспадарчага абсталявання і матэрыялаў. Тут усё залежыць ад рэгіёну: дзе ёсць магчымасць дадатковага фінансавання, там будуць і лепшыя ўмовы. І дарэчы, харчаванне, сервісныя паслугі – гэта якраз тое, за што можна смела браць грошы. Чалавек хоча знаходзіцца адзін у палаце – калі ласка, пры ўмове, што ён гатовы за гэта плаціць.

Фота В. Шлапакі

– Аляксандр Кірылавіч, мы з вамі пагутарылі, так бы мовіць, пра агульныя прынцыпы. А цяпер давайце ўявім сабе, што я прыйшла ў сваю паліклініку па месцы жыхарства са скаргай на невялікае недамаганне. Артэрыяльны ціск мне будуць мераць за грошы?

– Ні ў якім разе. Існуе «Пералік відаў медыцынскіх паслуг, якія аказваюцца бясплатна насельніцтву Рэспублікі Беларусь у дзяржаўных лячэбна-прафілактычных установах». У першым пункце гэтага дакумента гаворыцца пра дыягностыку. Яна ўключае ў сябе кансультацыі спецыялістаў па кіраванні ўчастковага тэрапеўта ці доктара агульнай практыкі, а таксама клінічныя, інструментальныя і лабараторныя метады даследавання, метады прамянёвай дыягностыкі і псіхалагічныя абследаванні па накіраванні спецыялістаў. Іншая рэч, што калі вы не пажадаеце праходзіць даследаванне праз рэнтген, то будзеце вымушаны плаціць за ультрагукавое даследаванне. У той жа час ёсць і будуць выпадкі, калі не толькі адносна дарагі ультрагук зробяць бясплатна, але і вельмі дарагое абследаванне на камп'ютэрным тамографе.

– Што яшчэ з першачарговай дапамогі ўключана ў пералік?

– Стаматалагічная дапамога, акрамя відаў стаматалагічных паслуг, якія адносяцца да платных згодна з заканадаўствам. Прафілактычныя захады ў адносінах да прыроджаных парокаў развіцця, анкалагічных хвароб, інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам, захворванняў малочных і шчытападобнай залоз, сухот, захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы, фармавання здаровага ладу жыцця. Вакцынапрафілактыка таксама праводзіцца бясплатна.

– Аляксандр Кірылавіч, вось я прыйшла ў паліклініку. А там мне кажуць: плаціце, тое, што вам трэба, робіцца толькі на платнай аснове, у нас загад. Што рабіць?

– А можна, я спытаю: што вы будзеце рабіць?

– Я буду патрабаваць, каб мне паказалі дакумент, у якім вызначана, за што я павінна плаціць.

– Тое самае раю рабіць усім чытачам.

– Думаю, вы са мной пагодзіцеся, што адначасовае аказанне платных і бясплатных паслуг у выпадку недастатковай інфармаванасці пацыентаў можа быць падставай для медыкаў навязваць платныя паслугі: план жа па іх даведзены, трэба выконваць.

– Вымушаны пагадзіцца. Па мінімальным сацыяльным стандарце і пераліку паслуг яшчэ ёсць пытанні. Па вялікім рахунку пакуль гэта дакументы, так бы мовіць, для службовага карыстання. Як і было даручана, наша міністэрства распрацавала іх. Але трэба разумець, што ахова здароўя – толькі адна з галін народнай гаспадаркі. Таму мы чакаем згоды на такі стандарт Міністэрства эканомікі і зацверджання яго ўрадам. Тады гэта будзе паўнавартасны дакумент, абавязковы для выканання. Для эфектыўнай працы медыкаў недастаткова толькі іх прафесійных ведаў і чалавечага спачування. Каб эфектыўна лячыць, патрэбны грошы. І не віртуальныя, а рэальныя і ў вызначаны тэрмін.

ШКОЛЬНЫЯ КАНІКУЛЫ

Адпачне толькі кожны чацвёрты

300 000 «чарнобыльскіх» дзяцей апынуліся без клопату дзяржавы

Найгоршая за апошнія гады статыстыка адлюстроўвае становішча з летнім аздараўленнем беларускіх дзяцей. Ужо на «старце» школьных канікулаў не адкрыліся з-за дрэнных умоваў для пражывання і харчавання яшчэ 11 лагераў з леташніх 295. Выехаць на аздараўленне ў «чыстыя зоны» маюць мажлівасць толькі каля 100 тысячаў дзяцей з забруджаных раёнаў Беларусі. Трое з кожных чатырох тутэйшых школьнікаў гэтага пазбаўлены.

Як ні крыўдна, але берагі на цёплых акваторыях замежжа – не для дзяцей з сярэднестатыстычных сем'яў Беларусі. Турфірмы прапаноўваюць Балгарыю, Славакію, Венгрыю, Чэхію ў межах 250–300 даляраў за 15–20 дзён адпачынку. За тыдзень экскурсіі па Польшчы трэба заплаціць 40–85 даляраў. Аўстрыя пацягне ад 260 даляраў. Турпуцёўку ў Парыж з яго феерычным Дыснэйлэндам можна замовіць за 250 даляраў. Разлічваць на Германію, Англію альбо Грэцыю дазваляе сума ў 400 даляраў. Не танней абыдзецца адпачынак у Міжнародным дзіцячым цэнтры *«Артек»* і Усерасійскім дзіцячым аздараўленчым цэнтры *«Орленок»* – 450 і 530 даляраў адпаведна.

Найлепшы ў Беларусі Нацыянальны дзіцячы аздараўленчы лагер «Зубраня» на возеры Нарач рэалізуе праз вольны продаж толькі 10% пуцёвак коштам 250 тысячаў рублёў. Астатнія размяркоўваюцца па разнарадцы, і, як лічыцца, іх атрымліваюць пераможцы і фіналісты творчых конкурсаў, дзеці-інваліды, юныя кіраўнікі ў школах і актывісты грамадскіх арганізацый. А ў іншыя лагеры трапляе абсалютная бальшыня школьнікаў – 231 тысяча. Поўны пансіён тут каштуе 180 тысяч рублёў (100 даляраў); згодна з пастановай ураду, 110 тысяч – гэта датацыйныя сродкі, а астатняе даплачваюць бацькі. Каб менш было скаргаў на дарагоўлю, бюджэтным арганізацыям і арганізацыям АПК рэкамендавана часткова кампенсаваць сваім працаўнікам выдаткі на набыццё дзіцячых пуцёвак у памеры да 55 тысяч рублёў з сродкаў, атрыманых ад прыбытковай дзейнасці.

У Рэспубліканскім цэнтры па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва без асаблівага ўздыму гавораць пра пачатак сезону адпачынку і зусім няўпэўнена – пра ягоны працяг. На заключную змену сродкаў можа не хапіць. А адзінае з прыемнага, бадай, тое, што альтэрнатыву адпачынку ў збяднелых установах дзяржбюджэту пачалі шукаць грамадскія арганізацыі, і найперш Беларускі дзіцячы фонд. Сёлета доўжыцца яго эксперымент па размяшчэнні выхаванцаў дзіцячых дамоў і школ-інтэрнатаў у сем'ях спагадлівых людзей. Адмыслоўцы фонду ўкаранілі даволі простую схему ўзаемаабавязанняў сям'і, школы і аддзелу адукацыі, каб прапанова ўзяць на летнія вакацыі інтэрнацкае дзіця была ўзаконена. Патрэбна заява, медычная даведка і даведка аб прыбытках. На дзіця ва ўзросце да 17 гадоў належыць грашовая дапамога прыкладна 2 400 рублёў у дзень, якую можна атрымаць у аддзеле адукацыі часткамі альбо адразу. Такім парадкам у 2001 годзе 4 138 выхаванцаў школ-інтэрнатаў і дзіцячых дамоў былі ўладкаваныя на адпачынак у сем'і. Сёлета дабрачынная акцыя абяцае быць больш маштабнай.

Вячаслаў КУЛІКОЎСКІ

понедельник 17 июня

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.30, 18.00, 23.00 Новости.
06.10, 07.10, 08.15 Доброе утро, Беларусь! Передача из Гродно.
09.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Трансляция из Южной Кореи.
11.30, 21.50 «Семейные узы». Сериал.
12.50 Арсенал. Программа об армии.
13.15 Телебарометр. Прогноз погоды.
13.20 «На перекрёстках Европы». Национальный телефестиваль песни.
14.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Трансляция из Японии.
16.30 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Последний лепесток».
17.00 «Сыщики». Сериал. 1-я серия.
18.25 Зона Икс.
18.35 Боевик **«ШАОЛИНЬ. БИТВА ЗА БЕСЦЕННЫЕ СОКРОВИЩА»**
Действие фильма происходит в 1910 г. в одном из монастырей Шаолиня. Таинственные грабители похищают у монахов буддистские реликвии. На поиски отправляются лучшие бойцы монастыря.
Режиссер: Х.Сен.
В ролях: З Фенг, В.Джи, В.Пин, Гонконг, 1997г.
20.00 Главный вопрос.
20.40 Калыханка.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.45 Спорт-курьер. Футбол.
23.20 Ю.Степанов в криминальном сериале режиссёра М.Досталя «Гражданин начальник» (Россия). 1-я серия.

08.00 Новости.
08.15 «Семейные узы». Сериал.
09.17 Катрин Денев и Ален Делон в триллере **«ШОК»**.
10.50 «Все путешествия команды Кусто». «Каменная планета».
11.35 Новости (с субтитрами).
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.21 Жди меня.
18.18 Приключенческий фильм **«ТАЙНЫ МАДАМ ВОНГ»**.
На необитаемом острове одной из стран Юго-Восточной Азии, где спрятаны награбленные пиратами сокровища, завязался поединок между моряком советского торгового судна и мафией, возглавляемой королевой современных морских пиратов мадам Вонг.
Режиссер: Степан Пучинян.
В ролях: С.Конокбаев, И.Мирошниченко, А.Абдулов, А.Джигарханян, А.Пороховщиков.
20.00 Время.
20.34 «Слабое звено». Игровое шоу.
21.26 Независимое расследование.
22.07 Последняя битва в сериале «Тысячелетие».
22.50 Мультфильм для взрослых.
23.00 Ночное «Время».
23.30 Мистический триллер **«ПОЛТЕРГЕЙСТ - 3»**.

16.30, 19.00 Вести.
16.50 Премьера. Дженнифер Энистон, Лиза Кудроу, Кортни Кокс, Мэтью Перри, Мэтт Ле Блан и Дэвид Швиммер в комедийном сериале «Друзья-4» (США).
17.20 Вести - Москва.
17.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35, 22.20 Местное время. Вести - Москва.
19.55 И.Ботвин, Т.Бибич, М.Наруцкая и С.Уманов в авантюрно-криминальном сериале «Агентство НЛС».
20.50 Вечерний сеанс. А.Самойленко, А.Терешко и В.Турчинский в детективе **«КОБРА. ГРУЗ»**. Часть 1-я.
21.45 Дорожный патруль.
22.00 Вести - Подробности.
22.30 Последний сеанс. М.Зудина, М.Жигалов и В.Ларионов в детективе **«ИСПОВЕДЬ СОДЕРЖАНКИ»**. 1992 г.
00.20 Дневник Чемпионата мира по футболу.
01.20 Дежурная часть.

07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 23.00 Сегодня.
07.10, 07.35 Утро на НТВ.
07.50 «Охота на Золушку». Детектив.
09.20 Погода на завтра.
09.25 «Намедни» с Леонидом Парфеновым.
10.35 Куклы.
11.20 В.Тихонов в боевике **«ФРОНТ БЕЗ ФЛАНГОВ»**. 1-я серия.
13.05 «А я люблю женатого». Ток-шоу «Принцип «Домино».
14.40, 17.40 Криминал.
15.30 Комедия **«ПРИЯТНОГО АППЕТИТА!»**.
15.40 Ален Делон в детективном боевике Жака Дерея **«ТРОИХ НАДО УБРАТЬ»** (Франция).
18.00, 21.00 «Сегодня» с Татьяной Митковой.
18.35 Многосерийный остросюжетный фильм **«ЧЕРНЫЙ ВОРОН»**. 21-я серия.
19.45 Игорь Ливанов, Анатолий Кузнецов и Оксана Фандера в детективе **«НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...»** 1-я серия.
21.35 Герой дня.
21.55 «Скорая помощь-3». Сериал (США). 16-я серия.
23.20 Аманда Пламмер в триллере **«ПЕТЛЯ ВРЕМЕНИ»** (США).
00.10 «О, счастливчик!» Азартная игра.

09.15 Магия кино.
09.40, 16.35 «Загадка Анастасии». Док. фильм (Великобритания).
10.35 «Ох, уж эти детки!» Мультсериал.
10.45 Тем временем.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 «Ну, погоди!» Мультсериал.
11.50 Вместе с Фафалей.
12.05 «Тесные врата». Александр Меншиков.
12.20 «Путешествие во времени». М.Горький. «Варвары». Авторская программа Г.Товстоногова. Запись 1980 года.
12.50 И.Стравинский. Музыка балета «Игра в карты».
13.15 «Уроки русского». И.А.Бунин. «Темные аллеи». Читает Алла Демидова.
13.30 «Будденброки». Сериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
14.30 Alma Mater.
15.10 «Два билета в Индию». Мультфильм.
15.30 «За семью печатями». Телевикторина для старшеклассников.
16.05 «Цитаты из жизни». Леонид Рошаль.
17.50 «Мой Эрмитаж». Авторская программа М.Пиотровского.
18.15 Век полета: виражи и судьбы.
18.40 Сценограмма.
19.10 На XII Международном конкурсе им. П.И.Чайковского.
20.10 «Театральная Россия». И.Гончаров. «Обыкновенная история»: Спектакль театра «Современник». Постановка О.Ефремова. Режиссер Г.Волчек.
22.30 Джем-5.
23.25 «Ночной полет». Ведущий А.Максимов.

17.30 Мультфильм «Том и Джерри».
17.35 «Простой вопрос».
17.45 Сериал «Моссад».
18.30 Сериал «Звездный путь».
20.40 Телемагазин
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Смертельный риск». «Рыцари небес».
21.30 Худ. фильм **«БРАК ПО РАСЧЕТУ»**.

06.00, 16.45 Минщина. Люди, события, факты.
06.35, 20.50 «Виртуальный мир».
06.45, 16.05 «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.
07.10 Мультсериалы: «Мир Бобби», «Вуншпунш», «Инспектор Гаджет».
08.30, 20.20 «Арт-экспресс». Культурная жизнь столицы.
08.45 Виржини Ледуайен в мелодраме **«МАРИАННА»**, 1-я серия.
11.00 «168 часов».
12.00 Новости мировой шоу-индустрии.
12.30 Канал истории: «Мата Хари - обольстительная шпионка». Док. фильм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.35 «24 часа».
13.45 «Следствие ведут знатоки. Десять лет спустя». Сериал. Заключительная серия.
14.50 Мультсериалы: «Инспектор Гаджет», «Вуншпунш», «Мир Бобби».
17.00 «Яго, темная страсть». Теленовелла.
18.00 «Очевидец».
18.30 «СТВ-спорт». Телеальманах.
18.50 «Тема дня».
19.15 «Добрый вечер, малыш...».
19.30 «Портрет в интерьере».
19.45 «Здравствуйте, доктор!».
20.00 «Профессия, которую ты выбираешь».
20.10 «Добро пожаловаться».
20.35 Новости СНГ.
21.00 Психологический триллер **«КОЛЛЕКЦИОНЕР»**.
Банковский клерк Фредди Клегг коллекционирует бабочек. Он знает про них все, что только можно знать. Знать женщин у Фредди получается гораздо хуже. Но он пытается «коллекционировать» их тоже. Однажды Фредди похищает хорошенькую студентку Миранду Грэй и прячет ее там, где никто и никогда не сможет ее найти. Фредди не желает ей зла, не делает ей ничего плохого, он просто полагает, что если Миранда будет проводить с ним много времени, то она привыкнет к нему и полюбит его.
Режиссер: Уильям Уайлер.
В ролях: Т.Стэмп, С. Эггар, М.Уошбурн, М.Деллимор.
23.50 Футбольный курьер.
00.20 Музыка на СТВ.

ПЕРЕПЕЧАТКА ПРОГРАММЫ ЗАПРЕЩЕНА!

Полное исключительное право на распространение программ телепередач БТ имеет только Институт общественных связей.

Для получения анонсированных пакетов программ каналов ТВ обращайтесь: (017)289-19-81; e-mail: ipr@infonet.by (Институт общественных связей).

вторник 18 июня

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.30, 18.00, 23.35 Новости.
06.10, 07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Трансляция из Японии.
11.30, 21.50 «Семейные узы». Сериал.
12.50 Добрый день, Беларусь!
13.25 «От зорь июньских...» Док. фильм, посвящённый фронтовым кинооператорам («Белвидеоцентр»).
14.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Трансляция из Южной Кореи.
16.30 «Пять чудес».
16.40 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Сыщики». Сериал. 2-я серия.
18.25 Зона Икс.
18.35 Союзное вече..
18.55 Наше наследие. Памятник архитектуры XVII века - костёл св.Франтишка Ксаверия в Гродно.
19.10 Ю.Каморный, М.Терехова и В.Гафт в ироническом детективе **«СЕРГЕЕВ ИЩЕТ СЕРГЕЕВА»** («Беларусьфильм»).
20.15 «Тайны минского подполья». Видеофильм. Часть 1-я.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.45 Спорт-курьер. Футбол.
23.05 Планета «АРТ».
23.55 Сериал «Гражданин начальник» (Россия). 2-я серия.

08.00 Новости.
08.15 Жди меня.
09.12 «Ералаш».
09.19 Фильм **«ЖЕНЩИНА ЗА РУЛЕМ»**.
10.47 «Все путешествия команды Кусто». «Безмолвный мир». 1-я серия.
11.35 Новости (с субтитрами).
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.21 «Семейные узы». Сериал.
18.18 Гусь свинье не товарищ в суперкомедии **«БЭЙБ»**.
20.00 Время.
20.34 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра.
21.26 Кремль - 9. «Яков Сталин. Голгофа».
22.09 Сериал «Тысячелетие».
22.52, 00.12 Мультфильм для взрослых.
23.00 Ночное «Время».
23.30 Мистический триллер **«ПОЛТЕРГЕЙСТ - 3»**.
00.26, 00.52 Премьера сериала «Фирменный рецепт».

08.00, 10.00, 16.30, 19.00 Вести.
08.10 Диалоги о животных.
09.00 Е.Копелян, П.Вельяминов, И.Лапиков, В.Спиридонов, Т.Семина и А.Роговцева в телесериале «Вечный зов».
10.20 Кино-истории Глеба Скороходова.
10.30 Е.Леонов, Л.Соколова, В.Басов, Н.Мордюкова, С.Крамаров и И.Чурикова в комедии **«ТРИДЦАТЬ ТРИ»**. 1965 г.
16.50 Комедийный сериал «Друзья-4».
17.20 Вести - Москва.
17.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35, 22.20 Местное время. Вести - Москва.
19.55 И.Ботвин, Т.Бибич, М.Наруцкая и С.Уманов в авантюрно-криминальном сериале «Агентство НЛС».
20.50 Вечерний сеанс. А.Самойленко, А.Терешко и В.Турчинский в детективе **«КОБРА. ГРУЗ»**. Часть 2-я.
21.45 Дорожный патруль.
22.00 Вести - Подробности.
22.30 Последний сеанс. Брук Шилдс и Кристофер Эткинс в приключенческом фильме **«ГОЛУБАЯ ЛАГУНА»** (США). 1980 г.
00.35 Дневник Чемпионата мира по футболу.

07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 23.00 Сегодня.
07.10, 07.35 Утро на НТВ.
07.50 **«ЧЕРНЫЙ ВОРОН»**. Многосерийный остросюжетный фильм.
09.20 Погода на завтра.
09.25 «Внимание. розыск!» «Удачная провокация».
10.15 «Квартирный вопрос». «Окна вместо потолка».
11.20 Боевик **«ФРОНТ БЕЗ ФЛАНГОВ»**. 2-я серия.
13.05 «Моя милиция меня не бережет». Ток-шоу «Принцип «Домино».
14.40, 17.40 Криминал.
15.30 **«НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...»** Детектив. 1-я серия.
16.35 Боевик **«ГРЯЗНАЯ РАБОТА»** (США). 18-я серия.
18.00, 21.00 «Сегодня» с Татьяной Митковой.
18.40 Многосерийный остросюжетный фильм **«ЧЕРНЫЙ ВОРОН»**. 22-я серия, заключительная.
19.45 Детектив **«НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...»** 2-я серия.
21.35 Герой дня.
21.55 «Скорая помощь-3». Сериал (США). 17-я серия.
23.20 Триллер **«НАС РАЗДЕЛЯЕТ ЦЕЛЫЙ МИР»**.
Космический корабль совершает вынужденную посадку в неизвестном районе и посылает сигнал бедствия. Оказалось, что на неизвестном космическом объекте время отстает от земного на двадцать лет. И чтобы не рисковать жизнями спасателей, герой отказывается от помощи и борется за свою жизнь в одиночку.
Режиссер: Брэд Тернер.
В ролях: Бонни Беделия, Роберт Ито, Майкл Макри.
00.10 «О, счастливчик!» Азартная игра.

09.15 Графоман.
09.40, 16.40 «Война века». Док.сериал (Великобритания). 1-я серия. «Большие надежды».
10.30 «Мальчик-с-пальчик». Мультфильм.
10.45 «Сферы» с Иннокентием Ивановым.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 «Ну, погоди!» Мультсериал.
11.50 Вместе с Фафалей.
12.05 «Общий дом». «Парус надежды». Док. фильм.
12.20 «Фрак народа». Авторская программа В.Оренова.
13.15 «Уроки русского». И.А.Бунин. «Темные аллеи». Читает Алла Демидова.
13.30 «Будденброки». Сериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
14.30 Ток-шоу «Наобум». Регимантас Адомайтис.
15.10 Кино - детям. «Горас и Тина». Сериал.
15.35 «Обезьянки и грабители», «Как обезьянки обедали», «Обезьянки, вперед!», «Обезьянки в опере». Мультипликационные фильмы.
16.10 «Российский курьер». Аксай (Ростовская область).
17.50 «Дворцовые тайны». «Последний король. Станислав Понятовский».
18.15 Век полета: виражи и судьбы.
18.45 На XII Международном конкурсе им. П.И.Чайковского.
19.45 100 лет со дня рождения Бориса Барнета. «Камера-обскура». Ведущий К.Шахназаров.
20.25 **«ПОЛУСТАНОК»**. Худ. фильм («Мосфильм», 1963). Режиссер Б.Барнет.
21.40 Док.экран.
22.20 «Больше, чем любовь». «Вещие сны Маргариты».
23.25 «Ночной полет». Ведущий А.Максимов.

17.30 Мультфильм «Рики-Тики-Тави».
17.45 «Пострелята».
18.15 Сериал «Шерлок Холмс и доктор Ватсон». «20-й век продолжается».
20.40 К-видео. «Топ-8».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Гурман-клуб.
21.20 Телемагазин.
21.30 Мистический триллер **«ДОМ С ПРИВИДЕНИЯМИ»**.

06.00, 16.45 Минщина. Люди, события, факты.
06.10, 18.40 «Виртуальный мир».
06.20 «Добро пожаловаться».
06.30, 19.30 Новости СНГ.
06.45, 16.05 «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.
07.10 Мультсериалы: «Мир Бобби», «Вуншпунш», «Инспектор Гаджет».
08.30 «Портрет в интерьере».
08.45 Виржини Ледуайен в мелодраме **«МАРИАННА»**, 2-ая серия.
11.00, 18.50 «Тема дня».
11.10 «СТВ-спорт». Телеальманах.
11.30 «Секретные материалы». Сериал.
12.30 «Канал истории»: «Великие шпионы XX века». Док. фильм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.05 «24 часа».
13.45 «Убойная сила-1». Сериал.
14.50 Мультсериалы: «Инспектор Гаджет», «Вуншпунш», «Мир Бобби».
17.00 «Яго, темная страсть». Теленовелла.
18.00 «Очевидец».
18.35 «СТВ-спорт».
19.15 «Добрый вечер, малыш...».
19.45 «Классик-авангард».
20.15 «Арт-экспресс». Культурная жизнь столицы.
20.30 «Пока горит свеча...».
21.00 Мелодраматическая комедия **«ОДНА-ЕДИНСТВЕННАЯ...»**.
Нью-йоркский таксист Микки считает себя счастливым человеком. До тех пор, пока не встречает очаровательную Хоуп, студентку, направляющуюся в Париж. Бизнесмен Фрэнсис, брат Микки, также не планирует менять что-либо в своих налаженных буднях. Однако судьба сталкивает его с блондинкой Хизер, бывшей подружкой Микки. Неожиданные романтические увлечения двух братьев грозят перевернуть всю их жизнь.
Режиссер: Эдвард Бернс.
В ролях: К.Диас, Дж.Эннистон, Э.Бернс, М.МакГлоун.
23.20 «Иллюзион»: Эльза Ланчестер и Борис Карлофф в фильме ужасов **«НЕВЕСТА ФРАНКЕНШТЕЙНА»**.

среда

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Новости.
06.10, 07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!
08.53 Выпускной экзамен по физике за курс средней школы.
09.15, 17.00 «Сыщики». Сериал. 3-я серия.
10.05, 15.45 «Грозовые камни». Сериал для детей.
10.35 Здоровье. Тележурнал.
11.00, 21.50 «Семейные узы». Сериал.
12.20 Добрый день, Беларусь!
12.55 А.Фрейндлих, М.Вертинская и А.Миронов в киноновелле **«ЛЮБИТЬ»** («Молдова-филм»)
14.05 «Время местное». Репортажи из провинции.
14.30 «Другие танцы». XIV Международный фестиваль современной хореографии в Витебске.
15.20 «Последняя резервация». Мультсериал (Международный французский канал).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
18.25 Зона Икс.
18.35 «Москва - Минск».
18.50 Драма **«СЕНТ-ЭКЗЮПЕРИ»**.
«Сент-Экзюпери» - драма, навеянная реальными событиями из жизни Сент-Экзюпери. Состоит из коротких эпизодов: картины детства, история любви к женщине, под знаком которой прошла вся недолгая жизнь писателя.
Режиссер: А.Такер.
В ролях: Б.Ганц, М.Ричардсон, К.Картлидж и др., Англия, 1995 г.
20.15 «Тайны минского подполья». Видеофильм. Часть 2-я.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.45 Стадион. Футбол.
23.45 Сериал «Гражданин начальник» (Россия). 3-я серия.

08.00 Новости.
08.15, 17.26 «Семейные узы». Сериал.
09.11 Гусь свинье не товарищ в суперкомедии **«БЭЙБ»**.
11.00 Новости (с субтитрами).
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
18.23 Ирина Метлицкая, Николай Еременко в мелодраме **«РОМАН В РУССКОМ СТИЛЕ»**.
20.00 Время.
20.34 «Слабое звено». Игровое шоу.
21.28 «Форс-мажор» с Николаем Фоменко.
22.04 Комедийный сериал «Китайский городовой».
23.00 Ночное «Время».
23.30, 00.23 Боевик **«16-Й ОТДЕЛ»**.
"Шестнадцатый отдел" - группа специальных агентов - сливки агентурного общества. Под командованием Джона Олански - спецагента со стажем - команда 16-го отдела расследует самые громкие и изощренные преступления. Международные наркобароны, террористы, вымогатели - все это клиентура 16-го отдела; состязания в хитрости и ухищрениях с самыми изворотливыми и жестокими преступниками - все это повседневная работы агентов Олански.
Режиссеры: Дэвис Гагенхайм, Майкл М. Робин, Пол Шапиро, Рик Уаллас.
В ролях: Эрик Робертс, Д.Б. Суини, Моррис Честнад, Кристин Туччи, Агни Хармон, Заг Гранье.
01.14 Премьера сериала «Фирменный рецепт».

07.00, 08.00, 10.00, 16.30, 19.00 Вести.
07.10 Дежурная часть.
07.15 Москва - Минск.
07.30 Афиша.
07.40 «Пролог». Часть II.
07.50, 17.20 Вести - Москва.
08.10 Моя семья.
09.00 Е.Копелян, П.Вельяминов, И.Лапиков, В.Спиридонов, Т.Семина и А.Роговцева в телесериале «Вечный зов».
10.20 Юрий Соломин и Владимир Заманский в детективе **«ИНСПЕКТОР УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА»**. 1971 г.
16.50 Комедийный сериал «Друзья-4» (США).
17.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35, 22.20 Местное время. Вести - Москва.
19.55 И.Ботвин, Т.Бибич, М.Наруцкая и С.Уманов в авантюрно-криминальном сериале «Агентство НЛС».
20.50 Вечерний сеанс. А.Самойленко, А.Терешко и В.Турчинский в детективе **«КОБРА. ГРУЗ»**. Часть 3-я.
21.45 Дорожный патруль.
22.00 Вести - Подробности.
22.30 Клуб сенаторов.
23.15 К юбилею режиссера Карена Шахназарова. Олег Янковский, Малькольм Макдауэлл и Армен Джигарханян в фильме **«ЦАРЕУБИЙЦА»**. 1991 г.

19 июня

15.00, 23.00 Сегодня.
15.30 «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...» Детектив. 2-я серия.
16.35 Боевик «ГРЯЗНАЯ РАБОТА» (США). 19-я серия.
17.40 Криминал.
18.00, 21.00 «Сегодня» с Татьяной Митковой.
18.30 Алексей Нилов, Александр Лыков и Александр Половцев в фильме «Улицы разбитых фонарей». 1-я серия.
19.50 Детектив «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...» 3-я серия.
21.35 Герой дня.
21.55 «Скорая помощь-3». Сериал (США). 18-я серия.
23.20 Сериал «Улицы разбитых фонарей», 1-я серия.
00.25 «О, счастливчик!» Азартная игра.

КУЛЬТУРА

15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
15.10 Кино - детям. «Горас и Тина». Сериал (Австралия, 2001).
15.35 «Три банана», «Мурзилка на спутнике». Мультфильмы.
16.10 «Машины времени». «Удивительные игры».
16.40 «Война века». Док.сериал (Великобритания). 2-я серия. «Виток террора».
17.50 «Кто мы?» «Казнить нельзя помиловать». Передача 12-я, заключительная.
18.15 Век полета: виражи и судьбы.
18.45 На XII Международном конкурсе им. П.И.Чайковского.
19.45 «Рекс». Мультсериал.
19.55 «МАРИЯ КЮРИ - ПОЧТЕННАЯ ЖЕНЩИНА». Худ. фильм (Польша). Режиссер М.Буарон. Часть 1-я.
21.25 Зарубежный док.сериал. «Путешествие с Хемингуэем» (Великобритания). 3-я серия.
22.20 «Острова». Леонид Гайдай.
23.25 «Ночной полет». Ведущий А.Максимов.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфильм «Жил был пес».
17.45 Сериал «Моссад».
18.30 Телемагазин.
18.45 Сериал «Звездный путь».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Европа сегодня.
21.30 Мег Райан в комедии «ОТБОЙ».

СТВ

06.00, 16.45 Минщина. Люди, события, факты.
06.20, 18.40 «Виртуальный мир».
06.30, 18.50 «Тема дня».
06.40 «Завтрак с Ликой».
06.45, 16.05 «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.
07.10 Мультсериалы: «Мир Бобби», «Вуншпунш», «Инспектор Гаджет».
08.30, 20.15 «Автопанорама».
08.45 Камерон Диас и Дженнифер Энистон в мелодраматической комедии «ОДНА-ЕДИНСТВЕННАЯ...».
11.00, 19.30 Новости СНГ.
11.15, 18.35 «СТВ-спорт».
11.30 «Пароль - «Вечность». Сериал.
12.30 Канал истории: «Астрология: звездные тайны». Док. фильм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.35 «24 часа».
13.45 «Убойная сила-1». Сериал.
14.50 Мультсериалы: «Инспектор Гаджет», «Вуншпунш», «Приключения Папирусa».
17.00 «Яго, темная страсть». Теленовелла.
18.00 «Очевидец».
19.15 «Добрый вечер, малыш...».
19.45 «Фильм, фильм, фильм».
20.00 «Профессия, которую ты выбираешь».
20.30 Новости мировой шоу-индустрии.
21.00 Драма «ПОЛЕ БОЯ».

25 апреля 68 года во Вьетнаме взвод американцев под командованием капитана Рэмси попал под обстрел противника. Из адского пламени войны не все вернулись живыми. Спустя много лет во Вьетнам приезжает небольшая группа бывших американских солдат. Они по сей день считают капитана Рэмси виновником гибели товарищей. Когда американцы приезжают на поле около деревушки Тук Фон, вновь раздаются выстрелы.

Режиссер: Сидни Дж.Фьюри.

В ролях: Каспер Ван Дьен, Кэрри Отис, Джеймз Вулветт, Бобби Хоси.

23.50 «Иллюзион»: Поэтическая драма «ВОСХОД СОЛНЦА».

Мужчина-крестьянин живет на ферме с женой и ребенком. В деревню приезжает женщина из города и соблазняет его. После чего подговаривает его убить свою жену, инсценировав несчастный случай. Мужчина соглашается, но, когда он заплывает с женой на лодке на середину озера, у него не хватает сил совершить запланированное. Судьба приводит обоих в город, где их ждет нечто вроде второго медового месяца. При свете луны, помирившиеся и счастливые, они возвращаются на лодке домой. Неожиданно лодка переворачивается...

Режиссер: Ф.В.Мурнау.

В ролях: Дж.О'Брайен, Дж.Гэйнор, М.Ливингстон, Б.Роусинг.

01.50 Музыка на СТВ.

четверг 20 июня

Техническая профилактика до 15.00
15.00, 18.00, 23.55 Новости.
15.20 «Последняя резервация». Мультсериал (Международный французский канал).
15.45 «Грозовые камни». Сериал для детей.
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Сыщики». Сериал. 4-я серия.
18.25 Зона Икс.
18.35 «ТАЙНЫ СОДЖУРЫ». Худ. фильм (Международный французский канал).
20.15 «Тайны минского подполья». Видеофильм. Часть 3-я.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.50 Н.Андрейченко и А.Абдулов в фильме Р.Балаяна «ЛЕДИ МАКБЕТ МЦЕНСКОГО УЕЗДА» (Россия-Швейцария).
23.10 Спорт-курьер. Футбол.
23.30 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
00.15 Сериал «Гражданин начальник» (Россия). 4-я серия.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15, 17.21 «Семейные узы». Сериал.
09.13 Ирина Метлицкая, Николай Еременко в мелодраме «РОМАН В РУССКОМ СТИЛЕ».
11.00 Новости (с субтитрами).
11.17 «Ералаш».
16.01 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
18.16 Чак Норрис в боевике «СИЛА ОДИНОЧКИ».
20.00 Время.
20.34 «Русская рулетка».
21.25 Человек и закон.
22.04 Новые «Секретные материалы» («X-files»).
23.00 Ночное «Время».
23.30 Звезда по имени Солнце в фильме «ИГЛА».
01.05 Премьера сериала «Фирменный рецепт».

РТР

08.00, 10.00, 16.30, 19.00 Вести.
08.10 Вокруг света.
09.00 Е.Копелян, П.Вельяминов, И.Лапиков, В.Спиридонов, Т.Семина и А.Роговцева в телесериале «Вечный зов».
10.20 Виктор Степанов, Ольга Машная и Андрей Ургант в комедии «ПОСЛЕДНЕЕ ДЕЛО ВАРЕНОГО». 1994 г.
16.50 Комедийный сериал «Друзья-4» (США).
17.20 Вести - Москва.
17.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35, 22.20 Местное время. Вести - Москва.
19.55 И.Ботвин, Т.Бибич, М.Наруцкая и С.Уманов в авантюрно-криминальном сериале «Агентство НЛС».
20.50 Вечерний сеанс. А.Самойленко, А.Терешко и В.Турчинский в детективе «КОБРА. ГРУЗ». Часть 4-я.
21.45 Дорожный патруль.
22.00 Вести - Подробности.
22.30 Киноакадемия. Такеши Китано в фильме Нагисы Ошимы «ТАБУ» (Япония - Франция - Великобритания). 2000 г.
00.35 Последний сеанс. Гэрри Дэниелс в фантастическом фильме «ЧЕЛОВЕК ПРОТИВ КИБОРГА» (США).1995 г.

НТВ

07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 23.00 Сегодня.
07.10, 07.35 Утро на НТВ.
07.50 «ПОЛИЦЕЙСКИЕ. ЗАЧИСТКА ОГНЕМ». Остросюжетный фильм.
09.20 Погода на завтра.
09.25 «Криминальная Россия». «Убийственная страсть». 1-я часть.
09.55 «Шоу Елены Степаненко». Юмористическая программа.
11.20 Боевик «ФРОНТ ЗА ЛИНИЕЙ ФРОНТА». 2-я серия.
13.05 «Вместе поневоле». «Продолжение следует...» с Юлией Меньшовой.
14.00 Пепси-чарт.
14.40, 17.40 Криминал.
15.30 «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...» Детектив. 3-я серия.
16.35 Боевик «ГРЯЗНАЯ РАБОТА» (США). 20-я серия.
18.00, 21.00 «Сегодня» с Татьяной Митковой.
18.35, 23.20 Сериал «Улицы разбитых фонарей». 2-я серия.
19.45 Детектив «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...» 4-я серия, заключительная.
21.35 Герой дня.
21.55 Совершенно секретно.
00.20 «О, счастливчик!» Азартная игра.

КУЛЬТУРА

09.15 «Парижский журнал». Жак Росси.
09.40, 16.40 «Война века». Док.сериал (Великобритания). 3-я серия. «Учимся побеждать».
10.30 «Старая пластинка». Мультфильм.
10.45 «Острова». Леонид Гайдай.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 «Ну, погоди!» Мультсериал.
11.50 Вместе с Фафалей.
12.05 Чем живет Россия.
12.20 Зарубежный док.сериал. «Путешествие с Хемингуэем» (Великобритания). Часть 3-я.
13.15 «Уроки русского». И.А.Бунин. «Темные аллеи». Читает Алла Демидова.
13.30 «Будденброки». Сериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
14.30 «Золотой пьедестал». Николай Старостин.
15.10 75 лет со дня рождения Вячеслава Котеночкина. «Кавалер Ордена Улыбки».
15.35 «Лесная история», «Котенок с улицы Лизюкова», «Он попался». Мультфильмы. Режиссер В.Котеночкин.
16.10 Малые музеи Санкт-Петербурга.
17.50 Арт-панорама.
18.15 Век полета: виражи и судьбы.
18.45 На XII Международном конкурсе им. П.И.Чайковского.
19.45 «Рекс». Мультсериал.
19.55 «МАРИЯ КЮРИ - ПОЧТЕННАЯ ЖЕНЩИНА». Худ. фильм (Польша). Режиссер М.Буарон. Часть 2-я.
21.25 «Культурная революция». «Интернет - конец культуры». Программа М.Швыдкого.
22.20 XX век. Избранное. «Жил я впервые на этой земле». Роберт Рождественский. 70 лет со дня рождения.
23.25 «Ночной полет». Ведущий А.Максимов.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфильм «Ну, погоди!».
17.45 «Пострелята».
18.15 Настасья Вертинская, Игорь Костолевский в худ.фильме «БЕЗЫМЯННАЯ ЗВЕЗДА».
20.40 К-видео. «Топ-8».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Трюкачи Голливуда».
21.15 Уорен Битти, Аннет Бенинг в худ.фильме «БАГСИ».

СТВ

06.00, 16.45 Минщина. Люди, события, факты.
06.15, 18.40 «Виртуальный мир».
06.25 «Добро пожаловаться».
06.35, 18.50 «Тема дня».
06.45, 16.05 «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.
07.10 Мультсериалы: «Приключения Папируса», «Вуншпунш», «Инспектор Гаджет».
08.30 «Здравствуйте, доктор!».
08.45 Фантастический боевик Марка Росмэна «ВИРТУАЛЬНАЯ ИГРУШКА».
11.00, 20.35 Новости СНГ.
11.15, 18.35 «СТВ-спорт».
11.30 «Семейное кино из коллекции «Hallmark»: «АРАБСКИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ».
12.35 Канал истории: «Кадиллак» Док. фильм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.35 «24 часа».
13.45 «Убойная сила-1». Сериал.
14.50 Мультсериалы: «Инспектор Гаджет», «Вуншпунш», «Приключения Папируса».
17.00 «Яго, темная страсть». Теленовелла.
18.00 «Удивительные люди». Док. фильм.
19.15 «Добрый вечер, малыш...».
19.30 «Радиоточка».
19.50 «Ремонт».
20.05 «Фильм, фильм, фильм».
20.20 «Арт-экспресс». Культурная жизнь столицы.
20.50 «Профессия, которую ты выбираешь».
21.00 Цезари Пазура в комедии Юлиуша Махульского «КИЛЛЕР - 2».
23.50 «Иллюзион»: Историческая драма «В СТАРОМ ЧИКАГО».

Семейство О'Лири приехало в Чикаго в поисках удачи и счастья. Но в день приезда О'Лири погибает на руках жены и детей. Молли понимает, что единственный шанс прокормить большую семью - это стать прачкой. Спустя какое-то время сыновья Молли тоже находят себе занятие. И кто знает, как высоко поднялись ее дети (как, впрочем, и другие жители Чикаго) если бы не пожар... Элис Брэйди получила премию "Оскар".

Режиссер: Генри Кинг.

В ролях: Тайрон Пауэр, Элис Фэй, Дон Амичи, Эллис Брэйди.

01.50 Музыка на СТВ.

пятница 21 июня

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.30, 18.00, 23.40 Новости.
06.10, 07.10, 08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Японии.
11.30 Сад мечты. Передача для дачников.
12.00 К Дню памяти и скорби. «Оборона Брестской крепости». Видеофильм.
12.45, 22.05 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция). Заключительная серия.
14.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Южной Кореи.
16.30 «Пять чудес».
16.40 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Сыщики». Сериал. 5-я серия.
18.25 Зона Икс.
18.35 Мир и мы.
18.55 В.Гостюхин и Б.Галкин в худ.фильме «МУЖСКОЙ ТАЛИСМАН» (Россия).
20.15 «Тайны минского подполья». Видеофильм. Часть 4-я.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.50 Спорт-курьер. Футбол.
00.00 Королевская охота.
00.30 Ночной сеанс. К.Ламберт в боевике «БЕЗЛИКИЙ» (США).

ОРТ

08.00 Новости.
08.15, 17.27 «Семейные узы». Сериал.
09.13 «Ералаш».
09.19 Фильм «ПОЙМЕТ ЛИШЬ ОДИНОКИЙ».
10.57 «Все путешествия команды Кусто». «Безмолвный мир». 2-я серия.
11.35 Новости (с субтитрами).
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
18.28 Док.детектив. «Троянский конь». Дело 2002 года.
18.58 Поле чудес.
20.00 Время.
20.34 Василий Рогов снимается в кино. «Роль второго плана» из цикла «Убойная сила».
21.42 Церемония открытия XXIV Московского международного кинофестиваля.
22.24 «Другое время». Программа Михаила Леонтьева.
23.08 Мистический триллер «ПОЛТЕРГЕЙСТ - 3».
23.50 Мультфильм для взрослых.
00.14 Мелодрама «ТВОИ ДРУЗЬЯ И СОСЕДИ».

Режиссер Нил Лабут совершенно уверен в том, что люди были и остаются дикарями. Так вот, герои его фильма - современные дикари и дикарки, которые пытаются найти свое счастье в конце XX века. Мужчины - Кэри, Джерри и Барри. Женщины - Терри, Мэри и Черри. Их имена словно взяты из комикса. Их поведение - сплошное недоразумение. Но разве они не похожи на нас с вами? Во всяком случае, так же, как мы, они не научились быть мужчинами и женами. Они остаются мальчиками и девочками, которые хотят быть взрослыми. Смешно? И грустно тоже.

Режиссер: Нил Лабут.

В ролях: Настасья Кински, Джейсон Патрик, Эмми Бреннеман, Аарон Экхарт, Кэтрин Киннер, Бен Стиллер.

РТР

08.00, 10.00, 16.30, 19.00 Вести.
08.10 Сам себе режиссер.
09.00 Е.Копелян, П.Вельяминов, И.Лапиков, В.Спиридонов, Т.Семина и А.Роговцева в телесериале «Вечный зов».
10.20 Борис Щербаков, Михаил Кокшенов и Любовь Полищук в комедии «КОГДА ВСЕ СВОИ». 1998 г.
16.50 «Вся Россия». «Уничтожить путем сожжения».
17.05 Афиша.
17.20 Вести - Москва.
17.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Вечерний сеанс. Анатолий Хостикоев, Александр Берда и Леонид Кулагин в остросюжетном фильме «ШТЕМП». 1991 г.
21.50 Последний сеанс. Премьера. Мартин Шин в остросюжетном фильме «СПАУН» (США). 1997 г.
23.45 Дневник Чемпионата мира по футболу.

НТВ

07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
07.10, 07.35 Утро на НТВ.
07.50 «ПОЛИЦЕЙСКИЕ. ОПЕРАЦИЯ «ЖИВОДЕР». Остросюжетный фильм.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Совершенно секретно.
10.20 «Растительная жизнь» с Павлом Лобковым.
11.20, 14.40, 17.40 Криминал.
11.30 Боевик «ФРОНТ В ТЫЛУ ВРАГА». 1-я серия.
13.05 Боевик «ФРОНТ В ТЫЛУ ВРАГА». 2-я серия.
15.30 «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ...» Детектив. 4-я серия, заключительная.
16.45 «Внимание. Розыск!» «Вологодский удав».
18.00, 21.00 «Сегодня» с Татьяной Митковой.
18.40 «Свобода слова» с Савиком Шустером.
20.10 «Криминальная Россия». «Убийственная страсть». 2-я часть.
21.30 Кетлин Тернер и Деннис Куэйд в шпионской комедии «СЕМЕЙСТВО БЛЮЗ ПОД ПРИКРЫТИЕМ» (США).
23.30 «Все сразу!» «Ночные развлечения».
00.00 Кино не для всех. «ДИКИЕ ИГРЫ».

Приехавший по объявлению посмотреть квартиру мужчина застревает в лифте. Ни хозяйка дома, ни темнокожий консьерж, ни уборщица и пальцем не шевелят для того, чтобы помочь бедолаге выбраться. Не помогают ни просьбы, ни посулы, ни угрозы. Его кормят, поят, ведут с ним задушевные беседы. И только оказавшегося на грани безумия человека выпускают. Оказывается, все было подстроено самой хозяйкой. Оказавшись на свободе после нескольких дней заточения, пленник иначе смотрит на мир...

В ролях: Ришар Боринже, Утэ Лемпер, Папа Вемба.

КУЛЬТУРА

09.15 «Романтика романса». Ведущий Л.Серебренников.
09.40, 16.40 «Война века». Док.сериал (Великобритания). 4-я серия. «Месть».
10.30 «Ваня Датский». Мультфильм.
10.45 XX век. Избранное. «Жил я впервые на этой земле». Роберт Рождественский. 70 лет со дня рождения.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 «Ну, погоди!» Мультсериал.
11.50 Вместе с Фафалей.
12.05 Чем живет Россия.
12.20 «Культурная революция». «Интернет - конец культуры». Программа М.Швыдкого.
13.15 «Уроки русского». И.А.Бунин. «Темные аллеи». Читает Алла Демидова.
13.30 «Будденброки». Сериал (Германия, 1979). Режиссер Франц Петер Вирц.
14.30 Архитектурная галерея.
14.45 Власть факта.
15.10 Кино - детям. «Горас и Тина». Сериал (Австралия, 2001).
16.00 «Муха-Цокотуха». Мультфильм.
16.10 Сенсация? Сенсация...
17.50 «С потолка». Программа О.Басилашвили.
18.15 Век полета: виражи и судьбы.
18.45 На XII Международном конкурсе им. П.И.Чайковского.
19.45 «Рекс». Мультсериал.
20.00 «МАРИЯ КЮРИ - ПОЧТЕННАЯ ЖЕНЩИНА». Худ. фильм (Польша). Режиссер М.Буарон. Часть 3-я.
21.25 Блеф-клуб.
22.05 «ШАХМАТНЫЙ АВТОМАТ ГОСПОДИНА МАЛЬСЕЛЯ». Худ. фильм из цикла «Таинственные истории Эдгара Аллана По» (Франция, 1980). Режиссер Х.Бунюэль.
23.25 «Джазофрения». Ведущий И.Бутман.

8 КАНАЛ

17.30 Мультфильм «Кот, который умел петь».
17.45 Сериал «Моссад».
18.30 Телемагазин.
18.45 Сериал «Звездный путь».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Искусство жизни».
21.15 Николас Кейдж в боевике «НА ПРЕДЕЛЕ СКОРОСТИ».

СТВ

06.00, 16.45 Минщина. Люди, события, факты.
06.20, 18.40 «Виртуальный мир».
06.30, 02.00 Новости СНГ.
06.45, 16.05 «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.
07.10 Мультсериалы: «Приключения Папируса», «Вуншпунш», «Инспектор Гаджет».
08.30, 20.20 «Автопанорама».
08.45 Морин О'Хара и Джон Пэйн в мелодраме «ЧУДО НА 34-Й УЛИЦЕ».
11.00, 18.50 «Тема дня».
11.10, 18.35 «СТВ-спорт».
11.25 «Завтрак с Ликой».
11.30 «Семейное кино из коллекции «Hallmark»: «АРАБСКИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ».
12.30 Канал истории: «Гарантии выживания». Док. фильм.
13.30, 16.30, 19.00, 23.10 «24 часа».
13.45 «Убойная сила-1». Сериал.
14.50 Мультсериалы: «Инспектор Гаджет», «Вуншпунш», «Приключения Папируса».
17.00 «Яго, темная страсть». Теленовелла.
18.00 «Удивительные люди». Док. фильм.
19.15 «Добрый вечер, малыш...».
19.30 «Портрет в интерьере».
19.45 «Здравствуйте, доктор!».
20.00 «Фильм, фильм, фильм».
20.35 Концерт Александра Солодухи.
21.00 Лиэм Нисон и Сандра Буллок в комедии «СУПЕРШПИОН».
23.25 Антивоенная драма Бертрана Тавернье «КАПИТАН КОНАН».

суббота 22 июня

07.00, 09.00, 14.00, 18.00 Новости.
07.10 Існасць. Духовная программа.
07.40 М.Бернес и Б.Андреев в героической киноповести **«ДВА БОЙЦА»** (Ташкентская к/с).
09.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Южной Кореи.
11.30 Героическая оборона Брестской крепости в худ.фильме **«БЕССМЕРТНЫЙ ГАРНИЗОН»** («Мосфильм»).
13.05 Здоровье. Тележурнал.
13.30 «Я, лейтенант Мохнач...» Док. фильм (ТО «Телефильм»).
14.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Трансляция из Японии.
16.30 Из достоверных источников.
16.50 «Необъявленная экскурсия». Видеофильм.
17.15 **«ЦУБАНИКИ»**. Короткометражный худ.фильм («Беларусьфильм»).
18.25 Г.Горелова. Кантата «В год всемирного пожара».
18.50 Худ.фильм **«ЖДУ И НАДЕЮСЬ»** (к/с им. А.П.Довженко). 1-я и 2-я серии.
По мотивам одноименной повести В.Смирнова. События разворачиваются в годы ВОВ. Партизанский отряд, действовавший на Полесье, попадает во вражеское окружение. Для того, чтобы направить врага по ложному следу, руководство отправляет на задание группу партизан...
Режиссер: С.Шахбазян.
В ролях: О.Меньшиков, Л.Сердюк, Н. Скоробогатов и др.
21.00 Панорама недели.
21.50 Спорт-курьер. Футбол.
22.05 В.Шукшин, В.Тихонов, С.Бондарчук в киноэпопее **«ОНИ СРАЖАЛИСЬ ЗА РОДИНУ»** («Мосфильм»). 1-я и 2-я серии.

07.00 Новости.
07.13 «Незнайка на Луне». Мультсериал.
07.37 «Ералаш».
07.46 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
08.01 Сериал «Собачье дело».
09.00, 14.00 Новости (с субтитрами).
09.18 Дома не один в комедии **«ПРИКЛЮЧЕНИЯ НЯНИ»**.
10.52 «Все путешествия команды Кусто». «Остров мира».
11.35 Валентина Серова, Николай Крючков в фильме **«БЕССМЕРТНЫЙ ГАРНИЗОН»**.
13.33 Дисней-клуб. «Утиные истории».
14.13 «Серебряный шар». Валентина Серова. Ведущий - В.Вульф.
14.54 Премьера. Вячеслав Тихонов и Рената Литвинова в фильме **«БЕРЛИНСКИЙ ЭКСПРЕСС»**. 1-я серия.
15.42 **«БЕРЛИНСКИЙ ЭКСПРЕСС»**. 2-я серия.
16.30 «Шутка за шуткой». Юмористическая программа.
17.00 Вечерние новости.
17.21 «Шутка за шуткой». Продолжение юмористической программы.
17.56 «Давай за!» Концерт группы «Любэ».
18.58 «Кто хочет стать миллионером?» Телеигра.
20.00 Время.
20.29 Леонид Ярмольник в комедии Дмитрия Астрахана **«ПЕРЕКРЕСТОК»**.
22.38 Коллекция Первого канала. Триллер **«ЧЕРНАЯ ВДОВА»**.
Красивая молодая женщина Кэтрин (Тереза Рассел) нашла способ отлично устроиться в жизни. Она выходит замуж только за миллионеров и со временем добивается, чтобы все их состояние было переведено на ее имя. Затем с помощью яда, не оставляющего следов, убивает своих мужей, становясь единственной наследницей. Никому и в голову не приходит хоть в чем-то заподозрить Кэтрин. Никому, кроме проницательного агента ФБР Александры Барнс (Дебра Уингер).
Режиссер: Боб Рафелсон.
В ролях: Д.Уингер, Т.Рассел, С.Фрэй, Д.Хоппер, Н.Уильямсон, Д.Лэдд, Т.О'Куин.

РТР
07.25 «Крылья над Берлином. Забытая операция». Док.фильм.
08.15 «Военная программа» Александра Сладкова.
08.30 Золотой ключ.
08.50 Здоровье и жизнь.
09.25 Доброе утро, страна!
10.00 «Сто к одному». Телеигра.
10.55 «Наука и техника». Научно-познавательная программа.
12.00 День памяти. Наталья Вавилова, Виктор Фокин и Светлана Немоляева в фильме **«ВТОРЖЕНИЕ»**. 1980 г.
14.00, 19.00 Вести.
14.20 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция из Японии.
16.30 Вести - Москва. Итоги недели.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
20.00 Вечерний сеанс. Александр Абдулов, Любовь Полищук, Ольга Волкова и Андрей Макаревич в комедии Эльдара Рязанова **«ТИХИЕ ОМУТЫ»**. 2000 г.

22.40 Фильм **«ОБЫЧНЫЕ ПОДОЗРЕВАЕМЫЕ»**.
27 человек погибло в результате перестрелки и взрыва топлива на пристани. Уцелел только калека Роджер Кинт (Кевин Спейси). Под давлением он рассказывает очень странную и запутанную историю пятерых преступников и еще одного легендарного, но неуловимого... Неожиданно исчез грузовик с оружием. Полиция арестовала пятерых подозреваемых...
Режиссер: Брайен Сингер.
В ролях: С.Болдуин, Г.Бирн, Ч.Палминтери, К.Поллак, Д.Эспозито, П.Постлтуэйт, К.Спейси, С.Эмис, Б.Дель Торо, Д.Хэдайя.
00.45 Дневник Чемпионата мира по футболу.
01.40 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Европы. Квалификация. Трансляция из Нюрбурга.

НТВ
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сегодня.
07.15 Детское утро на НТВ. Сказка **«КОНЕК-ГОРБУНОК»**.
08.20 Доктор Бранд. «Без рецепта».
09.15 Погода на завтра.
09.20 Чистосердечное признание.
09.50 Игорь Шалимов. «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
10.20 «Квартирный вопрос». «Падение сталинской стены».
11.25 Александр Балуев, Ксения Качалина и Михаил Ефремов в фильме Гарика Сукачева **«ПРАЗДНИК»**.
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 «Небесное притяжение». «Профессия - репортер».
15.55 «Больше чем любовь...» «Продолжение следует...» с Юлией Меньшовой.
16.55 НЛО. Русская версия. Сериал «Неизвестная планета».
18.45 Амалия Мордвинова в детективе **«ОХОТА НА ЗОЛУШКУ»**. 2-я серия.
19.55 Стивен Сигал в приключенческом боевике **«СМЕРТИ ВОПРЕКИ» (НИКО-2)** (США).
21.55 Профессиональный бокс. Супербой. Марко Антонио Борреро против Эрика Моралеса.
23.15 Мелодрама **«ЛУНА В СТОЧНОЙ КАНАВЕ»**.
Рабочий-докер семь лет упорно ищет насильника, надругавшегося над его сестрой, после чего бедняжка покончила с собой. Случай помогает ему познакомиться с красивой и богатой девушкой. А его бывшая любовница в приступе ревности подсылает к нему костоломов. Он простил ее - ведь оба они «родились в сточной канаве, где звезды отражаются в воде». Но теперь ему выпал шанс начать новую жизнь.
Режиссер: Жан-Жак Бенекс.
В ролях: Ж.Депардье, Н.Кински, В.Абриль.

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач.
09.10 Мой цирк.
09.35 Детский сеанс. **«МАРКА СТРАНЫ ГОНДЕЛУПЫ»**. Худ. фильм (К/ст. им. М.Горького, 1977). Режиссер Ю.Файт.
10.40 «Театральная летопись XX века». Евгений Весник. Глава 1-я.
11.05 Бабушкины рецепты.
11.20 ГЭГ.
11.35 1001 рассказ о кино.
11.50 **«ДВА БИЛЕТА НА ДНЕВНОЙ СЕАНС»**. Худ. фильм («Ленфильм», 1966). Режиссер Г.Раппапорт.
13.30, 21.30 Новости культуры.
13.45 Графоман.
14.10 Док.сериал. «Опасные тропы».
15.10 В.Кондратьев. «Сретенка... Встречи». Телеспектакль.
16.25 С.Прокофьев. Кантата «Александр Невский». Дирижер В.Гергиев.
17.05 Прогулки по Бродвею.
17.35 «Сферы» с Иннокентием Ивановым.
18.15 **«ВЕЧНЫЙ МУЖ»**. Худ. фильм (Франция, 1991).
Слова Федора Михайловича Достоевского, вынесенные в послесловие, могли бы стать эпиграфом к этому фильму. «Он любил почти до ненависти, и нет ничего сильнее такой любви». Ивана Велтанова преследует некто Давид Тулядоно. Выясняется, что оба они любили одну женщину, которой уже нет в живых.
Режиссер: Дениз Гранье-Дефер.
В ролях: Роже Анэн, Франсуа Мартуре, Маша Мерил, Шарлот Валандрей и др.
19.35 На XII Международном конкурсе им.П.И.Чайковского.
20.35 «Линия жизни». Даниил Гранин.
21.50 «Культ кино». **«СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА»**. Худ. фильм («Мосфильм», 1959). Режиссер С.Бондарчук.

8 КАНАЛ
15.00 Худ. фильм **«ПОДРАНКИ»**.
16.30 «Простой вопрос».
16.40 Мультфильм «Том и Джерри».
16.45 Гурман-клуб.
17.05 Сериал «Моссад».
17.55 К-видео «Топ-8».
18.00 Звезды отечественного кино в многосерийном фильме **«ВЫЗЫВАЕМ ОГОНЬ НА СЕБЯ»**, 1-2 серии.
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Бильярд- клуб».
21.20 Худ. фильм **«ДЖЕЙМС БОНД - АГЕНТ 007»**.

СТВ
06.00, 18.35 Минщина. Люди, события, факты.
06.15 Канал истории: «Мата Хари - обольстительная шпионка». Док. фильм.
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 Мультсериалы: «Русалочка», «Тик-герой», «Джин-Джин из страны Пандаленд», «Грифины».
10.00 «СТВ-спорт».
10.05 «Добро пожаловаться».
10.15 «Автопанорама».
10.35 «Завтрак с Ликой».
11.00 «Пароль - «Вечность». Сериал.
12.00 «Удивительные люди». Док. фильм.
12.30 «Профессия, которую ты выбираешь».
12.45 Н.Олялин в военно-приключенческом фильме **«ДЕРЗОСТЬ»**.
14.55 «Очевидец».
15.25 Лучшие клипы мира.
16.05 «Черепашки ниндзя: новая мутация». Сериал.
17.00 «Семейное кино из коллекции «Hallmark»: **«АРАБСКИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ»**.
18.00 «Ремонт».
18.15 «Радиоточка».
18.50 «Три хита в «Алькатрасе»».
19.20 «Час пик» с Григорием Новиковым.
20.20 Джонни Депп, Шарлиз Терон, Саманта Эггар в фантастическом фильме **«ЖЕНА АСТРОНАВТА»**.
22.45 «Портрет в интерьере».
23.00 «Мутанты Икс». Сериал.
00.00 «Новости мировой шоу-индустрии».
00.30 Музыка на СТВ.

воскресенье 23 июня

07.00, 09.00, 15.00 Новости.
07.15 «Агромир». Информационно-аналитическая программа.
07.40 Сериал «Женщина в белом».
08.30 Арсенал. Программа об армии.
09.15 Слово Митрополита Филарета на День Святой Троицы (Пятидесятницы) и День Святого Духа.
09.25 Мультиклуб.
09.50 Семейный сериал «Дракоша и Ко» (Россия).
10.15 Экран индийского кино. **«НАПАРНИКИ»**. 1-я и 2-я серии.
12.50 «Всё нормально, мама!» Развлекательная программа.
13.30 Телевитамин.
13.55 «Время местное». Репортажи из провинции.
14.20 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
14.45 Энциклопедия белорусского спорта. Фехтование.
15.20 Криминальное досье.
15.50 Г.Жженов, Л.Филатов, А.Яковлева в фильме-катастрофе режиссёра А.Митты **«ЭКИПАЖ»** («Мосфильм»). 1-я и 2-я серии.
18.10 Фильмы братьев Люмьер (Международный французский канал).
18.20 Планета «АРТ».
18.55 И.Печерникова и А.Смоктуновский в экранизации одноименной повести И.Тургенева **«ПЕРВАЯ ЛЮБОВЬ»** («Мосфильм»).
20.10 «Судьба человека». Луис и Лидия.
20.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
21.00 Панорама аналитическая.
21.40 Спорт-курьер. Футбол.
21.55 Ю.Стоянов, А.Цикало и А.Хмельницкая в лирической комедии **«ЛАНДЫШ СЕРЕБРИСТЫЙ»** (Россия).
23.30 Телевизионный Дом кино. Художник кино Александр Верещагин.

ОРТ
07.00 Новости.
07.10 Служу России!
07.39 Дисней-клуб. «Тимон и Пумба».
08.04 Сериал «Собачье дело».
09.00, 14.00 Новости (с субтитрами).
09.10 «Непутевые заметки» с Дм.Крыловым.
09.29 Пока все дома.
10.07 КВН-2002.
11.55 Клуб путешественников.
12.53 Юмористическая программа «Сами с усами».
13.32 Дисней-клуб. «Микки Маус и его друзья».
14.13 Тамара Семина, Георгий Жженов в фильме **«ЧЕЛОВЕК, КОТОРОГО Я ЛЮБЛЮ»**.
16.03 Живая природа. «Голубая бездна».
17.00 Вечерние новости.
17.16 «От звезды до креста». Спецрепортаж.
17.36 Фильм **«ИГРА В ЧЕТЫРЕ РУКИ»**.
Выйдя из тюрьмы, Александр Барони (Бельмондо) продолжил заниматься любимым делом: с помощью своего обаяния виртуозно выуживать деньги у богатых вдовушек. Все шло великолепно до тех пор, пока однажды наш жиголо не угодил в ловушку. В парижском аэропорту симпатичный джентльмен попросил его об одолжении. Не ведая подвоха, Александр согласился перевезти его чемоданчик через итальянскую границу...
Режиссер: Жорж Лотнер.
В ролях: Ж.-П.Бельмондо, М.Галабрю, Ш.Жерар, Ж.Гере, К.Романелли.
19.28 Джон Траволта и Дени Де Вито в комедийном боевике **«ДОСТАТЬ КОРОТЫШКУ»**.
21.30 Времена.
22.44 Дневник Московского кинофестиваля.
22.59 Жаклин Биссет в фильме **«ПОД ВУЛКАНОМ»**.

РТР
06.55 Приключенческий сериал «Повелитель зверей» (Канада - США).
07.50 Русское лото.
08.40 Всероссийская лотерея «ТВ Бинго шоу».
09.20 Доброе утро, страна!
09.55 Сам себе режиссер.
10.50 «Городок». Дайджест. Развлекательная программа.
11.25 Юрий Каморный, Михаил Водяной и Борис Зайденберг в детективе **«БУДНИ УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА»**. 1973 г.
13.00 Вести.
13.20 Парламентский час.
14.05 Диалоги о животных.
15.00 Вокруг света.
15.50 ТВ Бинго новости.
15.55 «Комната смеха». Юмористическая программа.
16.55 Эдди Мерфи и Ник Нолти в остросюжетной комедии **«ДРУГИЕ 48 ЧАСОВ»** (США). 1990 г.
19.00 Вести недели.
20.10 Аншлаг.
21.15 Фильм **«ПРИЗРАК И ТЬМА»**.
1986 год. Ровно 100 лет назад англичане, строившие железную дорогу среди холмов Южной Африки, столкнулись с загадочной и смертельной опасностью. Два льва-людоеда в течение девяти месяцев, пожирая людей, держали в страхе тысячи местных рабочих. Количество жертв продолжало расти каждый день и достигло 130 человек. Ирландский военный инженер (Вел Килмер) и охотник на диких зверей (Майкл Дуглас) решают покончить с четвероногими людоедами...
Режиссер: Стивен Хопкинс.
В ролях: М.Дуглас, В.Килмер, Т.Уилкинсон, О.Пури.
23.30 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Европы. Трансляция из Нюрбурга.

НТВ
07.00, 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
07.15, 13.00 Вкусные истории.
07.25 Детское утро на НТВ. Приключенческий фильм **«ТАИНСТВЕННЫЙ ОСТРОВ»**.
09.15 Погода на неделю.
09.15 **«ОХОТА НА ЗОЛУШКУ»**. Детектив. 2-я серия.
10.20 «Растительная жизнь» с Павлом Лобковым.
11.20 Олег Борисов в комедии **«ЗА ДВУМЯ ЗАЙЦАМИ»**.

13.20 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.20 «Русские в Боливии». «Профессия-репортер».
15.45 «Я и моя собака». Дог-шоу.
16.40 Алина Кабаева. «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
17.15 «Я полюбила смертника». «Очная ставка».
17.45 «Шоу Елены Степаненко». Юмористическая программа.
18.50 Алла Клюка и Александр Балуев в фильме **«ИДЕАЛЬНАЯ ПАРА»**. 1-я серия. «День судьбы».
20.00 Намедни с Леонидом Парфёновым.
21.15 Куклы.
21.30 Мир кино. Стэйси Рэнделл в остросюжетном боевике **«ИЗБЫТОЧНАЯ СИЛА-2»** (США).
23.30 Триллер **«НЕ ПЕРЕСТУПИВ ЧЕРТУ»**.
В стенах таинственного учебного заведения проводятся опыты по зомбированию студентов с целью сделать из них убийц, подчиненных чужой воле. Герой решает бежать, но его хватают полицейские, тоже прошедшие «курс обучения» с вживленными в мозг микрочипами. Они тоже подчиняются «программе»...
Режиссер: Джозеф Скэнлен.
В ролях: Райн Филипп, Том Батлер, Петер Донат.
00.20 Пепси-чарт.

КУЛЬТУРА
09.00 Программа передач.
09.10 «Перепутовы острова». Телеигра для школьников.
09.35 Детский сеанс. **«ЧЕСТНОЕ ВОЛШЕБНОЕ»**. Худ. фильм (К/ст. им. М.Горького, 1975). Режиссер Ю.Победоносцев.
10.50 «Театральная летопись XX века». Евгений Весник. Глава 2-я.
11.20 Недлинные истории.
11.35 Памяти Татьяны Окуневской. «Речей и музыки печальной не хочу...».
12.00 **«ГОРЯЧИЕ ДЕНЕЧКИ»**. Худ. фильм («Ленфильм», 1935). Режиссеры А.Зархи, И.Хейфиц.
13.30, 21.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 «Ну, погоди!» Мультсериал.
14.50 «Вратарь XX века». Док. фильм. Режиссер В.Коновалов.
15.50 «В мире танца». «Энас». Хореографическая композиция Марсии Хайде.
16.20 Тем временем.
17.00 Торжественная церемония закрытия и Гала-концерт лауреатов XII Международного конкурса им. П.И.Чайковского. Трансляция из БЗК.
20.05 Смехоностальгия.
20.35 «Гость в актерской студии». Ширли МакЛейн.
21.50 **«СЕМЕЙНЫЙ ПОРТРЕТ В ИНТЕРЬЕРЕ»**. Худ. фильм.
Последнее обращение великого итальянского кинорежиссера к современному материалу. Он создает своего рода духовное завещание, адресуясь к новому поколению от имени уходящего. К профессору-искусствоведу, живущему отшельником, почти насильно вселяется странная компания: маркиза Бьянка Брумонти, ее любовник Конрад и ее дочь с женихом.
Режиссер Лукино Висконти.
В ролях: Б.Ланкастер, С.Мангано, Х.Бергер, К.Марсани.

8 КАНАЛ
15.00 «У госці да казкі». **«КОРОЛЕВСТВО КРИВЫХ ЗЕРКАЛ»**.
16.30 «Европа сегодня».
17.00 Сериал «Горец».
17.45 Бильярд-клуб.
18.10 Звезды отечественного кино в многосерийном фильме **«ВЫЗЫВАЕМ ОГОНЬ НА СЕБЯ»**, 3-4 серии.
20.45 «Вечарніца».
21.00 В баре «У Олега».
21.45 Худ. фильм **«ХИЩНИК-2»**.

СТВ
06.00, 18.00 Минщина. Люди, события, факты.
06.15 Канал истории: «Великие шпионы XX века». Док. фильм.
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 Мультсериалы: «Русалочка», «Тик-герой», «Джин-Джин из страны Пандаленд».
09.00 Док. фильм.
10.00 «Три хита в «Алькатрасе»».
10.30 «Час пик» с Григорием Новиковым.
11.30 «Завтрак с Ликой».
11.55 Лучшие клипы мира.
12.45 В.Ивашов, Г.Николаенко в приключенческом фильме **«ПОД МАСКОЙ БЕРКУТА»**.
14.40 «Очевидец».
15.20 «Агентство». Комедийный сериал.
16.00 «Черепашки ниндзя: новая мутация». Сериал.
16.55 «Семейное кино из коллекции «Hallmark»: **«АРАБСКИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ»**.
18.10 «Здравствуйте, доктор!».
18.25 «Арт-экспресс». Культурная жизнь столицы.
18.40 «Автопанорама».
19.00 «168 часов».
20.00 «Пока горит свеча...».
20.30 «Добро пожаловаться».
20.40 Боевик **«ОПАСНАЯ ЗОНА»**.
Горный инженер Рик Морган соглашается поехать в Африку, где он когда-то работал и где потерял своего друга. Лишь через несколько лет он узнал, что его друг Джим Скотт все-таки остался жив. В Африке он должен был разыскать и помочь захоронить высокотоксичные отходы. Под жарким тропическим солнцем Морган встречает своего старого друга Джима, но не только его...
Режиссер: Аллан Истмэн.
В ролях: Билли Зэйн, Рон Сильвер, Кари-Хироюки Тагава, Роберт Дауни.
22.50 «Портрет в интерьере».
23.05 «Секретные материалы». Сериал.
00.05 «Удивительные истории». Сериал.
00.35 Ночной музыкальный канал.
01.40 Музыка на СТВ.

Непрызнаныя вязні

Афіцыйнае прызнанне за чалавекам статусу вязня гітлераўскага канцлагеру кепска ўплывае на бюджэт

Сутнасць праблемы

Каля 40 тысяч грамадзянаў Рэспублікі Беларусь, якія знаходзіліся ў месцах прымусовага ўтрымання, створаных фашыстамі і іх саюзнікамі ў гады Другой сусветнай вайны, маюць юрыдычны статус вязня і карыстаюцца правамі малалетніх вязняў. Але юрыдычны статус вязняў маюць у асноўным тыя, каго зганялі на прымусовыя працы ў Германію альбо хто знаходзіўся ў канцэнтрацыйных лагерах на тэрыторыі Германіі. Гэтыя людзі атрымліваюць кампенсацыю ад нямецкага ўраду і маюць пэўныя сацыяльныя льготы ў Беларусі. Але большая частка вязняў – гэта тыя беларускія жыхары, якіх падчас вайны не зганялі ў Германію, а перавозілі з месцаў сталага жыхарства, заключалі ў лагеры, а пасля вызвалення савецкімі войскамі накіроўвалі дамоў. Толькі адзінкі з іх зарэгістраваныя – дзе і ў якім лагеры яны былі. Праблема ў тым, што нашая дзяржава (а гэта ёй даручана вызначаць, хто быў вязнем) не можа выканаць гэтую задачу, – яна не дае фармальнага прызнання, што пэўны чалавек быў у пэўным нямецкім лагеры.

Распавядае Віктар Пятровіч ТАЛМАЧОЎ:

«Я нарадзіўся ў Віцебску 14 сакавіка 1940 году. На другі дзень вайны мяне забралі ў вёску Тулава за 5 кіламетраў ад Віцебску. Мой бацька ў гэты час ужо быў прызваны ў войска і ў 1942 годзе загінуў. У 1997 годзе ў архіве гораду Падольску я высветліў, што бацька быў лётчыкам і яго збілі сваё падчас паветранага бою. У архіўных матэрыялах былі апісаныя ўсе паветраныя баі бацькі і яго апошні бой. Абставіны яго смерці ад сям'і хаваліся. У Міністэрстве абароны мне сказалі – «Так, так, але вінаватыя ва ўсім немцы – яны справакавалі ваенныя дзеянні». Доўгія гады пасля вайны ў адносінах да нас, родных, была інфармацыйная блакада, мы не ведалі, як загінуў бацька.

Мы з маці заставаліся да снежня 1943 году ў вёсцы Тулава разам з сястрой маці і дзецьмі – два хлопчыкі і дзяўчынка Зоя. Мой стрыечны брат Анатоль і цяпер жыве ў вёсцы Тулава, атрымлівае дапамогу як малалетні вязень.

Падчас акупацыі ў вёсцы, дзе мы жылі, быў жорсткі рэжым, бо немцы баяліся бамбардаванняў і прыкрываліся мірным насельніцтвам. У 1943 годзе фронт падышоў да Тулава, і нас гвалтоўным чынам накіравалі ў Віцебск. Мне ўжо ішоў чацвёрты год. Я добра памятаю калону ўцекачоў і зімовы шлях. На мяне апранулі шмат усяго, бо былі моцныя маразы. У горадзе мы трапілі ў Клінічны пасёлак. Праз некалькі месяцаў паўторная аблава, нас грузяць у машыны і накіроўваюць у канцэнтрацыйны лагер «Пяты чыгуначны полк», які першапачаткова выкарыстоўваўся для савецкіх ваеннапалонных, якіх было каля 80 тысяч. Як толькі немцы «перапрацавалі» гэтую масу ваеннапалонных, узяліся за жыхароў Віцебску. Мы ўтрымліваліся на тэрыторыі канцэнтрацыйнага лагеру, жылі ў бараку. Як пасля высветлілася, мы былі заражаны тыфусам. А потым нас накіравалі ў так званую партызанскую зону пад Лепель, каб перадаць узбуджальнікаў тыфусу партызанам. У сакавіку немцы планавалі наступ на партызанскую зону. А перад гэтым нас, вязняў, загрузілі ў машыны, кінулі ў кузаў бохан хлеба і павезлі. Мая маці спачатку думала, што вязуць на расстрэл, але калі паехалі, зразумелі – не. На расстрэл звычайна далёка не вазілі, адвязуць на 7–8 кіламетраў – і ўсё. А нас везлі 60 кіламетраў. І гэта з улікам таго, што палівa ў немцаў не было. Прывезлі ў лес каля вёскі Міхалова, гэта Чашніцкі раён. Жыхары вёскі разабралі нас па хатах. І пачалося – ноччу прыходзяць партызаны, рэчы забіраюць – рэквізуюць (адзенне таксама было заражана тыфусам, на гэта і разлічвалі немцы). Днём прыязджаюць прадстаўнікі групоўкі Камінскага, якія супрацоўнічалі з немцамі, і таксама ўсё рэквізуюць. Рэчы скончыліся, пачаўся голад, карміць на вёсцы перасталі.

Мы выйшлі з партызанскай зоны і перайшлі ў Чашнікі, якія былі акупаваныя немцамі. Пачаўся тыфус. Хваробу давялося хаваць, каб не трапіць на спецыяльную тэрыторыю, куды немцы скідалі тыфознікаў. Выручала стрыечная сястра (ёй было 12 гадоў, яна не захварэла). Ужо пачалася вясна, з'явіліся першыя кветкі, сястра збірала кветкі і прадавала іх немцам і дзяўчатам, якія працавалі ў немцаў у абслузе. За атрыманыя пфенігі брала сыроватку на малочным камбінаце і гэтай сыроваткай нас падтрымлівала.

Савецкія войскі ўжо пачалі наступаць і абстрэльвалі Чашнікі «кацюшамі». Немцы выцягнулі нас з гораду, паклалі ў поле, агонь быў страшны, а немцы, прыкрываючыся намі, знаходзіліся з намі ў полі. Калі нашыя войскі падышлі да Чашнікаў, немцы сышлі ў лес. Савецкія войскі пайшлі ў наступ і пакінулі для абароны Чашнікаў невялікі ўзвод, якім камандаваў маладзшы лейтэнант. Усе раслабіліся, у лейтэнанта і медсястры ўзнік раман. І ўся трагедыя пачалася з таго, што раніцай лейтэнант і медсястра пайшлі ў лес. Іх там немцы спаймалі і разадралі на бярозах. І той жа раніцай пачаўся наступ немцаў на Чашнікі. Немцы наступалі з лесу, іх было каля тысячы чалавек. А камандаванне ўзводам узяў на сябе сяржант. Ад лесу ішла канава. І вось па гэтай канаве з лесу сталі прабірацца нямецкія разведчыкі.

Сяржант папрасіў нас (мірнае насельніцтва) крычаць «Ура!», каб немцы думалі, што ў наступ ідзе вялікая колькасць людзей. Сабраліся жанчыны, старыя, дзеці, і ўсе крычалі «Ура!» Разведчыкаў закідалі гранатамі, астатнія немцы пачалі здавацца. Гэта было вельмі нечакана. Немцы былі галодныя, стомленыя, нервы ў іх не вытрымалі.

Такім чынам у гэты няўцямны і мітуслівы час пры нашым вызваленні не было зроблена ніякіх адзнакаў, якія пацвярджаюць факт знаходжання ў лагеры.

На спадарожных машынах мы вярнуліся ў Віцебск, а ў верасні маці мабілізавалі і накіравалі ў тылавую зону пад Кёнігсберг. А я застаўся ў вёсцы з цёткай. У гэты час якраз старэйшы цётчын сын падарваўся на міне – немцы сюрпрыз пакінулі.

З 1946-га мы жылі ў Віцебску. У 1957 годзе я паступіў у Ленінградскі ваенна-механічны інстытут. Ва ўсіх анкетах пісаў, што падчас акупацыі быў у Віцебску. З 1972 году жыву ў Мінску, працаваў у Політэхнічнай акадэміі.

Фільтр супраць вязняў

З цягам часу я вырашыў пацвердзіць свой юрыдычны статус малалетняга вязня.

Я звярнуўся ў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Справа ў тым, што ў міністэрстве сацыяльнай абароны зыходзяць з мэтазгоднасці эканоміі дзяржаўных сродкаў і штучна ставяць фільтр для тых вязняў, якія знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі.

У пастанове Кабінету міністраў Рэспублікі Беларусь ад 05.05.1995 «Аб парадку вызначэння фактаў і перыядаў знаходжання грамадзянаў Рэспублікі Беларусь у месцах прымусовага ўтрымання, створаных фашыстамі і іх саюзнікамі ў гады Другой сусветнай вайны» ёсць два пункты, 4 і 6. Шосты дае магчымасць вязням, якія знаходзіліся на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, знайсці жывых сведкаў – і гэтага дастаткова. Не трэба ніякіх дакументаў, галоўнае – жывое сведчанне. А чацвёрты пункт у большай ступені тычыцца тых вязняў, якіх вывозілі ў Германію, бо тых, хто вярнуўся з Германіі, савецкія спецслужбы правяралі і рабілі адпаведныя запісы.

Віктар Талмачоў, 1940 год, Віцебск

Бацькі – Пётр і Вера, 1940 год, Віцебск

А цяпер у Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны патрабуюць ад усіх, каб былі пісьмовыя доказы. Я ўжо 6 месяцаў займаюся гэтай праблемай, але блакада настолькі моцная, што істотных зрухаў няма.

Тут ёсць два моманты – сацыяльныя льготы ў Беларусі і кампенсацыя з Германіі. Калі прызнаецца юрыдычны статус малалетняга вязня, то наша дзяржава мусіць дадаць да пенсіі недзе каля дваццаці працэнтаў і іншыя сацыяльныя льготы. І гэты момант прымушае нашыя ўлады класціся на рэйкі і не прапускаць вязняў. Нямецкая кампенсацыя больш істотная – ад 1 700 да 7 000 марак. Гэта разавыя выплаты, якія тычацца вязняў, што знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі.

У прыватнасці, па канцэнтрацыйным лагеры «Пяты чыгуначны полк» у Віцебску, дзе я знаходзіўся, немцы рашэнне пра выплаты ўжо прынялі. Але нашыя ўлады, каб зэканоміць свае сродкі, перашкаджаюць у атрыманні юрыдычнага статусу і кампенсацый.

Гэта амаральна. Бо выплаты з Германіі прызначаныя для пацярпелых людзей. Гэтыя грошы даюць магчымасць годна пражыць да канца сваіх дзён. Уся трагедыя ў тым, што 70–75 гадоў – гэта той узрост, калі малалетнія вязні ўжо паміраюць. Я нядаўна ездзіў у вёску Тулава, мае сведкі паміраюць літаральна адзін за адным.

19 снежня 2001 году я накіраваў заяву ў Камісію па прызначэнні пенсій адміністрацыі Першамайскага раёну г. Мінску. У гэтай заяве на падставе артыкула 24 Закону Рэспублікі Беларусь «Аб ветэранах», а таксама на падставе пастановы Кабінету міністраў Рэспублікі Беларусь ад 05.05.1995 «Аб парадку вызначэння фактаў і перыядаў знаходжання грамадзянаў Рэспублікі Беларусь у месцах прымусовага ўтрымання, створаных фашыстамі і іх саюзнікамі ў гады Другой сусветнай вайны», я прасіў прызнаць мяне малалетнім вязнем канцэнтрацыйнага лагеру і прызначыць пенсійную надбаўку і іншыя льготы, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. 27 снежня 2001 году мною была атрымана адмова ў задавальненні маёй заявы. Адмова была дадзеная на падставе таго, што я быццам бы не прадставіў доказаў свайго знаходжання ў Віцебскім канцэнтрацыйным лагеры».

Падрыхтавала
Паліна СЦЕПАНЕНКА

Юрыст Праваабарончага цэнтру «Вясна» Уладзімір Лабковіч паведамляе:
«На дадзены момант у судзе Першамайскага раёну г. Мінску знаходзіцца скарга на незаконныя дзеянні камісіі па прызначэнні пенсій адміністрацыі Першамайскага раёну г. Мінску; у гэтым жа дакуменце ўтрымліваецца і патрабаванне пацверджання юрыдычнага факту знаходжання Віктара Талмачова ў канцэнтрацыйным лагеры. Калі юрыдычны факт будзе пацверджаны, то ўзнікаюць юрыдычныя наступствы, па якіх камісія па прызначэнні пенсій мусіць пачаць выплачваць Віктару Талмачову пенсію менавіта як вязню ў тым памеры, як гэтага патрабуе закон аб пенсійным забеспячэнні. Па гэтай заяве аб прызнанні юрыдычнага факту суддзёй Першамайскага суду было вынесена вызначэнне аб тым, што заява пакідаецца без разгляду. Гэтае вызначэнне мы абскардзілі ў гарадскім судзе, які абавязаў суд Першамайскага раёну прыняць гэтую заяву для разгляду і абавязкова яе разгледзець. І вось ужо больш за месяц пасля адказу з гарадскога суду Першамайскі суд сабатуе і не прымае гэтае скаргі да разгляду. У выпадку, калі скарга будзе разглядацца, ёсць усе падставы прызнаць юрыдычны факт знаходжання Віктара Талмачова ў лютым-сакавіку 1944 году ў канцэнтрацыйным лагеры «Пяты полк» і прызнаць яго права на больш высокую пенсію».

На экватары мундыялю

Кірэй МАНУЙЛА

Цэлы тыдзень беларускія заўзятары, падымаючы рэйтынг БТ, маюць магчымасць на ўласныя вочы назіраць за гульнямі чэмпіянату свету па футболе: як забіваюцца і не забіваюцца галы, хапаюцца за галовы і расстроена махаюць рукамі нязграбныя форварды, галкіперы, абаронцы, паўабаронцы, трэнеры, фанаты.

Футбольны кароль памёр

Галоўнай сенсацыяй на чэмпіянаце свету стаўся правал зборнай Францыі, якая перамагла на мундыялі чатыры гады таму. Мала таго, што французы падаліся дахаты ўсяго толькі пасля стадыі групавога турніру, дык яны яшчэ ў трох гульнях узялі ўсяго адно ачко і не забілі ніводнага гола. Хоць Францыя лічылася не толькі фаварытам сваёй групы, але і ўсяго чэмпіянату. Кампанію французам склаў яшчэ адзін фаварыт турніру – каманда Аргенціны.

Сярод аб'ектыўных прычын французы называюць траўму і няўдзел у дзвюх першых гульнях з Сенегалам і Уругваем лідэра каманды Зінэдына Зідана. Але ж матч са зборнай Даніі французы прайгралі ўжо з Зіданам. Зрэшты, што ж гэта за чэмпіёны свету, якія без усяго аднаго гульца ўжо зусім іншая каманда. Так, часта кажуць, што той ці іншы футбаліст – ці не палова каманды, але ў выпадку з Зіданам выходзіць, што гэты алжырскі француз – нешта яшчэ большае. Вялікі спадзеў на Зідана, відаць, і загубіў французаў. Як сказаў перад матчам з Даніяй, прайграным 0:2, нападаючы зборнай Францыі Давід Трэзеге, нельга ўвесь час хавацца за спіну «Зі-Зі», хоць ён і лідэр зборнай». Як бы там ні было, зборная Францыі задоўга да канца чэмпіянату свету па футболе дадала да свайго статусу чэмпіёнаў планеты прыстаўку «экс-». Затое Французская федэрацыя футболу зэканоміць немалыя грошы. Футбалісты зборнай Францыі, калі б паўтарылі сваё дасягненне чатырохгадовай даўніны, атрымалі б у выглядзе прэміяльных па 305 тысяч еўра кожны.

У гісторыі чэмпіянатаў свету па футболе было толькі два выпадкі, каб дзеючыя чэмпіёны свету не здолелі выйсці з групы і патрапіць у плей-оф. Гэтак правалілі чэмпіянат свету ў 1950 годзе італьянцы, а ў 1966 годзе – бразільцы.

Трыумф азіятаў і афрыканцаў

Хоць турнір толькі-толькі дабраўся да экватару, ужо зараз можна казаць пра ўдалае выступленне на ім прадстаўнікоў Афрыкі і Азіі. Іхнія поспехі па звычцы называюць сенсацыямі, хоць гэта перамогі цалкам заслужаныя. Калі цягам апошняга дзесяцігоддзя часта казалі пра тое, якімі хуткімі тэмпамі прагрэсуе азіяцкі і афрыканскі футбол, то сёння ўжо можна казаць пра вышыні, да якіх прывёў той прагрэс. Хоць наўрад ці на мундыялі-2002 камусьці з азіятаў ці афрыканцаў удасца стварыць медальную сенсацыю. Паўднёвая Карэя, Сенегал, Японія не проста набіраюць свае першыя ачкі на чэмпіянатах, а маюць і рэалізоўваюць перспектывы выхаду з групаў. Відавочна саступалі сваім спаборнікам хіба што футбалісты Саудаўскай Аравіі і Кітаю.

Тэхнікай і хуткасцю, напрыклад, азіяты і афрыканцы вылучаліся заўжды. Але да прыгожага футболу ніяк не магла дапасавацца тактычная дысцыпліна. Пасля прыходу на трэнерскія пасады ў зборныя Азіі і Афрыкі еўрапейскіх спецыялістаў гэтая хіба выпраўлена, а каманды з гэтых кантынентаў значна прыбавілі ў майстэрстве і сталі дасягаць выдатных вынікаў. У кожнай з афрыканскіх ці азіяцкіх зборных ёсць гульцы, якія выступаюць за наймацнейшыя еўрапейскія клубы. Пасля гэтага чэмпіянату свету іхняй прысутнасці там стане, па ўсім відаць, яшчэ больш.

Расія і Польшча

Сёння на чэмпіянаце свету вырашыцца лёс зборнай Расіі, якая згуляе з бельгійцамі. Каб выйсці з групы і пазбавіцца крытычных стрэлаў з боку балельшчыкаў, расійцам дастаткова згуляць унічыю. Параза адправіць нашых суседзяў дахаты. Магчыма, зборнай Расіі і ўдасца дайсці да 1/8 фіналу, але на прасоўванне яшчэ далей з такой невыразнай гульнёй, якую мы бачылі ў гульнях з Тунісам і Японіяй, шанцаў у яе няшмат.

А вось яшчэ адны нашы суседзі – палякі – на чэмпіянаце далей за групавы турнір не прайшлі. Прычым выступілі яны надзвычай няўдала. Паколькі Польшча выступала разам з Беларуссю ў адной адборачнай групе да чэмпіянату свету і выйграла яе, то мы, хай сабе ўскосна і завочна, можам рэальна ацаніць узровень нашай каманды, як бы яна глядзелася на мундыялі.

Ранальда і папарацы

Бразільскі журналіст Жаээ Нэта збіраецца падаць судовы іск супраць нападніка зборнай Бразіліі Ранальда, які забраў у яго фотаапарат і так і не аддаў. Здарылася ўсё тады, калі журналіст спрабаваў зняць, як бразільскія футбалісты адзначаюць перамогу над Кітаем у начным клубе. Між тым галоўны трэнер бразільцаў Луіс Скалары прадказвае, што «зубасцік» (Ранальдава мянушка) у кожным матчы сваёй каманды на шляху да фіналу будзе забіваць па голе. Такое ў гісторыі чэмпіянатаў свету было толькі адзін раз – у 1970 годзе, калі ва ўсіх матчах, у тым ліку ў фінальным, забіваў суайчыннік Ранальда Жаірзіньё.

Гастраномія і перамогі

Пасля паразы ад зборнай ЗША футбалісты Партугаліі суцяшаліся і забывалі пра яе з дапамогай адмысловага меню. Настраёвыя і фізічныя кандыцыі партугальскія футбалісты падымалі, спажываючы траску, якое кухары каманды спецыяльна прывезлі з сабой у Паўднёвую Карэю і Японію аж 200 кг, і малочным коктэйлем, куды ўваходзяць бананы, ёгурт і разынкі. За перамогу над палякамі футбалістам зборнай Партугаліі паабяцалі амараў ды крабаў з віном. І партугальцы выйгралі.

Ахвяры на футболе

Пасля матчу Партугалія–Польшча з цяжкімі траўмамі быў шпіталізаваны адзін з балельшчыкаў зборнай Польшчы, які зваліўся з верхняга яруса трыбунаў. А падчас матчу Кітай–Бразілія памерла кітайская заўзятарка. Калі ейныя суайчыннікі прапусцілі чацвёрты гол, яна закашлялася і захлынулася. У гэтай жанчыны заўсёды былі праблемы з дыханнем, калі яна хвалявалася.

Запаволеная вайна

Джасджыт СІНГХ,
дырэктар Цэнтру стратэгічных і міжнародных даследаванняў у Нью-Дэлі, камадор авіяцыі

Індыя, надзвычай моцна ўзрушаная пасля апошняй самазабойчай атакі на свой парламент, што адбылася ў снежні мінулага году (калі ўсяго некалькі секунд не хапіла, каб знішчыць усё палітычнае кіраўніцтва краіны), не блефуе. Яна гатова ўступіць у вайну, каб пакласці канец набегам тэрарыстаў, што пустошаць Кашмір ужо 18 гадоў.

І ў той жа час Індыя не ставіць сабе на мэце здабыць класічную перамогу над Пакістанам. Замест гэтага яна хоча пакласці канец замежнаму тэрарызму, пераканаўшы Пакістан, што таму не ўдасца «абяскровіць Індыю, нанёсшы ёй тысячы парэзаў», прычым так, каб гэта нічога яму не каштавала, і такім чынам змяніць статус Кашміру як часткі Індыі. Такім чынам, Індыя ў сваёй «антытэрарыстычнай вайне» будзе ўжываць сілу дробнымі порцыямі і доўгі час, назапашваючы ўздзеянне, магчыма, цягам усяго наступнага году і далей. Такая, можна сказаць, запаволеная вайна.

«Ваенная мэта» Індыі – калі вайна ўсё ж пачнецца – палягае ў тым, каб Пакістану зрабілася даражэйшым заахвочваць і падбухторваць замежны тэрарызм. Пры цяперашніх узроўнях разгортвання ўзброеных сілаў уздоўж 2900-кіламетровай мяжы штогадовыя ваенныя выдаткі Пакістану падскочаць тады з 35% да 42% ВУП – а гэта небяспечная велічыня для эканомікі, якая знаходзіцца ў заняпадзе. Тым часам ваенны бюджэт Індыі павялічыцца з 2% да 9% ВУП.

Вядома ж, Індыя будзе імкнуцца, каб у вайне выкарыстоўваліся толькі звычайныя ўзбраенні, і такім чынам пастараецца не наблізіцца да ўзроўню пагрозы, які Ісламабад вызначае як парогавы для выкарыстання ядравых узбраенняў.

Індыя будзе імкнуцца, каб вайна не выйшла за межы штату Джаму і Кашмір – асноўнага месца атак тэрарыстаў, якія ўдзельнічаюць у джыхадзе. Галоўныя сілы Індыі, асабліва яе бранятанкавыя войскі, нават цяпер, калі мабілізацыя ідзе поўным ходам, застаюцца разгорнутымі, згодна з абарончаю дактрынаю, па ўсёй тэрыторыі па-за межамі Кашміру. Наступальныя апэрацыі Індыі будуць, відавочна, праводзіцца памалу: атакі малых падраздзяленняў пяхоты будуць перамяжацца загараджальным агнём артылерыі. Пакістан, хутчэй за ўсё, будзе адказваць тым самым. Такім чынам, пойдзе вайна на знясільванне без тэрытарыяльных захопаў з ніводнага боку – нешта падобнае да баёў паміж Ізраілем і Егіптам у 1971–1973 гг. Індыя мяркуе, што пазіцыйная вайна і вайна на знясільванне ў значнай ступені перашкодзяць праточванню тэрарыстаў скрозь лінію паміж індыйскім Кашмірам і тэрыторыяй гэтага штату, якая кантралюецца Пакістанам.

Рэальная эскалацыя ваенных дзеянняў будзе праходзіць з выкарыстаннем баявой авіяцыі. Ваенна-паветраныя сілы Індыі, якія валодаюць 750 баявымі самалётамі супраць 350 у Пакістану, маюць ашаламляльную перавагу над пакістанскімі ВПС. Што важней, Індыя мае рашучую перавагу ў сучасных (закупленых у 80–90-я гады) высокаэфектыўных усенадвор'евых баявых самалётах – іх 390 (у тым ліку шматмэтавыя баявыя самалёты – 40 «Су-30» і 50 «Міражоў-2000»; 70 знішчальнікаў «МіГ-29», якія забяспечваюць перавагу ў паветры; і знішчальнікі-штурмавікі – 110 «Ягуараў» і 120 «Міг-27») супраць 30 старых шматмэтавых баявых самалётаў «F-16» у Пакістану.

Але Індыя, відавочна, абмяжуе выкарыстанне ваенна-паветраных сіл ударамі па лагерах падрыхтоўкі тэрарыстаў і паасобных аб'ектах інфраструктуры ў акупаванай Пакістанам частцы Кашміру. Калі пачнуцца баі ў паветры, то ваеннамарскі флот Індыі з яго пераважнымі сіламі, якія складаюцца з 27 асноўных надводных караблёў (у тым ліку 3 ракетныя крэйсеры з кіраванымі ракетамі на борце) і 16 падводных лодак (супраць 7 ваенных караблёў і 9 падводных лодак Пакістану), будзе імкнуцца запанаваць на поўначы Аравійскага мора, адрэзваючы такім чынам Пакістан ад гандлю і пазбаўляючы яго магчымасці папаўняць запасы. Вядома ж, уважаючы на ашаламляльную перавагу Індыі, існуе смяротная пагроза, што Пакістан адкажа на гэта лішне варожа і нават зробіць свой апошні «выбар Самсона». Але можна чакаць, што ён скарыстае з ядравай зброі толькі ў тым выпадку, калі ўзнікне пагроза самому яго існаванню.

Індыя будзе рабіць усё магчымае, каб не загнаць Пакістан у гэткі кутук.

АГРЭСІЯ

Пагромшчыкаў абвінавацілі ў хуліганстве

Пракуратура Масквы абвінавáціла ў хуліганстве і ўдзеле ў масавых беспарадках 8 чалавек, якіх падазраюць у здзяйсненні пагромаў 9 чэрвеня. Чацвёра з іх узяты пад варту. Яшчэ чацвёра, што збівалі грамадзянаў у метро, абвінавачваюцца ў хуліганстве. Яны выпушчаны пад падпіску аб нявыездзе.

Раней начальнік ГУУС Масквы заявіў у Дзярждуме, што абвінавачванні прад'яўлены 16 удзельнікам пагромаў. Калі віна гэтых людзей будзе даказана, ім пагражае ад 3 да 8 гадоў пазбаўлення волі. Апроч таго, вінаватыя будуць адказваць за нанесеныя матэрыяльныя страты. Следства зараз мае відэаматэрыялы, зроблены 74 стоп-кадры, на якіх добра відаць удзельнікі пагромаў.

Паводле дадзеных маскоўскай міліцыі, з 72 чалавек, якія пацярпелі ад натоўпу хуліганаў, 10 чалавек знаходзяцца ў шпіталях. Таксама траўмы атрымалі 18 супрацоўнікаў міліцыі, з іх 11 шпіталізаваныя. Было разбіта 100 аўтамабіляў, у тым ліку 4 машыны органаў унутраных справаў, 6 аўтамашын спаленыя.

У Перу знойдзены горад інкаў

Супольная экспедыцыя брытанскіх і амерыканскіх навукоўцаў знайшла ў Перу закінуты горад інкаў. Як заявіў кіраўнік экспедыцыі Х'ю Томсан, горад, якому даследчыкі далі імя Кота Кока паводле назвы даліны, у якой ён месціцца, быў пабудаваны каля 400 гадоў назад. На яго тэрыторыі знойдзена каля трыццаці выдатна захаваных пабудоваў. Як заявіў Томсан, даліна знаходзіцца на вышыні 1 850 метраў над узроўнем мора і адзначаецца адмысловым мікракліматам, які спрыяе асабліва бурнаму росту джунгляў. Таму горад і не знайшлі раней. На думку навукоўцаў, горад не быў захоплены і разрабаваны падчас нашэсця іспанскіх канкістадораў; жыхары пакінулі яго з невядомай прычыны.

ТАЯМНІЦЫ

ДНК спраўдзіць магілу Калумба

Група іспанскіх даследчыкаў мае намер пры дапамозе аналізу ДНК вызначыць дакладнае месца пахавання славутага мараплаўца Хрыстафора Калумба (паіспанску Крыстабаль Калён). Месцазнаходжанне яго магілы ўжо больш за 100 гадоў аспрэчваюць два гарады – іспанская Севілья і Санта-Дамінга ў Дамініканскай Рэспубліцы.

Паводле словаў аднаго з удзельнікаў групы, выкладчыка гісторыі Марсіяля Кастра, адзіны спосаб вырашыць гэтую спрэчку – правесці аналіз ДНК пахаванага ў Севільі пазашлюбнага Калумбавага сына Эрнанда Калёна і параўнаць яго з меркаванымі парэшткамі мараплаўца. Але даследчыкаў чакае нямала цяжкасцяў. Пакуль што застаецца няясным, ці дадуць улады Іспаніі і Дамініканскай Рэспублікі дазвол на рэалізацыю праекту і ці санкцыянуе Рымская каталіцкая царква эксгумацыю. Невядома таксама, ці ўдасца знайсці дастатковую колькасць добра захаваных малекулаў ДНК.

Кастра спадзяецца атрымаць вынікі да 2006 году, калі будзе адзначацца 500-годдзе з дня смерці падарожніка.

ГРЫНПІС

Швейцарыя. Грынпісаўцы пратэстуюць супраць выкарыстання генетычна мадыфікаваных прадуктаў у вытворчасці *Nestle* перад штаб-кватэрай кампаніі. Як заўсёды, відовішча і артыстычна.

КУЛЬТУРА

Ствараецца музей пачынальніка генетыкі

Грэгар Іаган Мендэль (1822–1884) сваімі шматгадовымі вопытамі з раслінамі заклаў падмурак новай навукі – генетыкі.

Сучасныя вучоныя трымаюцца думкі, што сам Мендэль не ўсведамляў маштабаў свайго адкрыцця. Прайшло каля 40 гадоў з моманту публікацыі вынікаў ягоных даследаванняў, пакуль біёлагі асэнсавалі іхную значнасць. Праз 100 гадоў шмат хто лічыць, што Мендэль заслугоўвае ўвекавечвання.

У адрозненне ад Дарвіна, чыя праца атрымала прызнанне пры яго жыцці, а дом пазней быў адноўлены і пераўтвораны ў музей, гіганцкі ўклад Мендэля ў біялогію прызнаны ў свой час не быў. Цяпер міжнародная група даследчыкаў лічыць, што настаў час адкрыць у абацтве гораду Брно, дзе Мендэль быў настаяцелем, выставы, музей і канферэнц-цэнтр, каб ушанаваць яго дасягненні.

Мемарыял будзе асабліва цікавы тым, што будынак манастыра, у якім вучоны правёў большую частку жыцця і напісаў усе свае навуковыя працы, добра захаваўся да нашых дзён. У планы стваральнікаў мемарыялу ўваходзіць таксама адраджэнне саду, дзе Мендэль вывучаў спадчынныя якасці раслін.

Ян БРЭЖАЧКА

Смерць бедных і доўг багатых

Джэфры САКС,
дырэктар Цэнтру міжнароднага развіцця Гарвардскага ўніверсітэту

У кнізе Майка Дэвіса «Халакосты канца віктарыянскай эпохі», якая выйшла летась, аўтар апісвае стаўленне Брытанскай імперыі да выпадкаў голаду ў Індыі.

Уперыяды мусоннай засухі мільёны індыйцаў апыналіся на парозе немінучае смерці. На тэрыторыі Брытанскай Індыі галодным можна было дастаўляць харч чыгункаю, але брытанцы трымаліся палітыкі неўмяшання. Голад лічыўся з'яваю натуральнаю, а таму не падлягаў спыненню. Брытанскія афіцэры лічылі праяваю храбрасці здатнасць не паддавацца «эмоцыям». Практычна тое самае сёння робіць Злучаныя Штаты, спакойна назіраючы за тым, як мільёны афрыканцаў паміраюць ад СНІДу.

Міністр фінансаў і міністр аховы здароўя ЗША наведалі нядаўна афрыканскі кантынент і на свае вочы бачылі там людзей, якія паміраюць. Паміраюць яны не таму, што ранняя смерць для іх непазбежная, а таму, што не маюць сродкаў на лекі, якія могуць прадоўжыць ім жыццё. Як паказваюць апошнія доследы, калі б кожны з мільярда чалавек, што складаюць насельніцтва багатых краін, выдзяляў штогод дзесяць даляраў са свайго даходу, атрымалае сумы ў дзесяць мільярдаў хапіла б на фінансаванне сур'ёзнай барацьбы са СНІДам, сухотамі і малярыяй. Сёлета быў створаны новы Сусветны фонд па барацьбе з гэтымі бедствамі, але багатыя краіны ўнеслі толькі дзесятую частку неабходных яму сродкаў. За першыя месяцы сваёй дзейнасці Фонд размеркаваў па прызначэнні ўсе сродкі, атрыманыя ад багатых краін. Далейшых паступленняў ні з Еўропы, ні з ЗША не было.

Каб не даць патрэбнага, выкарыстоўваюцца самыя розныя адгаворкі. Адным з довадаў, якія прыводзяцца высокапастаўленымі амерыканскімі чыноўнікамі, усё яшчэ застаецца адсутнасць інфраструктуры для прыгатавання і выдачы медыкаментаў. Пры гэтым тыя самыя чыноўнікі наведваюць бальніцы, якія маюць неабходны медычны персанал (лекараў і медсясцёр), клінікі і памяшканні для захоўвання і размеркавання лекаў. Сёння, праз дваццаць два гады пандэміі СНІДу, адміністрацыя Буша заяўляе, што не можа дазволіць, каб дзеяннямі і рашэннямі ўраду ЗША кіравалі эмоцыі. У ЗША кажуць: ім патрэбны план, бо яны не могуць проста так выкідаць грошы на вецер. Як і ў канцы 19 стагоддзя, мы назіраем, як сусветная супердзяржава выдае абыякавасць за праяву сур'ёзнасці.

Праўда – нашмат прасцейшая. Афрыканцы не маюць значэння для амерыканскай палітыкі. Афрыканцы не галасуюць, не купляюць амерыканскіх тавараў і не пагражаюць гвалтам. Гэта проста бедныя, галодныя, змучаныя хваробамі людзі.

Практычна такое ж стаўленне назіраецца з боку іншых багатых краін. Я асабліва вылучаю Амерыку не таму, што яна ў грэбаванні гэтай праблемаю унікальная, а таму, што яна мае унікальную магчымасць павесці ў гэтай справе за сабою ўвесь свет. Еўропа і Японія таксама пазбягалі і пазбягаюць фінансавых укладаў у барацьбу з пашырэннем СНІДу.

На пачатку чэрвеня адбудзецца Сусветны саміт па справах харчавання, які праводзіць Арганізацыя ААН па справах харчавання і сельскай гаспадаркі. Саміт дае выдатную магчымасць багатым краінам замест адмоваў у фінансавай дапамозе перайсці да паставак харчавання бедным краінам. Некалькі даляраў з чалавека на развіццё сельскае гаспадаркі маглі б ўратаваць ад голаду мільёны людзей.

© Project Syndicate

КРЫМІНАЛ

Паліцэйскі замах на рускую мафію

У Еўропе і Канадзе арыштаваны 50 чалавек і яшчэ ў адносінах да 150 узбуджаны крымінальныя справы.

20 чалавек арыштаваны ў Італіі, 13 – у Францыі. Таксама арышты праводзіліся ў Аўстраліі, Швейцарыі і Монтэ-Карла.

Больш за палову затрыманых – рускія. У Італіі большыня арыштаў праведзена каля марскіх курортаў, у прыватнасці, блізка гораду Рыміні на Адрыятычным узбярэжжы. У часе начных рэйдаў паліцыя захапіла багатыя аб'екты нерухомасці, аўтамабілі, партыі тавараў. Было замарожана 300 банкаўскіх рахункаў, якія выкарыстоўваліся для пераводу грошай, набытых праз злачынную дзейнасць. Толькі ў Італіі ў аперацыі ўдзельнічалі болей за 100 паліцэйскіх.

Арышты праводзіліся паводле плану аперацыі «Павуцінне». «Мы выйшлі на след міжнароднай арганізацыі, заснаванай у Расіі і звязанай з еўрапейскай арганізаванай злачыннасцю», – заявіў Франчэска Гратэры, начальнік спецыяльнага падраздзялення італьянскай паліцыі, якое каардынуе аперацыю «Павуцінне».

Грашовыя патокі, скіраваныя ў Еўропу з рэспублік былога СССР як легальным, гэтак і нелегальным шляхам, вярталіся назад па складаных схемах ці ў выглядзе тавараў – абсталяванне, мэбля, лесаматэрыялы, адзенне. Таксама грошы зарабляліся на кантрабандзе зброі, наркотыкаў, людзей.

У Італіі быў арыштаваны буйны расійскі бізнесмен Сямён Бакінян, які валодае крамаю італьянскага абутку ў Маскве паблізу Краснай плошчы. 48-гадовая Ірына Салавей займалася антыкварыятам у Вероне, «адмывала грошы, атрыманыя незаконным шляхам праз трансакцыі па бягучых рахунках, што адкрываліся на падстаўных асобаў. Як сцвярджаюць следчыя, у перыяд з 1996 па 1998 год з краінаў былога СССР штогод сплывала ў сярэднім 3 мільярды даляраў.

Гуманітарый Лявон Баршчэўскі

– Сёлета ліцэй, дзе вы працуеце, адзначыць сваё дзесяцігоддзе. Ці змяніліся вашыя выхаванцы за апошні час?

– Вучні і раней, і цяпер былі розныя. Ёсць тыя, якія прыйшлі рэалізоўваць выключна свае эгаістычныя памкненні – паступіць у ВНУ, зрабіць кар'еру і г. д. Ёсць тыя, якія маюць адчуванне, што яны не проста ліцэісты, а носьбіты культуры, і што за яе захаванне і памнажэнне яны нясуць адказнасць. Я б не сказаў, што працэнт адных і другіх істотна змяніўся за апошнія гады, як гэта ні парадаксальна.

Мы, на жаль, прымаем вучняў ужо сфармаваных, калі ім па 13–14 гадоў. І калі ў іхніх сем'ях не было правільнага стаўлення да культуры, цікаўнасці, не было выхавання ў нейкім адмысловым культурным кантэксце, то мы, на жаль, істотна памяняць сітуацыю не можам. Таму чым больш да нас будзе прыходзіць дзяцей са свядомых беларускіх сем'яў, тым лепш мы сябе будзем пачуваць і зробім усё для іх, каб яны не згубіліся далей у жыцці.

Мы са свайго боку робім усё, што можам, стараемся стварыць для іх вучобы тыя ўмовы, якіх яны заслугоўваюць, але мы не можам за іх самарэалізавацца. Самарэалізавацца могуць толькі яны самі.

– Ліцэй па сваёй сістэме, па спосабе выкладання можа стаць правобразам новай беларускай школы?

– Я б сказаў, што гэта вобраз еўрапейскай школы. Баюся, што гэта адзіная такая ўстанова ў сістэме сучаснай беларускай адукацыі. І гэта не голыя словы, бо апытанні, даследаванні, якія праводзяць навукоўцы, кажуць: вучні тут упершыню адчулі, што да іх ставяцца як да людзей, а ў савецкай школе да іх ставяцца як да натоўпу. У гэтым і розніца. Беларуская мова – само сабой, але гэта нават і не галоўнае ў дадзенай сітуацыі. Таму правільна казаць, што наш Ліцэй – гэта правобраз несавецкай школы. А несавецкая школа – яна будзе непазбежна беларускай, бо культурныя людзі заўсёды ўспомняць, што яны ўсё ж прадстаўнікі беларускай культуры, і зацікавяцца, і будуць імкнуцца яе вывучаць і памнажаць. Адно залежыць ад другога, чым яны хутчэй стануць несавецкімі, тым яны хутчэй стануць беларускімі.

– На чэмпіянаце свету за каго «хварэеце»?
– Традыцыйна, з 66 году гляджу чэмпіянаты свету і «хварэю» за Германію. Мабыць, і на гэтым чэмпіянаце буду «хварэць» за Германію, хоць і не ўпэўнены, што яны пераможуць

– Ці змяніўся ваш стыль працы ў сувязі з развіццём тэхнікі і сродкаў камунікацыі? Зараз, напрыклад, не дзіва сустрэць выкладчыка з ноўтбукам...

– Ну натуральна, праца змянілася. Мабільнага тэлефону ў мяне няма, але камп'ютэр ёсць – на працы і дома. Я яго не купляў, мне зрабілі яго сябры, сабралі з запчастак. Я працую з камп'ютэрам. Нічога тут такога складанага няма. Навучыўся. Карыстаюся інтэрнэтам, гляджу часам навіны, каб быць у курсе. Гэта мяне закранула, але не скажу, што вельмі. Рэдактарскай працы заўсёды многа.

– Вядома, што ў знак пратэсту супраць змены рэдактара вы забралі з часопісу «Крыніца» свае пераклады, што рыхталіся да друку.

– Сама «Крыніца», у тым абліччы, у якім яна выходзіла з другой паловы 1994 г., – гэта ў нейкай ступені і рэалізацыя маёй ідэі. Я ўдзельнічаў на падрыхтоўчым этапе, у нарадах, на якіх абмяркоўвалася канцэпцыя будучага часопісу. Вядома, рухавіком гэтага праекту тады быў Валянцін Акудовіч, і гэта ягонае бачанне рэалізавалася. Але і я спрычыніўся да стварэння канцэпцыі «Крыніцы».

Гэта першы культуралагічна-літаратурны часопіс за ўсю гісторыю Беларусі. Каля яго вытокаў стаялі В. Акудовіч, А. Разанаў, Ул. Арлоў, Л. Дранько-Майсюк. З гэтымі асобамі прызначанаму рэдактару спадару Дашкевічу не цягацца. Ён павінен быў адмовіцца. Хай бы закрылі часопіс, але спрычыніцца да яго занядбання – на гэта ён не меў права, як не меў права любы другі чалавек кіраваць дзецішчам іншага.

– Кажуць, што гэтыя выданні патрабавалі зменаў...

– Мяне проста абурае заява Таісы Бондар, рэдактаркі «Всемирной литературы», якую я прачытаў у ЛіМе. Яна сказала, што рэдактары заседзеліся на месцы і іх трэба мяняць. Гэта няпраўда, бо Ала Канапелька на рэдактара «Крыніцы»

Лявон Баршчэўскі – кандыдат філалагічных навук, перакладчык, намеснік дырэктара Нацыянальнага гуманітарнага ліцэя імя Я. Коласа, чалавек па-еўрапейску адукаваны і дасведчаны ў складаных пытаннях сучаснага мовазнаўства. Ён – знаны грамадскі дзеяч, выдатны педагог і перакладчык

была зацверджана менш за год таму. Гэта ўсё паказвае ўзровень гэтых людзей, іхняе імкненне рэалізаваць сваю нянавісць да ўсяго беларускага хоць так: не ўмее нічога стварыць, дык хоць задушыць.

В. Дашкевіч, наколькі я ведаю, вельмі пасьпяхова заваліў працу з газетай Акадэміі навук, якая пры ім, мякка кажучы, не здабыла чытача. Зараз ён узяўся заваліць адзіны беларускі часопіс, які ставіў перад сабой задачу ў поўным аб'ёме паказаць нашу культуру ў кантэксце сусветнай. «Полымя» таксама імкнулася да гэтага, але найбольш рэалізавала гэтую ідэю «Крыніца».

Ну і ўжо не варта казаць пра тое, што ўсё прызначэнне і стварэнне гэтага холдынгу пярэчыць існуючаму заканадаўству, законам, нават тым, якія былі ратыфікаваныя так званай «палатай». Згоды Саюзу пісьменнікаў, які ёсць сузаснавальнікам гэтых часопісаў, ці нейкага рашэння з'езду ці рады на такое рэфармаванне не было. Такім чынам, гэта – крадзеж, які трэба называць сваім уласным іменем. Таму я, вядома, не магу там друкавацца.

– Як вы пракаментуеце заявы былых рэдактараў аб стварэнні новых часопісаў?

– Я думаю, што часопісы, незалежныя ад дзяржаўнага фінансавання, вядома, павінны былі быць створаны пяць-сем год таму, але ў тым, што гэтага не адбылося, віна не толькі рэдактараў. Я ведаю, што яны шукалі фінансаванне.

Гэта толькі крок у ланцугу іншых дзеянняў. У 1996 г. быў без усякіх падставаў выгнаны з Беларусі Фонд Сораса, былі знішчаныя магчымасці дзейнасці іншых фундацыяў, якія падтрымліваюць такія праграмы. Дзяржава паабяцала, што яна ўзамен за гэта будзе фінансаваць сама. Потым прайшло пару гадоў, і дзяржава адмовілася. Такім чынам было здзейсненае злачынства, якое ўжо называецца падлогам на мове Крымінальнага кодэксу. Службовы падлог.

Можна вінаваціць рэдактараў, бо яны маглі больш актыўна займацца пошукам сродкаў, ведаючы, што рана ці позна ўсё так скончыцца. Але тут трэба не шукаць вінаватых, а адраджаць і аднаўляць гэтыя праекты. Я ведаю, што ў Алеся Разанава, калі яшчэ толькі стваралася «Крыніца», была ідэя аднавіць часопіс «Узвышша», які выходзіў у 20-я гг. Ён меў падобныя мэты, як «Крыніца» і «Полымя». На маю думку, гэтая ідэя жывучая, і такія выданні могуць адрадзіцца. Сродкі на гэта знайсці можна, і нашыя лепшыя літаратары будуць лічыць за гонар друкавацца ў такіх часопісах, і там будзе сапраўдная канкурэнцыя.

Сённяшнія ж рэдактары апынуцца перад сітуацыяй, калі прыйдзецца друкаваць толькі заведамых графаманаў альбо даволі адыёзныя і сумнеўныя з эстэтычнага пункту погляду расійскія творы, пра што ўжо спн. Чайка прагаварылася ў сваім інтэрв'ю.

Таму ўся гэтая задума выльецца ў адзін пшык, і гэтыя часопісы проста загінуць. У вельмі кароткі тэрмін.

– Агульнавядомы ваш талент у вывучэнні замежных моваў. Ці вашыя дзеці падзялілі гэтае захапленне?

– Старэйшая дачка вучыцца ў аспірантуры пры БДУ на кафедры сучаснай беларускай літаратуры. Яна даследуе беларускую прозу 90-х гг., у тым ліку і нетрадыцыйныя жанры. Сярэдняя дачка яшчэ вучыцца ў ліцэі і рана казаць пра яе будучыню, але яна добра ведае англійскую мову. Хутчэй за ўсё, будзе па гэтым кірунку вучыцца і далей. Можна сказаць, што гэта блізка да маіх схільнасцяў. Ну, а малодшая толькі сёлета пойдзе ў школу, як там будзе – паглядзім.

– А вашая жонка?

– Яна па прафесіі матэматык, але мы шмат у чым падобныя, у схільнасцях, напрыклад, і часта мы бываем зацікаўленыя адным і тым жа.

– Вы былі адным з самых заўважных беларускіх палітыкаў, аднак у апошні час вашае імя ўсё радзей згадваецца ў звязку з палітычнымі падзеямі. Чаму так?

– Гэта звязана толькі з тым, што час непрафесійных палітыкаў мінуў, а прыйшоў час тых людзей, якія 24 гадзіны ў суткі могуць аддаваць палітыцы. Я не магу сабе гэтага дазволіць, бо ў мяне ёсць тыя сферы, дзе большая мая цікавасць, дзе я больш працую.

Што да палітыкі, дык я думаю: пакуль нашае грамадства не пачне разумець, што палітыкаў трэба падтрымліваць, што іх трэба фінансаваць, што іх трэба выхоўваць, у нас нічога не атрымаецца. Гэтаму толькі грамадства можа навучыцца. Вельмі лёгка крытыкаваць сённяшніх палітыкаў. Але дзякуй Богу, што яны ёсць, бо крыніцы іх падтрымкі альбо перакрытыя, альбо вельмі мізэрныя. У нашай краіне няма прыватнай уласнасці, незалежнай ад дзяржавы. Якіх жа якасных палітыкаў мы хочам мець у такой сітуацыі? Добра, што яны заяўляюць пра сябе. Пакуль мы не выхаваем «палітычны клан», я не баюся гэтага слова, мы не будзем сапраўднай незалежнай дзяржавай. Масква ўкладае ў сваіх палітыкаў вялізарныя грошы. А ў нас гэта так, «пасля работы», пасля асноўнага занятку. Вядома, такія будуць прайграваць першым. І гэта галоўная праблема.

На пачатку 90-х гг. можна было сумяшчаць палітыку з нейкай іншай дзейнасцю. Сёння трэба быць прафесійным. Я выбраў другую дарогу: адукацыя, педагогіка, пераклад, навуковая праца, лекцыі і г. д. Гэта тое, што я магу на сённяшні дзень. На астатняе ў мяне няма часу.

– Якія спосабы адпачынку вам найбольш блізкія?

– Змена занятку. Як такога адпачынку ў мяне няма. Я не магу ляжаць каля рэчкі і нічога не рабіць. Нешта раблю заўсёды, а змена віду працы і ёсць адпачынкам. У мяне ёсць педагогіка, пераклад, часам нейкія палітычныя справы. То адно, то другое, то трэцяе – гэтага хапае. Калі летам паеду ў родны Полацк, звычайна я там некалькі тыдняў праводжу, то таксама бяру з сабой працу, прынамсі, чытаю. Спецыфіка гуманітарыя ў тым і заключаецца, каб увесь час успрымаць інфармацыю.

– А на футбол часу хапае?

– Кожную пятніцу мы гуляем у футбол, з 6 да 8 вечара. У асноўным збіраюцца маладыя паэты, выкладчыкі нашага ліцэю. У нас дзве стабільныя каманды. 20 чэрвеня мы традыцыйна гуляем з выпускнікамі ліцэю, пасля таго, як яны здаюць экзамены. На футбол раз у тыдзень часу хапае.

Інтэрв'ю брала
Ядвіга МАЦКЕВІЧ

Адкрыты ліст

Міністру адукацыі Беларусі П.І. Брыгадзіну

Пётр Іванавіч, звяртаюся да Вас у другі раз.

Некалькі месяцаў таму я прасіў дапамагчы з адкрыццём беларускамоўнага класа пры СШ № 218 г. Мінску. У пачатку 2002 году я атрымаў ад начальніцы Маскоўскага раённага аддзелу адукацыі Т.У.Злобінай адказ аб тым, што ў СШ № 218 у 2002 годзе *«запланировано открытие подготовительного класса с белорусским языком обучения. Администрацией школы проводится пропагандистская работа среди родителей будущих учащихся подготовительного класса в этом направлении»*.

Рускамоўная адпіска з раённага аддзелу адукацыі не абнадзейвае, што беларускамоўны клас сапраўды будзе, бо дэклараваная *«пропагандистская работа»* ў нашым раёне не праводзіцца. Інакш бы працу па стварэнні беларускамоўнага класа для майго сына мне не даводзілася б браць на сябе і распачынаць за некалькі гадоў.

Яшчэ пры канцы 2000 году праз вялікія намаганні і мае звароты да чыноўнікаў гарадскога аддзелу адукацыі адміністрацыяй школы № 218 мне былі выдадзены адрасы дзетак, што ў 2001 годзе павінны былі пайсці ў «нулёўку». Я тады абышоў 87 сем'яў. З іх у 23-х бацькі былі не супраць беларускамоўнага класа. Маю сёння спісы тых дзетак. У пачатку лютага 2001 году я наведаў першы бацькоўскі сход, на якім уся інфармацыя аб магчымасці адкрыцця беларускамоўнага класа падавалася завучкай малодшых класаў Новікавай Ларысай Васільеўнай па-руску і не насіла агітацыйнага характару за, хутчэй – супраць. Даючы мне слова, яна прадставіла мяне: *«Среди нас присутствует очень активный родитель...»* Па маім выступе прылюдна выказалася: *«Мне было бы легче, если бы Вы своего ребёнка повели в другую школу»*. Вось яна, антыбеларуская палітыка ў жыцці, калі ў карэннага жыхара дзе спаквала, дзе гвалтоўна адбіраецца Бацькаўшчына, нахабна робіцца захады па асіміляцыі тых, каму яшчэ баліць па мове.

У выніку ў 2001 годзе беларускамоўны клас пры СШ № 218 адчынены не быў.

Ад лета 2001 году я пачаў весці афіцыйную перапіску з усёй вертыкаллю сістэмы адукацыі, у тым ліку ліставаў і да Вас, Пётр Іванавіч.

Зноў дамогся, каб мне далі адрасы дзетак. Хаджу па кватэрах, агітую бацькоў. Не аднойчы меў размову з адміністрацыяй СШ № 218. Падчас атрымання адрасоў я ўпершыню прывёў сына да завучкі малодшых класаў Новікавай Л. В. Мой сын звярнуўся да яе: «Цёця, я хачу вучыцца па-беларуску!» Адказ Ларысы Васільеўны: *«А ты что, русского языка не понимаешь?»*

Сёлета, 12 сакавіка, Ларыса Васільеўна зладзіла бацькоўскі сход, на які прыйшлі бацькі не болей як 10 дзетак (з 96 паводле спісу адрасоў). Інфармацыя пра беларускамоўны клас зноў падавалася на рускай мове. На заўвагі некалькі разоў адказвала: *«Вы меня никогда не заставите говорить по-белорусски»* і ўзгадвала, што яна заслужаная настаўніца і мае ўзнагароды. Па тым, як запрошаная мной на сход дацэнтка-філолаг падала інфармацыю пра буквар А.К.Клышкі, што гэты буквар заняў 1-е месца на конкурсе букварроў на тэрыторыі СНД, завучка сказала: *«Да, букварь действительно очень хороший, но он издан и в русскоязычном варианте»*. І гэта завецца *«пропагандистской работой среди родителей»*. Падчас сходу бацькі траіх дзетак забралі раней пададзеныя заявы ў беларускі клас. Завучка нават не паспрабавала гэтых бацькоў адгаварыць гэта рабіць – і не дзіва.

Па сходзе я падышоў да Новікавай Л. В. і ў прысутнасці некалькіх чалавек сказаў: «Ларыса Васільеўна, я патрабую, каб Вы з маім сынам размаўлялі па-беларуску, каб ён чуў ад усіх педагогаў беларускую мову, каб у выніку – мовы не саромеўся, а ганарыўся ёю». Ларыса Васільеўна зноў цвёрда адмовілася. Я нагадаў, што кожны настаўнік, тым больш адміністратар, абавязаны валодаць беларускай мовай, інакш ён не адпавядае сваёй пасадзе. Нагадаў пра Закон аб мовах, пра Закон аб правах дзіцяці. Спадарыня ж Новікава раззлавалася, сказала, што працоўны дзень у яе скончыўся, і, ігнаруючы размову, уцякла з актавай залі.

Усё вышэй узгаданае пераканала мяне, што найбольшы супраціў справе беларускага школьніцтва праводзяць асобныя працаўнікі сістэмы адукацыі, такія, як Новікава Л. В., якая выразна дэманструе цэлы спектр супярэчнасцяў, калі адміністратарцы не хочацца змагацца з уласным непрыняццем беларускай мовы, але паводле службы яна вымушана рабіць выгляд, што функцыянальна нешта па стварэнні беларускага класа выконваецца.

Спадар Міністр, прашу выступіць гарантам паўнавартаснай беларускамоўнай адукацыі майго сына і забяспечыць камфортны псіхалагічны беларускамоўны клімат у СШ № 218.

Кастусь КАШЭЛЬ, жыхар мінскага мікраraёну «Малінаўка-8»

P. S. 30.05.2002 у СШ № 218 адбыўся бацькоўскі сход, на якім паведамілі, што ў беларускамоўны клас засталося пададзеных 8 заяў. Гэткім чынам, засведчваю, што мой вынік – **«плюс 16 заяў»**, вынік працы ўсёй сістэмы дзяржаўнай і школьнай «вертыкалі» па фармаванні ў СШ № 218 беларускамоўнага класа – **«мінус 8 заяў»**.

Копія адкрытага ліста накіравана ў *UNESCO*.

Марш навуковай дурасці

Прыгадайце, якая перабольшаная вага прыпісвалася не так даўно тэорыі псіхааналізу.

Зігмунд Фройд вучыў, што ніводны ўчынак у штодзённым жыцці не бывае пусты і бессэнсоўны. Ад тых дат тэарэтычныя схемы пачалі набываць маштабнасць, выходзячы па-за межы разумнага. Псіхааналіз разросся ў вялізную лагічную схему-страхапуд. Палітыка, сацыялогія, гісторыя ці медыцына – усе навукі сталі зернем у псіхааналітычным млыне. Нават тэорыі Чарльза Дарвіна зазналі сур'ёзныя скажэнні – ад рук нібыта прыхільнікаў ягонага вучэння. Цяпер ужо кожны ведае, што тэорыя эвалюцыі выкарыстоўвалася дзеля апраўдання капіталістычнай несправядлівасці. Беззаконні і злачынствы спрытна выдаваліся за няўхільны, праўджаны навукаю закон прыроды – «закон натуральнага адбору».

Кожны раз, калі ўзнікае новая магутная навуковая тэорыя, яе абавязкова пачынаюць выкарыстоўваць, каб увесці нас у аблуду. У наш час чарга дайшла да малекулярнай генетыкі. Тэмперамент, атлусценне, сардэчна-сасудзістыя захворванні, разумовыя здольнасці, гомасексуалізм або крымінальныя паводзіны – усё гэта, як сцвярджаюць, закладзена ў генах.

Выдатныя навукоўцы цвердзяць, што ўвесь наш лёс распісаны на малекуле ДНК, і папулярызатары навукі радасным хорам заяўляюць: маўляў, людзі – істоты «запраграмаваныя». Геном змяшчае поўны набор інструкцыяў, і таму яго называюць чашаю Граала, бібліяй, кнігаю чалавека. Гаворыцца, што калі яго цалкам расшыфраваць, то сутнасць людской прыроды будзе зразумета да канца.

Здаровы гуманізм, аднак, накладае абмежаванні на гэтыя цверджанні. Ніякая навука не можа поўнасцю выказаць людскую прыроду; усе навукі, нават самыя дакладныя, – толькі частковыя крокі ў гэтым напрамку. Несумненна, Чалавек – нешта большае, чым крымінальныя гены. Чалавек – і ягоная мінуўшчына, і цяперашчына, і будучыня. У рэчаіснасці Чалавек – нешта большае за самога сябе, бо пэўныя людскія якасці могуць поўнасцю раскрыцца толькі ў грамадстве. Чалавек, выхаваны ў поўнай ізаляцыі (або жывёламі, як гэта было з напаўлегендарнымі «дзікімі дзецьмі», якіх усынаўлялі ваўкі), ніколі не стане чалавекам напоўніцу.

Пакуль навукоўцы, паглынутыя сваімі даследаваннямі і зачараваныя тэхнікаю, забываюцца на гэтае мудрае вучэнне гуманітарных навук, патуль яны будуць ахвярамі сваёй няўмольнай адплаты – прадузятасці.

Ф.ГАНСАЛЕС-КРУСІ
© Project Syndicate

НАГОДА ЎСПОМНІЦЬ

14 чэрвеня

1777. На Кантынентальным кангрэсе ў Філадэльфіі зацвярджаецца нацыянальны сцяг ЗША з 13 белымі зоркамі на сінім фоне і 13 чырвона-белымі палосамі – паводле тагачаснай колькасці штатаў. Сёння палосаў засталося столькі ж, а вось зорак са з'яўленнем новых штатаў дабавілася.

1912. У французскім Ліёне мясцовыя ўлады забараняюць дэманстрацыю любых фільмаў, дзе паказваюцца крымінальныя злачынствы.

1982. Аргенцінскія войскі здаліся ў Порт-Стэнлі. Так скончылася Фалклендская вайна, у якой загінулі 255 англічан і 652 аргенцінцы.

1992. Большасць насельніцтва Літвы на рэферэндуме галасуе за вывад да канца году з тэрыторыі краіны расійскіх войскаў.

15 чэрвеня

1752. Амерыканскі вучоны Бенджамін Франклін, праводзячы доследы з паветраным змеем, даказвае, што маланка ўяўляе сабой электрычны разрад.

1782. Карабель «Грасвенар» выпраўляецца з Цэйлону да Англіі. На борце, апрача 150 пасажыраў і экіпажу, было багата золата ды іншых каштоўнасцяў. У жніўні таго ж году карабель налятае на скалы. Каштоўнасці патанулі, з людзей выратавалася толькі 18 чалавек.

1882. Нарадзіўся Іён Антанеску, румынскі генерал, фашыстоўскі дыктатар Румыніі з 1940 па 1944 гады. У ягоны гонар у 1941 годзе Адэса была пераназвана ў Антанеску.

1982. На чэмпіянаце свету па футболе зборная Венгрыі выйграе ў Сальвадора з лікам 10:1. Гэта рэкорд выніковасці на мундыялях.

16 чэрвеня

1937. Па патрабаванні камуністаў у Іспаніі забараняюць трацкісцкую Партыю аб'яднаных марксістаў, да якой, дарэчы, належаў вядомы пісьменнік Джордж Оруэл, а ейнага лідэра арыштоўваюць, і ён бясследна знікае.

1967. Пяцёра парашутыстаў-інструктараў ваенна-паветраных сілаў Вялікабрытаніі робяць зацяжны скачок з вышыні амаль 12 тысяч метраў. Гэта рэкордная вышыня для парашутыстаў.

17 чэрвеня

1882. Нарадзіўся кампазітар Ігар Стравінскі, аўтар балетаў «Жар-птушка» і «Вясна свяшчэнная». Па паходжанні ён рускі, доўга жыў у Швейцарыі і Францыі, памёр у ЗША, пахаваны ў Італіі.

18 чэрвеня

1822. У лонданскім Гайд-парку ўзводзіцца першая скульптура цалкам аголенага чалавека. Гэта быў Ахіл. Пасля шматлікіх абурэнняў мінакоў ягоную постаць аздобілі фігавым лістом.

1877. Нарадзіўся амерыканскі мастак Джэймс Флэг, які намаляваў падчас Першай сусветнай вайны знакаміты плакат з дзядзькам Сэмам «*I Want You*». У грамадзянскую вайну ў Расіі з'явіўся плакат з чырвонаармейцам «Ты запісаўся дабравольцам?», які кампазіцыйна паўтарае плакат Флэга.

1942. Нарадзіўся «бітл» Пол Макартні.

19 чэрвеня

1897. Памёр Чарльз Байкот, капітан брытанскай арміі, які вельмі няўдала кіраваў сваім маёнткам. Калі ў 1880 годзе здарыўся неўраджай, ён запатрабаваў ад арандатараў сваёй зямлі без адтэрміновак заплаціць яму рэнту ці грашыма, ці маёмасцю. У адказ фермеры згаварыліся і кінулі працу ў гаспадарцы Байкота. У выніку ягоная сям'я зажабрачыла. Прозвішча Байкот стала гаваркім і ўвайшло ў многія мовы свету.

1932. Ад буйнога граду, які выпаў у Кітаі, загінулі 200 чалавек.

1947. Нарадзіўся індыйскі пісьменнік Ахмед Салман Рушдзі. Пасля выхаду ў свет ягонага рамана «Сатанінскія вершы», дзе пісьменнік вольна інтэрпрэтуе тэксты з Карану, многія мусульмане палічылі сябе абражанымі. А іранскія ўлады нават заклікалі забіць Рушдзі. Цяпер пісьменнік увесь час мусіць хавацца ад мажлівых тэрарыстаў.

20 чэрвеня

1597. Памёр у веку 47 гадоў галандскі мараход Вілем Баранц. Гэта здарылася падчас палярнай экспедыцыі, калі ягоны карабель быў заціснуты льдамі. Галандцы былі вымушаны на дзвюх лодках выпраўляцца назад. Прычынай смерці Баранца стала звычайная для маракоў хвароба – цынга. У гонар Баранца названае цэлае мора.

1997. У Аўстраліі Ота Акрон трымае на канцы цягам 15 секунд два самалёты, якія ўзлятаюць у розных кірунках.

Кірыла ПАЗЬНЯК

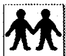
Астралагічны прагноз

ад Веранікі Кудраўцавай на 14 – 20 чэрвеня

Астрапрагноз адлюстроўвае агульны прыродны сацыяльна-псіхалагічны фон накшталт прагнозу надвор'я. Індывідуальнае прагназаванне грунтуецца на дакладных звестках: улічваецца дзень, месяц, год, месца і час нараджэння чалавека.

На пачатку тыдня ёсць верагоднасць атрымаць неправераную або спакуслівую інфармацыю, а праз гэта – памылковыя меркаванні, нерэальныя планы. У другой палове тыдня вам добра «ідзе карта», можна як мае быць наладзіць стасункі паміж братамі і сёстрамі, сярод найбліжэйшай радні.

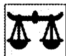

ЦЯЛЕЦ. На самым пачатку тыдня пажадана не спакушацца таемнымі і лёгкімі спосабамі атрымання грошай. Нават сваякі ненадзейныя. Чым больш незвычайны і авантурны метад дасягнення мэты ў чацвер, тым больш верагодны станоўчы вынік. Рызыкуйце, гуляйце, выяўляйце пачуццё гумару – яно ж аб'ядноўвае людзей – і не забывайце пра матэрыяльную ўзнагароду.

БЛІЗНЯТЫ. Калі нехта хоча паведаміць кепскую, але аб'ектыўную вестку, не шакуючы суразмоўцу, то ў першыя два дні тыдня магчыма зрабіць гэта як наймякчэй. Трэба быць асцеражнейшым з купляю прыгожых рэчаў, адзення, якія спадабаюцца з першага погляду, ці з набыццём пуцёўкі на адпачынак.

РАК. Старайцеся трымаць грошы пры сабе і не раскідаць іх на ўсялякую драбязу да аўторка. У другой палове тыдня, каб адчуць, што робіце вялікія поспехі, някепска было б прызначаць болей спатканняў як у прыватным жыцці, так і дзеля вырашэння гаспадарчых і дзелавых пытанняў.

ЛЕЎ. Пасярод тыдня даецца шанец праявіць талент нефармальнага лідэра, уменне выклікаць да сябе прыхільнасць і атрымаць з гэтага дывідэнды ўсім на карысць. На фоне эмацыйнага ўздыму ад кантактаў з вамі можна ў другой палове тыдня вельмі хутка і эфектыўна вырашаць праблемы.

ПАННА. На працы зноўку даводзіцца займацца «работай над памылкамі». Пачатак тыдня пасуе, каб пазбавіцца ад старызны, вынесці непатрэбшчыну на сметнік. На працы могуць увасобіцца ў жыццё самыя авантурныя сюжэты.

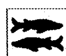

Прэзентуйце свае геніяльныя ідэі ў чацвер. Чым болей вы «фантануеце» азарэннямі і ідэямі, тым большая верагоднасць, што адкрыюцца незвычайныя, містычныя здольнасці, заслона таямніцы, адбудуцца творчыя перамены. Другая палова тыдня – выдатны перыяд для навучання.

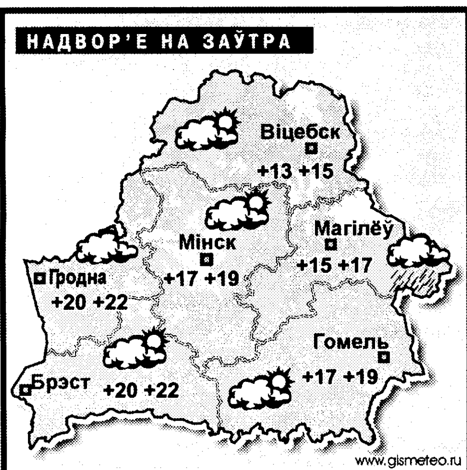

СКАРПІЁН. У пятніцу давядзецца дзівіцца сітуацыям «дэжа вю», якія вы нібыта прыгадваеце ў агульных рысах. Гэта не сон, а замацаванне пройдзенага, прычым даволі прыемнае. У другой палове тыдня хуткая арыентацыя ў экстрэмальных сітуацыях павышае ваш прафесійны рэйтынг.

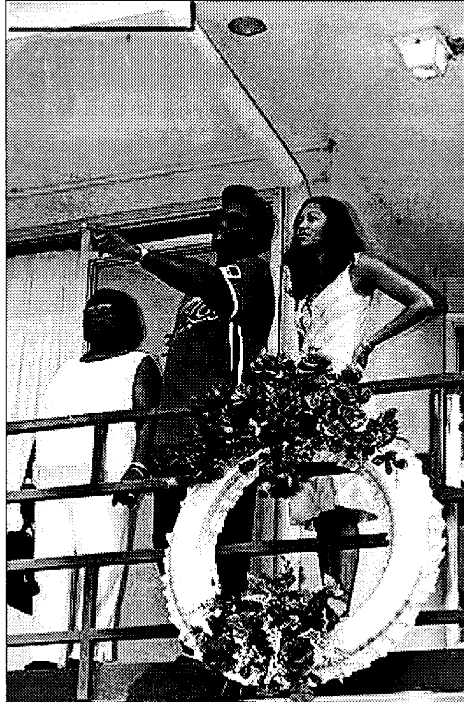

СТРАЛЕЦ. Падманам лагодных словаў вас не павінны пазбавіць розуму ад самага пачатку тыдня. Не варта раскідацца грашыма направа і налева. Нехта не праміне скарыстаць з вашае шчодрасці або ўжыць мяккі шантаж. Каб зрабіць уражанне і дасягнуць фенаменальнага поспеху, трэба пасярод тыдня быць арыгінальным.

КАЗЯРОГ. Намячаецца атака знаёмых, партнёраў 14 чэрвеня, якая прадугледжвае растрату вашых фізічных сілаў або фінансавы ўдзел. Калі вы «закруцілі» невялікую справу каля месяца назад, то ў другой палове тыдня атрымліваеце найлепшы вынік з магчымых.

ВАДАЛІЎ. На самым пачатку тыдня нехта распускае плёткі або спрабуе справакаваць вас нейкаю драбніцаю, каб «падмачыць рэпутацыю». У другой палове тыдня перспектыву маюць камандзіроўкі дзеля дасягнення матэрыяльнага становішча, заключэнне саюзаў і ўтварэнне аб'яднанняў.

РЫБЫ. Зноўку вы вяртаецеся да знаёмых медычных дыягназаў, замацоўваеце вынік лячэння і маеце магчымасць адшукаць новыя яго метады. На самым пачатку тыдня не рэкамендуецца дапускаць блізкіх распараджацца вашым заробкам. У пятніцу можна ўдала паказаць сябе на публіцы, зрабіць уражанне на сяброў.

Ленакс Льюіс накаўціраваў Тайсана, стаў чэмпіёнам свету і цяпер можа няспешна аглядаць памятныя мясціны Мемфісу ў прыемнай кампаніі.

ВЫХАВАННЕ

Як памагчы дзяўчаткам стаць мудрымі

Парады, якія дае бацькам вядомая амерыканская псіхолаг і пісьменніца Розалін Вайзман:

1. Не думайце, што вашая дачка не можа быць агрэсіўнаю. Толькі цярпеннем бацькі могуць даць рады гэтай рысе характару.

2. Паверце вашай дачцэ, калі яна кажа, што стала ахвяраю агрэсіўных і ганарыстых сяброўак. Дапамажыце дачцэ стаць мацнейшаю за яе крыўдзіцеляў.

3. Ведайце, калі і як вы можаце ўмяшацца ў сітуацыю. Калі вашая дачка задзіра ці, наадварот, ахвяра агрэсіі, вам цяжка ўстаяць перад тым, каб не пагутарыць з іншымі бацькамі. Аднак пасля 10 гадоў дзяўчаткі часцей стараюцца самі вырашаць падобныя праблемы. Бацькі агрэсіўных дзяўчатак павінны паказаць, што існуюць і іншыя спосабы, каб будаваць адносіны ў калектыве і адстойваць уласны аўтарытэт. Бацькі ахвяраў павінны вучыць дзяўчатак «трымаць удар».

4. Не жывіце асобна ад дачкі. Паспрабуйце паглядзець на свет яе вачыма. І ніколі не ігнаруйце яе пункт гледжання.

5. Разрозніваеце дрэннае і добрае. Не забывайце простую мудрасць: вы заўсёды любілі сваю дачку і будзеце любіць, але можаце далёка не заўсёды ўхваляць яе ўчынкі.

6. Будзьце прыкладам. Памятайце: вы робіце вялізны ўплыў на дачку. Яна назірае за ўсім, што вы робіце.

7. Гаварыце з дачкою пра секс. Выкарыстоўвайце, каб пагутарыць на гэтую тэму, напрыклад, адпаведныя тэлеперадачы. Ваш уплыў у гэтай найскладанейшай сферы можа дапамагчы дачцэ пазбегнуць мноства праблемаў.

«Хто кіруе нашым жыццём?»

Стывен Спілберг апавядае пра свой новы фільм у інтэрв'ю італьянскай газеце

1 чэрвеня на экраны ЗША выйшаў доўгачаканы фільм «Асобная думка» (*Minority Report*) – фантастычны трылер Стывена Спілберга з Томам Крузам у галоўнай ролі. Фільм зняты па матывах апавядання Філіпа К. Дзіка.

Сюжэт гэтага фільма наступны: 2054 год, ужо на працягу шасці гадоў у Вашынгтоне няма злачыннасці дзякуючы асобнаму аддзелу паліцыі *Pre-Crime*, які ўзначальвае Джон Андэртан (у гэтай ролі выступае Том Круз). Праца аддзелу грунтуецца на трох маладых празарліўцах, якія прадказваюць «патэнцыяльных» злачынцаў яшчэ да таго, як тыя здзяйсняюць задуманае. Сістэма здаецца застрахаванай ад памылак, пакуль Андэртан не даведваецца, што празарліўцы называюць будучым злачынцам яго. І вось паліцэйскаму даводзіцца ратавацца ўцёкамі ў цалкам празрыстым свеце, у якім кожны жыве нібыта «за шклом». Адзіная магчымасць уратавацца – у «асобнай думцы» аднаго з трох празарліўцаў, чыё прадказанне адрозніваецца ад двух астатніх.

«У апавяданні Ф. Дзіка мяне прывабіла сутыкненне дзвюх канцэпцыяў, – апавядае Спілберг, – ці мы самі ствараем сваё жыццё, ці толькі падпарадкоўваемся наканаванаму нам лёсу і нічога не здатныя змяніць? Я лічу за лепшае думаць, што сапраўдная ўсё ж першая гіпотэза.

– «Асобная думка» – гэта фантастыка, але дзеянне адбываецца практычна ў наш час. Чаму?

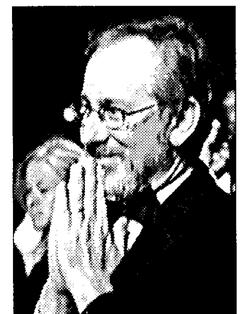
– Тэхналогія, паказаная ў фільме, больш дасканалая, чым наша, але праблемы вельмі сучасныя. «Асобная думка» была б фантастыкай яшчэ год назад, але нечакана яе жанр амаль змяніўся. Сёння мы можам назіраць, як ФБР і ЦРУ атрымалі вялізную ўладу, бо мы знаходзімся ў стане вайны. Спецслужбы разам з Міністэрствам юстыцыі атрымалі права зазіраць у наша прыватнае жыццё, у нашы цэрквы, сінагогі, школы. Яны шпіёняць за намі і вырашаюць, хто з нас пагражае нацыянальнай бяспецы, а хто не. Мяне пужае думка, што нехта можа няспынна за мной назіраць і што людзі, якія не зрабілі ніякага злачынства, могуць трапіць пад следства.

– Вас характарызуюць дзве існасці: мастака і бізнесмена, які імкнецца да камерцыйнага поспеху. Як яны сумяшчаюцца ў адной асобе?

– Мае стужкі мелі такі поспех, што мне хопіць яшчэ на тры жыцці, і я адмовіўся займацца фільмамі пра Гары Потэра і Чалавека-Павука, якія абяцаюць фенаменальны прыбытак. Гэты тып кінематографу больш не выклікае ў мяне цікавасці. Сёння я раблю фільмы, якія здольныя падтрымліваць у мяне цікавасць на працягу двух гадоў жыцця. Гэта фільмы «Асобная думка» і «Злаві мяне, калі здолееш» з Леанарда Ды Капрыю і Томам Хэнксам, які я толькі што скончыў здымаць. Я адчуваю ад іх задавальненне, і мне ўсё роўна, будуць яны канкурэнтамі найбольш пасяховым фільмам, якія выйшлі апошнім часам, ці не будуць.

– Вашы фільмы ахопліваюць шмат жанраў – фантастыка, гісторыя, прыгоды. Які жанр вам яшчэ хацелася б засвоіць?

– Вось ужо дваццаць гадоў я мару стварыць мюзікл, але не ў стылі «Мулен Руж», хоць я з вялікай

павагай стаўлюся да гэтага фільма, а менавіта мюзікл старога ўзору, як, напрыклад, мае любімыя «Вестсайдская гісторыя» ці «Хлопцы і лялькі», дзе герой гаворыць толькі некалькі словаў і пачынае спяваць. А яшчэ я планую стварыць фільм пра Абрахама Лінкальна і грамадзянскую вайну ў Амерыцы. Некаторыя фільмы мне хацелася б здымаць самому, з іншымі я абмежаваўся б толькі прадзюсерствам, але я да апошняга моманту не ведаю, якім будзе маё рашэнне. Напрыклад, здымаць «Злаві мяне, калі здолееш» я вырашыў нечакана. Я меркаваў быць толькі прадзюсерам фільма, але аднойчы пры сустрэчы з сябрамі зразумеў, што павінен яго зрабіць сам.

La Repubblica

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА
Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая.
Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі

тэл. 210-02-53, факс 210-02-54
Адрас для пошты: 220123, г.Мінск, а/с 103
E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г.
Заснавальнік Зміцер Жук, г. Мінск, вул. Рафіева, д.25, корп.1.

Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА.
Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ № 1157
Нумар падпісаны ў друк 13/06/2002 (12:00) Тираж – 6.830